

II

(Μη νομοθετικές πράξεις)

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

ΑΠΟΦΑΣΗ (ΕΕ) 2016/1208 ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 23ης Δεκεμβρίου 2015

σχετικά με την κρατική ενίσχυση SA.39451 (2015/C) (πρώην 2015/NN) που έθεσε σε εφαρμογή η Ιταλία υπέρ της Banca Tercas

[κοινοποιηθείσα υπό τον αριθμό C(2015) 9526]

(Το κείμενο στην ιταλική γλώσσα είναι το μόνο αυθεντικό)

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 108 παράγραφος 2 πρώτο εδάφιο,

Έχοντας υπόψη τη συμφωνία για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο, και ιδίως το άρθρο 62 παράγραφος 1 στοιχείο α),

Αφού κάλεσε τα ενδιαφερόμενα μέρη να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους σύμφωνα με την (τις) προαναφερθείσα(-ες) διάταξη (-εις) ⁽¹⁾,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

1. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

- (1) Η Επιτροπή πληροφορήθηκε από τον Τύπο και από τις ιστοσελίδες της τράπεζας Tercas-Cassa di Risparmio della Provincia di Teramo SpA και του ιταλικού συστήματος εγγύησης των καταθέσεων («ΣΕΚ»), ήτοι του Fondo Interbancario di Tutela dei Depositi («FITD» ή «Ταμείο»), σχετικά με την παρέμβαση υποστήριξης του FITD υπέρ της εν λόγω τράπεζας.
- (2) Την 8η Αυγούστου 2014 και την 10η Οκτωβρίου 2014, η Επιτροπή ζήτησε πληροφορίες από τις ιταλικές αρχές, οι οποίες απήντησαν την 16η Σεπτεμβρίου 2014 και την 14η Νοεμβρίου 2014.
- (3) Με επιστολή της 27ης Φεβρουαρίου 2015 («απόφαση κίνησης της διαδικασίας»), η Επιτροπή ανακοίνωσε στην Ιταλία την απόφασή της να κινήσει της διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 108 παράγραφος 2 της Συνθήκης, σχετικά με την ενίσχυση.
- (4) Η απόφαση κίνησης της διαδικασίας δημοσιεύθηκε στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* την 24η Απριλίου 2015 ⁽²⁾. Η Επιτροπή κάλεσε τα ενδιαφερόμενα μέρη να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους για την εν λόγω ενίσχυση.
- (5) Την 2α Απριλίου 2015 η Επιτροπή έλαβε τις παρατηρήσεις της Ιταλίας.

⁽¹⁾ ΕΕ C 136 της 24.4.2015, σ. 17.

⁽²⁾ Βλέπε υποσημείωση 1.

- (6) Την 22α Μαΐου 2015 η Επιτροπή έλαβε τις παρατηρήσεις δύο ενδιαφερόμενων μερών, ήτοι της Tercas-Cassa di Risparmio della Provincia di Teramo SpA και της Banca Popolare di Bari S.C.p.A. («BPB»).
- (7) Την ίδια ημέρα έλαβε τις παρατηρήσεις της Τράπεζας της Ιταλίας («TtI») και του FITD.
- (8) Την 9η Ιουνίου 2015, η Επιτροπή διαβίβασε τις παρατηρήσεις αυτές στην Ιταλία, στην οποία δόθηκε η δυνατότητα να τοποθετηθεί. Η Ιταλία ενημέρωσε την Επιτροπή ότι δεν επιθυμεί να διατυπώσει σχόλια σχετικά με τις διαβιβασθείσες παρατηρήσεις.
- (9) Την 13η Αυγούστου και την 17η Σεπτεμβρίου 2015 πραγματοποιήθηκαν δύο συνεδριάσεις με τις ιταλικές αρχές και τους ενδιαφερόμενους, κατά τις οποίες η Ιταλία ανέπτυξε εκτενώς τα επιχειρήματα που είχε εκθέσει στις προηγούμενες επίσημες κοινοποιήσεις.

2. ΠΛΑΙΣΙΟ

2.1. Tercas

- (10) Η Tercas — Cassa di Risparmio della Provincia di Teramo SpA είναι η εταιρεία χαρτοφυλακίου τραπεζικού ομίλου («Tercas») που δραστηριοποιείται κυρίως στην περιφέρεια του Αμπρούτσο. Στα τέλη του 2011, κύριος μέτοχος της εταιρείας χαρτοφυλακίου ήταν η Fondazione Tercas, η οποία τότε κατείχε το 65 % της εταιρείας χαρτοφυλακίου.
- (11) Στα τέλη του 2011, η Tercas περιελάμβανε την Banca Caripe SpA («Caripe»), μια περιφερειακή τράπεζα που δραστηριοποιείται κυρίως στην περιφέρεια του Αμπρούτσο, η οποία είχε εξαγοραστεί από την Tercas στα τέλη του 2010 (με συμμετοχή 90 %) και ενσωματώθηκε στους ενοποιημένους ισολογισμούς της Tercas. Η Tercas διέθετε κεφάλαιο 50 εκατ. ευρώ και αποθεματικά 311 εκατ. ευρώ.
- (12) Στα τέλη του 2011, η Tercas εμφάνιζε συνολικό ενοποιημένο ενεργητικό 5,3 δισεκατ. ευρώ, 4,5 δισεκατ. ευρώ καθαρών απαιτήσεων από πελάτες, 2,7 δισεκατ. ευρώ υποχρεώσεων προς πελάτες, 165 υποκαταστήματα και 1 225 εργαζομένους.
- (13) Την 17η Απριλίου 2012, αφού προέβη σε επιθεώρηση της Tercas ⁽³⁾, η Τράπεζα της Ιταλίας πρότεινε στο ιταλικό Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών να τεθεί η Tercas υπό αναγκαστική διαχείριση σύμφωνα με το άρθρο 70 του ιταλικού τραπεζικού νόμου («TUB»).
- (14) Την 30ή Απριλίου 2012, ο υπουργός Οικονομίας και Οικονομικών εξέδωσε απόφαση για να τεθεί η Banca Tercas υπό αναγκαστική διαχείριση ⁽⁴⁾. Η Τράπεζα της Ιταλίας όρισε ειδικό διαχειριστή προκειμένου να διαπιστώσει την κατάσταση, να θέσει τέλος στις παρατυπίες και να προωθήσει πρόσφορες λύσεις προς όφελος των καταθετών.
- (15) Ο ειδικός διαχειριστής της Tercas αξιολόγησε ποικίλες επιλογές για να θέσει τέλος στις δυσκολίες της Tercas. Αρχικά εξετάστηκαν δύο επιλογές για την ανακεφαλαιοποίηση της Tercas, ήτοι η επέμβαση της Fondazione Tercas (πλειοψηφικής μετόχου της Tercas) ή του Credito Valtellinese (που κατείχε μερίδιο 7,8 %), αλλά οι λύσεις αυτές απορρίφθηκαν στη συνέχεια.
- (16) Τον Οκτώβριο του 2013, με τη σύμφωνη γνώμη της Τράπεζας της Ιταλίας, ο ειδικός διαχειριστής της Tercas ήλθε σε επαφή με την BPB, η οποία είχε εκδηλώσει ενδιαφέρον για εισφορά κεφαλαίου στην Tercas, υπό τον όρο ότι θα διεξήγето επισταμένη έρευνα στα ενεργητικά της Tercas και της Caripe και ότι το FITD θα κάλυπτε εξ ολοκλήρου την αρνητική καθαρή θέση της Tercas.
- (17) Την 25η Οκτωβρίου 2013, σύμφωνα με το άρθρο 29 του καταστατικού του FITD, ο ειδικός διαχειριστής της Tercas υπέβαλε στο FITD αίτηση για παρέμβαση στήριξης ύψους 280 εκατ. ευρώ, η οποία προέβλεπε ανακεφαλαιοποίηση για την κάλυψη της αρνητικής καθαρής θέσης της Tercas έως την 30ή Σεπτεμβρίου 2013 και τη δέσμευση του FITD να αποκτήσει απομειωμένα στοιχεία του ενεργητικού.

⁽³⁾ Η Τράπεζα της Ιταλίας προέβη σε επιθεώρηση της Tercas από την 5η Δεκεμβρίου 2011 έως την 23η Μαρτίου 2012. Στο πλαίσιο της επιθεώρησης αυτής η Τράπεζα της Ιταλίας εντόπισε πολυάριθμες παρατυπίες και εκτεταμένες ατασθαλίες όσον αφορά 1) τη διαχείριση και τη διακυβέρνηση της τράπεζας, 2) τη λειτουργία εσωτερικού ελέγχου, 3) τη διαδικασία παροχής πιστώσεων και 4) την κοινοποίηση πληροφοριών στα όργανα διαχείρισης και στο εποπτικό όργανο.

⁽⁴⁾ Λόγω σοβαρών διοικητικών παρατυπιών και σοβαρών κανονιστικών παραβάσεων.

- (18) Στο πλαίσιο της σύσκεψης της 28ης Οκτωβρίου 2013, η εκτελεστική επιτροπή του FITD αποφάσισε να παρέμβει για τη στήριξη της Tercas σύμφωνα με το άρθρο 96β παράγραφος 1 στοιχείο δ) του ιταλικού τραπεζικού νόμου, με το ποσόν των 280 εκατ. ευρώ. Την 29η Οκτωβρίου 2013 η απόφαση υπέρ της παρέμβασης επικυρώθηκε από το Διοικητικό Συμβούλιο του FITD.
- (19) Την 30ή Οκτωβρίου 2013, το FITD ζήτησε από την Τράπεζα της Ιταλίας την άδεια για την υλοποίηση της εν λόγω παρέμβασης στήριξης, η οποία χορηγήθηκε από την Τράπεζα της Ιταλίας την 4η Νοεμβρίου 2013. Ωστόσο, τελικά το FITD δεν προέβη στην υλοποίηση αυτής της παρέμβασης στήριξης.
- (20) Την 18η Μαρτίου 2014, η επισταμένη έρευνα στο ενεργητικό της Tercas ολοκληρώθηκε με ασυμφωνία μεταξύ των ειδικών του FITD και του τραπεζικού ομίλου («BPB») που ελέγχεται από τη μητρική Banca Popolare di Bari S.C.p.A. Η διαφωνία διευθετήθηκε από τις δύο πλευρές, οι οποίες συμφώνησαν στην παρέμβαση ενός διαιτητή που πρότεινε η Τράπεζα της Ιταλίας. Από την επισταμένη έρευνα προέκυψαν περαιτέρω απομειώσεις των στοιχείων ενεργητικού.
- (21) Την 1η Ιουλίου 2014, το FITD διαβίβασε στην Τράπεζα της Ιταλίας ένα δεύτερο αίτημα έγκρισης για παρέμβαση στήριξης της Tercas, αλλά με τροποποιημένους όρους.
- (22) Η Τράπεζα της Ιταλίας ενέκρινε την εν λόγω παρέμβαση στήριξης με τροποποιημένους όρους ⁽⁵⁾ την 7η Ιουλίου 2014.
- (23) Η Τράπεζα της Ιταλίας έδωσε άδεια στον ειδικό διαχειριστή της Tercas να συγκαλέσει μια έκτακτη συνέλευση των μετόχων της Tercas την 27η Ιουλίου 2014, προκειμένου να λάβουν απόφαση σχετικά με την κάλυψη των ζημιών που σημειώθηκαν κατά τη διάρκεια της έκτακτης διαχείρισης και όσον αφορά στην παράλληλη αύξηση του κεφαλαίου κατά 230 εκατ. ευρώ, με αποκλειστική κάλυψη από την BPB.
- (24) Οι ζημιές της Tercas για την περίοδο από την 1η Ιανουαρίου 2012 έως την 31η Μαρτίου 2014 ήταν 603 εκατ. ευρώ. Μετά την καθολική υποτίμηση της εναπομένουσας επενδυτικής θέσης κατά 337 εκατ. ευρώ, την 31η Μαρτίου 2014 η καθαρή περιουσία της Tercas ήταν συνεπώς αρνητική και έφτανε τα -266 εκατ. ευρώ ⁽⁶⁾.
- (25) Την 27η Ιουλίου 2014, η συνέλευση των μετόχων της Tercas ⁽⁷⁾ αποφάσισε τα ακόλουθα:
- 1) τη μερική κάλυψη των ζημιών, μεταξύ άλλων, μέσω της μείωσης του κεφαλαίου στο μηδέν και με την ακύρωση όλων των κοινών μετοχών που κυκλοφορούν, και
 - 2) την αύξηση του κεφαλαίου μέχρι ποσού 230 εκατ. ευρώ με την έκδοση νέων κοινών μετοχών που προσφέρονται αποκλειστικά στον όμιλο BPB. Η εν λόγω αύξηση μετοχικού κεφαλαίου υλοποιήθηκε στις 27 Ιουλίου 2014 και κατεβλήθη αντισταθμίζοντας εν μέρει πίστωση ύψους 480 εκατ. ευρώ της BPB προς την Tercas (από χρηματοδότηση που χορήγησε η BPB την 5η Νοεμβρίου 2013).
- (26) Τον Σεπτέμβριο του 2014 η Tercas ανακεφαλαιοποίησε τη θυγατρική της Caripe με εισφορά κεφαλαίου 75 εκατ. ευρώ.
- (27) Την 1η Οκτωβρίου 2014 η αναγκαστική διαχείριση της Tercas τερματίστηκε και η BPB διόρισε τα νέα εταιρικά όργανα.
- (28) Την 30ή Σεπτεμβρίου 2014, με τη λήξη της περιόδου αναγκαστικής διαχείρισης, η Tercas εμφάνιζε ενεργητικό 2 994 εκατ. ευρώ, 2 198 εκατ. ευρώ υποχρεώσεων προς πελάτες, 1 766 εκατ. ευρώ συνολικών εξυπηρετούμενων δανείων, 716 εκατ. ευρώ προβλέψεις για μη εξυπηρετούμενα δάνεια και 182 εκατ. ευρώ συνολικού κεφαλαίου κατηγορίας 1 ⁽⁸⁾.
- (29) Τον Μάρτιο του 2015 η BPB ενέγραψε νέα αύξηση κεφαλαίου της Tercas ύψους 135,4 εκατ. ευρώ (εκ των οποίων 40,4 εκατ. ευρώ για τη θυγατρική Caripe), προκειμένου να αντιμετωπίσει περαιτέρω ζημιές που σημειώθηκαν κατά το 4ο τρίμηνο του 2014, να καλύψει τις δαπάνες αναδιάρθρωσης του 2015 και του 2016 και να βελτιώσει τους δείκτες κεφαλαίων της Tercas.

⁽⁵⁾ Βλέπε αιτιολογική σκέψη 38.

⁽⁶⁾ Τα ποσά που αναφέρονται στο παρόν σημείο αφορούν μόνον την Tercas — Cassa di Risparmio della Provincia di Teramo SpA και όχι όλον τον όμιλο Tercas.

⁽⁷⁾ Πρακτικά συνέλευσης, μητρώο αριθ. 125.149, Συλλογή αριθ. 28.024 της 29ης Ιουλίου 2014, συμβολαιογράφου Vincenzo Galeota.

⁽⁸⁾ Βλέπε υποσημείωση 6.

2.2. BPB

- (30) Η Banca Popolare di Bari S.C.p.A. είναι η εταιρεία χαρτοφυλακίου του τραπεζικού ομίλου BPB. Η BPB δραστηριοποιείται κυρίως στη Νότιο Ιταλία. Στα τέλη του 2013, η BPB παρουσίαζε συνολικό ενεργητικό 10,3 δισεκατ. ευρώ, 6,9 δισεκατ. απαιτήσεων από πελάτες, 6,6 δισεκατ. υποχρεώσεων προς πελάτες, 247 υποκαταστήματα και 2 206 εργαζομένους, δείκτη κεφαλαίων κατηγορίας 1 ίσο με 8,1 % και συνολικό δείκτη κεφαλαίων 11 %.
- (31) Τον Δεκέμβριο του 2014 η BPB προέβη σε αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου κατά 500 εκατ. ευρώ, συμπεριλαμβανομένης της έκδοσης νέων μετοχών έως το ποσόν των 300 εκατ. ευρώ και της έκδοσης δανείου μειωμένης εξασφάλισης κατηγορίας 2 έως το ποσόν των 200 εκατ. ευρώ. Η αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου επέτρεψε την ενίσχυση των δεικτών κεφαλαίου της BPB, οι οποίοι είχαν επηρεαστεί από την εξαγορά της Tercas.

2.3. Το πλαίσιο των ιταλικών συστημάτων εγγύησης των καταθέσεων και το FITD

- (32) Σύμφωνα με την οδηγία 94/19/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽⁹⁾, που ήταν εν ισχύ κατά την περίοδο που πραγματοποιήθηκε η παρέμβαση του FITD υπέρ της Tercas, κανένα πιστωτικό ίδρυμα δεν δικαιούται να δέχεται καταθέσεις αν δεν είναι μέλος επίσημα αναγνωρισμένου συστήματος εγγύησης των καταθέσεων ⁽¹⁰⁾. Το άρθρο 96 του ιταλικού τραπεζικού νόμου προβλέπει τα ακόλουθα: «Οι ιταλικές τράπεζες συμμετέχουν σε ένα από τα συστήματα εγγύησης των καταθετών που έχουν συσταθεί και αναγνωρισθεί στην Ιταλία. Οι συνεταιριστικές τράπεζες συμμετέχουν στο σύστημα εγγύησης των καταθετών που έχει συσταθεί στο πλαίσιο τους» ⁽¹¹⁾.
- (33) Σήμερα στην Ιταλία λειτουργούν δύο συστήματα εγγύησης των καταθέσεων:
- 1) Το FITD, το οποίο αναγνωρίστηκε ως σύστημα εγγύησης των καταθέσεων την 10η Δεκεμβρίου 1996, με τη μορφή υποχρεωτικής κοινοπραξίας ιδιωτικού δικαίου ⁽¹²⁾. Στο παρόν στάδιο, το FITD είναι το μόνο θεσπισμένο και αναγνωρισμένο σύστημα εγγύησης των καταθέσεων στην Ιταλία, η συμμετοχή στο οποίο είναι ανοιχτή στις τράπεζες, πλην των συνεταιριστικών ⁽¹³⁾. Σύμφωνα με το άρθρο 2 του καταστατικού του FITD που εγκρίθηκε από την Τράπεζα της Ιταλίας: «Στο Ταμείο συμμετέχουν οι ιταλικές τράπεζες, πλην των συνεταιριστικών.»
 - 2) Το σύστημα εγγύησης των καταθέσεων «Fondo di Garanzia dei Depositanti del Credito Cooperativo» («FGDCC»), το οποίο θεσπίστηκε διά νόμου και η συμμετοχή στο οποίο προορίζεται, και επιβάλλεται, αποκλειστικά για τις συνεταιριστικές τράπεζες.
- (34) Σύμφωνα με το άρθρο 96α του ιταλικού τραπεζικού νόμου και το άρθρο 29 του καταστατικού του FITD, το FITD μπορεί, υπό συγκεκριμένους όρους, να προβεί σε παρεμβάσεις στήριξης υπέρ μελών που υπόκεινται σε αναγκαστική διαχείριση.
- (35) Οι εν λόγω παρεμβάσεις χρηματοδοτούνται εκ των υστέρων μέσω των υποχρεωτικών εισφορών των τραπεζών μελών. Οι επιμέρους εισφορές προσδιορίζονται βάσει των σχετικών καταστατικών διατάξεων ⁽¹⁴⁾ κατ' αναλογίαν του ποσού των εγγυημένων καταθέσεων που κατέχει κάθε τράπεζα. Οι εισφορές δεν εγγράφονται απευθείας στον ισολογισμό του FITD, αλλά εμφανίζονται σε ξεχωριστούς λογαριασμούς για κάθε παρέμβαση στην οποία αναφέρονται.
- (36) Οι αποφάσεις όσον αφορά στις παρεμβάσεις στήριξης λαμβάνονται από δύο διοικητικά όργανα του FITD:
- 1) Το Συμβούλιο ⁽¹⁵⁾, το οποίο αποφασίζει με απόλυτη πλειοψηφία των παριστάμενων μελών στη συνεδρίαση κατά την οποία λαμβάνεται η απόφαση. Ο πρόεδρος του Συμβουλίου εκλέγεται από τα μέλη του Συμβουλίου. Τα υπόλοιπα

⁽⁹⁾ Οδηγία 94/19/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 30ής Μαΐου 1994, περί των συστημάτων εγγύησης των καταθέσεων (ΕΕ L 135 της 31.5.1994, σ. 5).

⁽¹⁰⁾ Βλέπε άρθρο 3 παράγραφος 1 της οδηγίας 94/19/EK.

⁽¹¹⁾ «Le banche italiane aderiscono a uno dei sistemi di garanzia dei depositanti istituiti e riconosciuti in Italia. Le banche di credito cooperative aderiscono al sistema di garanzia dei depositanti costituito nel loro ambito».

⁽¹²⁾ Στον νέο ιστότοπό του, το FITD παρουσιάζεται ως υ.

⁽¹³⁾ Οι συνεταιριστικές τράπεζες δεν μπορούν να συμμετέχουν στο FITD. Οι τράπεζες αυτές πρέπει να συμμετέχουν στο σύστημα εγγύησης των καταθέσεων Fondo di Garanzia dei Depositanti del Credito Cooperativo (FGDCC), το οποίο θεσπίστηκε στο πλαίσιο του συνεταιριστικού τραπεζικού συστήματος.

⁽¹⁴⁾ Βλέπε άρθρο 25 του καταστατικού και άρθρα από 9 έως 14 του παραρτήματος του καταστατικού.

⁽¹⁵⁾ Βλέπε άρθρα από 3 έως 15 του καταστατικού του FITD.

μέλη του Συμβουλίου επιλέγονται κατ' αναλογία του ποσού των εγγυημένων καταθέσεων που κατέχει κάθε τράπεζα, ευνοώντας συνεπώς τις τράπεζες που καταβάλλουν μεγαλύτερες εισφορές, αλλά διασφαλίζοντας σε κάθε περίπτωση την εκπροσώπηση και των μικρότερων τραπεζών ⁽¹⁶⁾. Τα άλλα μέλη του Συμβουλίου, επί του παρόντος 23, είναι κατά κύριο λόγο εκπρόσωποι των μεγαλύτερων συμμετεχουσών τραπεζών ⁽¹⁷⁾, επί του παρόντος με δύο εκπροσώπους της Unicredit, της Intesa Sanpaolo και της Monte dei Paschi di Siena. Μέλος του Συμβουλίου είναι και ο πρόεδρος της Ένωσης Ιταλικών Τραπεζών (ABI).

2) Την εκτελεστική επιτροπή ⁽¹⁸⁾, η οποία αποφασίζει με απόλυτη πλειοψηφία των παριστάμενων μελών στη συνεδρίαση κατά την οποία λαμβάνεται η απόφαση. Την εκτελεστική επιτροπή συγκροτούν ο πρόεδρος του Συμβουλίου, ο αντιπρόεδρος του Συμβουλίου, με καθήκοντα Αντιπροέδρου της επιτροπής, και άλλα έξι μέλη του Συμβουλίου.

(37) Η εκτελεστική επιτροπή έχει δικαίωμα να λαμβάνει αποφάσεις επί των παρεμβάσεων στήριξης υπό μορφήν χρηματοδοτήσεων και εγγυήσεων ⁽¹⁹⁾, ενώ για αναλήψεις συμμετοχών και άλλες τεχνικές μορφές στήριξης δικαίωμα λήψης αποφάσεων έχει το Συμβούλιο, μετά από πρόταση της εκτελεστικής επιτροπής ⁽²⁰⁾.

3. ΤΑ ΜΕΤΡΑ

(38) Η παρέμβαση στήριξης του FITD που εγκρίθηκε από την Τράπεζα της Ιταλίας την 7η Ιουλίου 2014 προβλέπει τα ακόλουθα μέτρα:

1) Μέτρο 1: 265 εκατ. ευρώ ως μη επιστρεπτέα χρηματοδότηση για την κάλυψη της αρνητικής καθαρής θέσης της Banca Tercas;

2) Μέτρο 2: 35 εκατ. ευρώ ως εγγύηση (για τρία έτη) για την κάλυψη των πιστωτικών κινδύνων που συνδέονται με ορισμένα ανοίγματα της Tercas προς [...] ⁽²¹⁾. Τα ανοίγματα [δύο χρηματοδοτήσεις χωρίς δυνατότητα τμηματικής καταβολής (εφάπαξ καταβολή) και λήξη την 31η Μαρτίου 2015] εξοφλήθηκαν πλήρως από τους οφειλότες εμπρόθεσμα και, συνεπώς, η εγγύηση έληξε χωρίς να καταπέσει.

3) Μέτρο 3: έως 30 εκατ. ευρώ ως εγγύηση για την κάλυψη των επιπλέον δαπανών από φορολογικές εισφορές του μέτρου 1. Οι εν λόγω φορολογικές εισφορές θα καθίσταντο αναγκαίες εάν το μέτρο 1 δεν απηλλάσσετο του φόρου σύμφωνα με την ιταλική νομοθεσία (*). Η εν λόγω φορολογική απαλλαγή, ειδικά για τις παρεμβάσεις στήριξης του FITD, σύμφωνα με τις σχετικές νομοθετικές διατάξεις προϋποθέτει την έγκριση από πλευράς Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Στην προκειμένη περίπτωση, το FITD κατέβαλε όλο το ποσόν των 30 εκατ. ευρώ στην Tercas πριν λάβει η Επιτροπή σχετική απόφαση φορολογικής απαλλαγής.

4. ΛΟΓΟΙ ΠΟΥ ΟΔΗΓΗΣΑΝ ΣΤΗΝ ΚΙΝΗΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ

(39) Στην απόφασή της κίνησης της διαδικασίας, η Επιτροπή καταλήγει στο προκαταρκτικό συμπέρασμα ότι τα μη κοινοποιηθέντα μέτρα πιθανόν να συνιστούν κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 107 της Συνθήκης και διατυπώνει αμφιβολίες όσον αφορά το συμβιβασμό των μέτρων με την εσωτερική αγορά.

(40) Καταρχάς, η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η παρέμβαση στήριξης του FITD καταλογίζεται στο ιταλικό κράτος και ότι οι πόροι του FITD υπόκεινται σε δημόσιο έλεγχο. Εν προκειμένω, οι παρεμβάσεις του FITD βασίζονται σε δημόσια εντολή του κράτους: ο ιταλικός τραπεζικός νόμος αποτελεί τη βάση για την αναγνώριση του FITD ως υποχρεωτικού συστήματος εγγύησης των καταθέσεων· το άρθρο 96α του ιταλικού τραπεζικού νόμου επιτρέπει στο FITD

⁽¹⁶⁾ Βλέπε άρθρο 12 παράγραφος 3 του καταστατικού του FITD.

⁽¹⁷⁾ Βλέπε άρθρο 13 παράγραφος 10 του καταστατικού του FITD. Σήμερα οι Unicredit, Intesa Sanpaolo και MPS εκπροσωπούνται με 2 μέλη εκάστη. Οι Credem, Credito Valtellinese, BNL, Deutsche Bank, Cariparma, Veneto Banca, CheBanca, BPM, Banco Desio e della Brianza, UBI, Banca di Credito Popolare Torre del Greco, Cassa di Risparmio di Rimini, Banca Popolare Pugliese, Unipol Banca, Banco popolare, Banca Popolare dell'Emilia Romagna και Banca del Piemonte εκπροσωπούνται με ένα μέλος εκάστη.

⁽¹⁸⁾ Βλέπε άρθρα από 16 έως 18 του καταστατικού του FITD.

⁽¹⁹⁾ Άρθρο 17 παράγραφος 1 στοιχείο α) του καταστατικού του FITD.

⁽²⁰⁾ Άρθρο 14 παράγραφος 1 στοιχείο ε) του καταστατικού του FITD.

⁽²¹⁾ Άρθρο 1 παράγραφοι 627 και 628 του νόμου περί σταθερότητας του 2014 (νόμος αριθ. 147/2013): «627. Για να διασφαλισθεί η οικονομική και χρηματοπιστωτική ανάκαμψη των υποκείμενων σε αναγκαστική διαχείριση, οι παρεμβάσεις στήριξης του FITD δεν συνιστούν φορολογητέο εισόδημα. 628. Η εφαρμογή των διατάξεων της παραγράφου 627 προϋποθέτει την έγκριση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής». (627. Ai fini del riassetto economico e finanziario dei soggetti in amministrazione straordinaria, gli interventi di sostegno disposti dal Fondo interbancario di tutela dei depositi non concorrono alla formazione del reddito dei medesimi soggetti. 628. L'efficacia delle disposizioni del comma 627 è subordinata all'autorizzazione della Commissione europea.)

(*) Απόρρητες πληροφορίες.

να παρεμβαίνει με τρόπο διαφορετικό από την αποζημίωση των καταθετών σε περίπτωση εκκαθάρισης· το καταστατικό του FITD εγκρίνεται από την Τράπεζα της Ιταλίας. Επίσης, εάν το FITD παρεμβαίνει σε περιπτώσεις εκτός της εκκαθάρισης και με άλλα μέσα, οι παρεμβάσεις αυτές υπόκεινται πάντα στη χορήγηση άδειας από το ιταλικό κράτος μέσω της Τράπεζας της Ιταλίας.

- (41) Όσον αφορά την ύπαρξη επιλεκτικού πλεονεκτήματος, η Επιτροπή επισημαίνει ότι στις παρεμβάσεις του το FITD δεν ενήργησε ως ιδιώτης επενδυτής, δεδομένου ότι το FITD έχει παράσχει τη στήριξη μέσω μη επιστρεπτέας συνεισφοράς για την κάλυψη της αρνητικής καθαρής θέσης και δεν χρέωσε κανένα τέλος για τις εγγυήσεις που εκδόθηκαν υπέρ της Tercas. Τα μέτρα αυτά επέτρεψαν στην Tercas να αποφύγει την έξοδο από την αγορά, όπως αντιθέτως θα είχε συμβεί χωρίς αυτήν τη στήριξη.
- (42) Στο προκαταρκτικό της συμπέρασμα, η Επιτροπή καταλήγει ότι τα μέτρα είναι επιλεκτικά με το αιτιολογικό ότι αφορούν μόνον την Tercas και έχουν ως αποτέλεσμα τη νόθευση του ανταγωνισμού, αποτρέποντας την πτώχευση και την έξοδο του δικαιούχου από την αγορά. Παράλληλα, η Tercas ανταγωνίζεται ξένες επιχειρήσεις και, συνεπώς, επηρεάζει τις συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών.
- (43) Η Επιτροπή έκρινε ότι, εάν τα μέτρα 1, 2 και 3 θεωρηθούν ότι συνιστούν κρατική ενίσχυση, θα έχουν χορηγηθεί κατά παράβαση των υποχρεώσεων που ορίζει το άρθρο 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης.

5. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΙΤΑΛΙΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΩΝ

5.1. Κρατικοί πόροι και δυνατότητα καταλογισμού στο κράτος

5.1.1. Παρατηρήσεις τις Ιταλίας ⁽²²⁾

- (44) Η Ιταλία θεωρεί ότι τα μέτρα που αφορούν την παρέμβαση στήριξης δεν έχουν υποχρεωτικό χαρακτήρα, καθώς το FITD ήταν απόλυτα ελεύθερο να αποφασίσει σε ποιο στάδιο να παρέμβει, σε ποιον βαθμό και με ποιον συγκεκριμένο τρόπο. Επίσης, τα εν λόγω μέτρα δεν υποκαθιστούν τους υποχρεωτικούς σκοπούς που προβλέπει ο ιταλικός τραπεζικός νόμος, αλλά αποβλέπουν με άμεσο τρόπο σε διαφορετικό ή έστω επιπρόσθετο σκοπό, όπως είναι η εξυγίανση της προβληματικής τράπεζας. Οποιοσδήποτε σκοπός που πιθανόν συνέπεσε με τον σκοπό της προστασίας των καταναλωτών, είχε αποκλειστικά συμπτωματικό χαρακτήρα. Σε αυτό το πλαίσιο, η παραπομπή της Επιτροπής στην υπόθεση *Austrian Green Electricity Act* ⁽²³⁾ δεν ευσταθεί. Η προαναφερθείσα υπόθεση αφορούσε κανόνα που θεσπίζει φορολογική απαλλαγή, η οποία έχει εξ ορισμού δημόσιο χαρακτήρα και δικαιολογεί το τεκμήριο καταλογισμού του μέτρου στο κράτος.
- (45) Η Ιταλία υποστηρίζει επίσης ότι η ερμηνεία που δίδεται από την Επιτροπή, η οποία βασίζεται στο τεκμήριο της ύπαρξης κρατικής ενίσχυσης σε οποιαδήποτε περίπτωση παρέμβασης ενός συστήματος εγγύησης των καταθέσεων, δεν στηρίζεται στην οδηγία 2014/49/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽²⁴⁾ (η οποία δεν είχε ακόμη μεταφερθεί στο εσωτερικό δίκαιο και η προθεσμία μεταφοράς της δεν είχε ακόμη λήξει όταν θεσπίστηκαν τα μέτρα). Η ερμηνεία αυτή της Επιτροπής δεν βρίσκει έρεισμα ούτε στην τραπεζική ανακοίνωση του 2013 ⁽²⁵⁾. Εν προκειμένω, σύμφωνα με το σημείο 63 της εν λόγω ανακοίνωσης, η ενδεχόμενη δυνατότητα καταλογισμού στο κράτος των αποφάσεων σχετικά με τη χρήση των συστημάτων εγγύησης των καταθέσεων, υπόκειται σε κατά περίπτωση αξιολόγηση, ενώ το άρθρο 11 της οδηγίας 2014/49/ΕΕ δεν καθορίζει γενικευμένη υποχρέωση προηγούμενης κοινοποίησης οποιασδήποτε παρέμβασης των συστημάτων εγγύησης. Η προηγούμενη κοινοποίηση στην Επιτροπή θα ήταν αναγκαία μόνο στην περίπτωση κατά την οποία, μετά από επιστάμενο έλεγχο, θα είχε διαπιστωθεί ότι το μέτρο στήριξης συνιστά κρατική ενίσχυση.
- (46) Όσον αφορά τη δυνατότητα καταλογισμού της παρέμβασης του FITD στην Ιταλία, οι ιταλικές αρχές στηρίζουν την ανάλυσή τους στο κριτήριο του καταλογισμού που αναπτύσσεται στο πλαίσιο της υπόθεσης *Stardust Marine* ⁽²⁶⁾, το οποίο δεν πληρούται στην προκειμένη περίπτωση για τους λόγους που εκτίθενται στη συνέχεια. Καταρχάς, το FITD είναι ένας οργανισμός ιδιωτικού δικαίου που αποφασίζει αποκλειστικά μέσω της Συνέλευσης και των διοικητικών του οργάνων, τα μέλη των οποίων απαρτίζονται εξ ολοκλήρου από εκπροσώπους των τραπεζών μελών και δρουν με πλήρη

⁽²²⁾ Η ιταλική δημόσια αρχή που υπέβαλε παρατηρήσεις στην Επιτροπή ήταν το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών.

⁽²³⁾ Υπόθεση T-251/11, *Αυστρία κατά Επιτροπής (Austrian Green Electricity Act)*, ECLI:EU:T:2014:1060.

⁽²⁴⁾ Οδηγία 2014/49/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Απριλίου 2014, περί των συστημάτων εγγύησης των καταθέσεων (ΕΕ L 173 της 12.6.2014, σ. 149).

⁽²⁵⁾ Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την εφαρμογή, μετά την 1η Αυγούστου 2013, των κανόνων περί κρατικών ενισχύσεων στα μέτρα στήριξης των τραπεζών στο πλαίσιο της χρηματοπιστωτικής κρίσης («Τραπεζική ανακοίνωση») (ΕΕ C 216 της 30.7.2013, σ. 1).

⁽²⁶⁾ Υπόθεση C-482/99, *Γαλλία κατά Επιτροπής («Stardust Marine»)*, ECLI:EU:C:2002:294.

αυτονομία. Η διαδικασία λήψης των αποφάσεων σχετικά με τις παρεμβάσεις στήριξης είναι απολύτως ανεξάρτητη, χωρίς να προβλέπεται καμία ενεργός συμμετοχή της Τράπεζας της Ιταλίας ή οποιουδήποτε άλλου δημόσιου οργανισμού. Το γεγονός ότι ένας εκπρόσωπος της Τράπεζας της Ιταλίας συμμετέχει στις συνεδριάσεις των διοικητικών οργάνων του FITD δεν δύναται να προβληθεί ως ένδειξη ενεργού συμμετοχής της Τράπεζας της Ιταλίας στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων του Ταμείου, καθώς η εκπροσώπηση περιορίζεται πλήρως σε παθητικό ρόλο παρατηρητή.

- (47) Η Ιταλία υποστηρίζει επίσης ότι η αρμοδιότητα της Τράπεζας της Ιταλίας να εγκρίνει το καταστατικό του FITD και ενδεχόμενες τροποποιήσεις του, καθώς επίσης τις εκάστοτε παρεμβάσεις του FITD, δεν επηρεάζει την αυτονομία του, δεδομένου ότι περιορίζεται απλώς σε δραστηριότητα μεταγενέστερης έγκρισης, την οποία αναπτύσσει ως εποπτική και διοικητική αρχή διαχείρισης των κρίσεων σύμφωνα με τον ιταλικό τραπεζικό νόμο. Η απόφαση της Τράπεζας της Ιταλίας συνιστά μέτρο επικύρωσης που περιορίζεται σε εκ των υστέρων τυπικό έλεγχο της νομιμότητας μιας πράξης ιδιωτικής φύσεως, η οποία έχει ήδη συντελεσθεί ως προς όλα τα μέρη της. Η ανάλυση αυτή επιβεβαιώνεται από τα γεγονότα και, κυρίως, από την απόφαση έγκρισης που έλαβε η Τράπεζα της Ιταλίας ως προς το FITD, στην οποία η ίδια η Τράπεζα αναγνωρίζει ότι δεν διενεργεί κανέναν έλεγχο όσον αφορά τις επιλογές του FITD. Για να τεκμηριώσει αυτό το επιχείρημα, η Ιταλία υποστηρίζει ότι η υπό κρίση υπόθεση παρουσιάζει εμφανείς αναλογίες με την υπόθεση *Sicilcassa* ⁽²⁷⁾, στην οποία η Επιτροπή είχε καταλήξει στο συμπέρασμα ότι η παρέμβαση δεν συνιστούσε κρατική ενίσχυση δεδομένης της αποφασιστικής συμμετοχής ιδιωτικών οργανισμών.
- (48) Όσον αφορά τα αποδεικτικά στοιχεία στα οποία αναφέρεται η Επιτροπή στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας, κατά την άποψη της Ιταλίας δεν αποδεικνύουν την εμπλοκή της Τράπεζας της Ιταλίας στη διαδικασία λήψης αποφάσεων του FITD. Σύμφωνα με την Ιταλία, ο ειδικός διαχειριστής, μολονότι διορίζεται από την Τράπεζα της Ιταλίας, δεν έχει τη δυνατότητα να επηρεάσει άμεσα την απόφαση που λαμβάνει το FITD για να χορηγήσει τους πόρους σε μια προβληματική τράπεζα. Ο ειδικός διαχειριστής ενήργησε αντιθέτως ως διαχειριστής και νόμιμος εκπρόσωπος της υπό καθεστώς αναγκαστικής διαχείρισης τράπεζας και όχι για λογαριασμό της Τράπεζας της Ιταλίας. Εν ολίγοις, ανέλαβε όλες τις εξουσίες ιδιωτικού δικαίου των καταργηθέντων διοικητικών οργάνων. Κατά δεύτερο λόγο, η Ιταλία αμφισβητεί την ύπαρξη ένδειξης για την ανάμειξη της Τράπεζας της Ιταλίας. Η Ιταλία υποστηρίζει ότι ένα απόσπασμα υπομνήματος του Γενικού Διευθυντή του FITD της 28ης Μαΐου 2014, στο οποίο αναφέρεται ότι ο εκπρόσωπος της Τράπεζας της Ιταλίας «κάλεσε το Ταμείο να αναζητήσει μια ισορροπημένη συμφωνία με την BPB για την κάλυψη του κεφαλαιακού ελλείμματος [...]», πρέπει να ερμηνευθεί ως ευχή και, ασφαλώς, όχι ως εντολή. Τέλος, σύμφωνα με την Ιταλία, σε κανένα από τα πρακτικά των αποφάσεων που έλαβαν τα διοικητικά όργανα του FITD για την παρέμβαση υπέρ της Tercas δεν καταγράφεται γνώμη της Τράπεζας της Ιταλίας που να αφήνει να εννοηθεί ότι ασκήθηκε κάποια επιρροή στο Ταμείο.

5.1.2. Παρατηρήσεις της Τράπεζας της Ιταλίας ⁽²⁸⁾

- (49) Στις παρατηρήσεις της σχετικά με την απόφαση κίνησης της διαδικασίας, η Τράπεζα της Ιταλίας αρνείται ότι η παρέμβαση στήριξης του FITD μπορεί να καταλογιστεί στο κράτος, καθώς:
- 1) το FITD δεν εκπληρώνει εντολή δημόσιας πολιτικής στο πλαίσιο στήριξης των πιστωτικών ιδρυμάτων·
 - 2) η Τράπεζα της Ιταλίας, ούτε γενικώς ούτε στην υπό εξέταση περίπτωση, δεν αποφασίζει από κοινού με το FITD όσον αφορά τις παρεμβάσεις στήριξης υπέρ συγκεκριμένων επιχειρήσεων και δεν ελέγχει τη συμμόρφωση της δραστηριότητας του FITD προς τις δημόσιες εντολές που ενδεχομένως λαμβάνει·
 - 3) η υπό εξέταση περίπτωση διαφέρει σημαντικά από τις κρατικές ενισχύσεις τις οποίες χορηγούν η Δανία, η Ισπανία και η Πολωνία που αναφέρονται στην υποσημείωση 28 της απόφασης κίνησης της διαδικασίας, για τις οποίες η Επιτροπή είχε καταλήξει στο συμπέρασμα ότι οι χρησιμοποιηθέντες πόροι για τις παρεμβάσεις των συστημάτων εγγύησης των καταθέσεων ήταν στη διάθεση των αρχών του δημοσίου και, συνεπώς, οι παρεμβάσεις μπορούσαν να καταλογισθούν στο κράτος.
- (50) Όσον αφορά το πρώτο σημείο, σύμφωνα με την Τράπεζα της Ιταλίας, η μόνη δημόσια εντολή του συστήματος εγγύησης των καταθέσεων ήταν η αποζημίωση των καταθετών: το τελευταίο εδάφιο του άρθρου 96α παράγραφος 1 του ιταλικού τραπεζικού νόμου, το οποίο επιτρέπει στο FITD να παρεμβαίνει με διαφορετικό τρόπο από την απευθείας αποζημίωση των καλυπτόμενων καταθετών σε περίπτωση εκκαθάρισης, δεν θα μπορούσε να αποτελέσει ούτε ένδειξη δυνατότητας καταλογισμού στο κράτος των επεμβάσεων του FITD που δεν αποτελούν αποζημίωση των καταθετών, ούτε παροχή εντολής δημόσιας πολιτικής στο FITD. Η εν λόγω διάταξη περιορίζεται απλώς στο να επιτρέπει τη χρήση άλλων μορφών παρέμβασης.

⁽²⁷⁾ Απόφαση 2000/600/EK της Επιτροπής, της 10ης Νοεμβρίου 1999, για την κρατική ενίσχυση υπό όρους που σχεδιάζει να εφαρμόσει η Ιταλία υπέρ των κρατικών τραπεζών Banco di Sicilia και Sicilcassa (EE L 256 της 10.10.2000, σ. 21).

⁽²⁸⁾ Η Τράπεζα της Ιταλίας υπέβαλε τις παρατηρήσεις της ως τρίτος ενδιαφερόμενος και, συνεπώς, στην παρούσα ενότητα της απόφασης, οι παρατηρήσεις αυτές δεν παρουσιάζονται ως παρατηρήσεις της Ιταλίας. Ωστόσο, επειδή η Τράπεζα της Ιταλίας είναι οργανισμός δημοσίου δικαίου, η συμπεριφορά του οποίου αντιστοιχεί στη συμπεριφορά του κράτους μέλους και δεν εκφεύγει του πεδίου εφαρμογής του άρθρου 107 της Συνθήκης, επειδή κατά το Σύνταγμα πρόκειται για ανεξάρτητο όργανο, όταν στην ενότητα της απόφασης με τίτλο «Αξιολόγηση των μέτρων» αναφέρεται η Ιταλία, γίνεται αναφορά και σε αυτό το όργανο.

- (51) Η αναφορά που γίνεται από την οδηγία 2014/49/ΕΕ στην πτώχευση πιστωτικού ιδρύματος, καταδεικνύει απλώς ότι τα μέτρα έχουν γενικό ρόλο περιορισμού του κόστους της παρέμβασης των συστημάτων εγγύησης αποτρέποντας τις αποζημιώσεις των καταθετών και, κατ' αυτόν τον τρόπο, την πτώχευση των τραπεζών. Το γεγονός ότι η οδηγία 2014/49/ΕΕ δεν θέτει ως όρο τα μέτρα στήριξης των συστημάτων εγγύησης των καταθέσεων να υποβάλλονται στην Επιτροπή, συνεπάγεται ότι η άσκηση της διακριτικής ευχέρειας στις αποφάσεις για τα μέτρα δεν μπορεί να συνιστά αφ' εαυτής απόδειξη ανάθεσης δημόσιας εντολής στο σύστημα εγγύησης των καταθέσεων.
- (52) Η Τράπεζα της Ιταλίας θεωρεί επίσης ότι το άρθρο 29 του καταστατικού του FITD, σύμφωνα με το οποίο το Ταμείο δύναται να παρεμβαίνει για τη στήριξη μιας τράπεζας υπό αναγκαστική διαχείριση μόνον «όταν υφίστανται προοπτικές εξυγίανσης και όταν μπορεί να προβλεφθεί μικρότερο κόστος από εκείνο που προκύπτει από την παρέμβαση σε περίπτωση εκκαθάρισης» έχει εντελώς διαφορετικό νόημα από το απόσπασμα της απόφασης κίνησης της διαδικασίας, στο οποίο η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι η Ιταλία επέτρεψε στο σύστημα εγγύησης των καταθέσεων να παρέμβει προκειμένου «να αποτραπεί η πτώχευση ενός πιστωτικού ιδρύματος».
- (53) Τέλος, το γεγονός ότι η Τράπεζα της Ιταλίας πρέπει να εγκρίνει τις παρεμβάσεις στήριξης του FITD, δεν καταδεικνύει ότι το FITD επιδιώκει στόχο δημοσίου συμφέροντος. Ο περί του αντιθέτου ισχυρισμός θα σήμαινε ότι όλες οι τραπεζικές δραστηριότητες που υπόκεινται στην εποπτεία της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας ή της Τράπεζας της Ιταλίας είναι δραστηριότητες που καθορίζονται από το δημόσιο συμφέρον. Η Τράπεζα της Ιταλίας οφείλει επίσης να δρα ανεξάρτητα από το κράτος βάσει του άρθρου 19 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1024/2013 του Συμβουλίου ⁽²⁹⁾.
- (54) Όσον αφορά το δεύτερο σημείο, η Τράπεζα της Ιταλίας περιορίζεται στην άσκηση των καθηκόντων εποπτείας όσον αφορά τους στόχους προστασίας των καταθετών, της σταθερότητας του τραπεζικού συστήματος και της ορθής και συνετής διαχείρισης των τραπεζών (άρθρο 5 του ιταλικού τραπεζικού νόμου). Η διάταξη του άρθρου 96β παράγραφος 1 στοιχείο β) του ιταλικού τραπεζικού νόμου, σύμφωνα με την οποία η Τράπεζα της Ιταλίας «συντονίζει τη δραστηριότητα των συστημάτων εγγύησης με τη διευθέτηση των τραπεζικών κρίσεων και την εποπτική δραστηριότητα», αναθέτει απλώς στην Τράπεζα της Ιταλίας τη γενική αρμοδιότητα με σκοπό να διασφαλίζεται η συνεκτικότητα της δραστηριότητας των συστημάτων εγγύησης των καταθέσεων με την εποπτική δραστηριότητα· η αρμοδιότητα αυτή ασκείται μόνο διαμέσου της έγκρισης της παρέμβασης.
- (55) Επειδή η Τράπεζα της Ιταλίας υποχρεούται να δρα ανεξάρτητα από το κράτος, η άσκηση των αρμοδιοτήτων της στο FITD, στο πλαίσιο μιας παρέμβασης στήριξης σε μια τράπεζα, δεν μπορεί να θεωρηθεί ως δημόσιος έλεγχος των πόρων ή ως απόρροια δημόσιας εντολής. Για τον λόγο αυτόν, η υπό εξέταση περίπτωση παρουσιάζει αναμφίβολα ομοιότητες με την υπόθεση *Doux Élevage* ⁽³⁰⁾.
- (56) Επίσης, η Τράπεζα της Ιταλίας υποστηρίζει ότι δεν συμβάλλει ούτε στην επεξεργασία ούτε στην εφαρμογή της παρέμβασης στήριξης του FITD και ότι ενδεχόμενες επαφές μεταξύ της τράπεζας και του FITD στο στάδιο πριν την επίσημη υποβολή του αιτήματος έγκρισης του FITD προς την Τράπεζα της Ιταλίας, δεν μπορούν να χαρακτηριστούν ως συμβολή στα εν λόγω μέτρα. Η Τράπεζα της Ιταλίας περιορίστηκε στην παροχή ενός πρώτου προσανατολισμού, αποκλειστικά υπό το πρίσμα των κανονιστικών παραμέτρων που θα κατηύθυναν τη μετέπειτα παρέμβαση έγκρισης.
- (57) Το γεγονός ότι η Τράπεζα της Ιταλίας όρισε τον ειδικό διαχειριστή και εποπτεύει τη δραστηριότητά του, είναι άνευ σημασίας στην υπό εξέταση περίπτωση, καθώς τα καθήκοντα και οι σκοποί ενός ειδικού διαχειριστή δεν διαφέρουν ουσιαστικά από τα αντίστοιχα καθήκοντα ενός τακτικού διαχειριστή προβληματικής ιδιωτικής επιχείρησης και, συνεπώς, ο εν λόγω διαχειριστής δεν ενήργησε εξ ονόματος της Τράπεζας της Ιταλίας.
- (58) Ο εκπρόσωπος της Τράπεζας της Ιταλίας συμμετέχει στις συνεδριάσεις του Συμβουλίου και της εκτελεστικής επιτροπής του FITD μόνον ως παρατηρητής και χωρίς δικαίωμα ψήφου. Το γεγονός ότι μια διαφορά μεταξύ του FITD και της BPB σχετικά με το ποσόν του κεφαλαιακού ελλείμματος της Tercas διευθετήθηκε από διαιτητή που όρισε η Τράπεζα της Ιταλίας είναι άνευ σημασίας, δεδομένου ότι οι δύο πλευρές, με πλήρη αυτονομία και κοινή συμφωνία, είχαν ζητήσει από την Τράπεζα της Ιταλίας να τους υποδείξει κάποιο πρόσωπο, το οποίο στη συνέχεια όρισαν ως διαιτητή. Η BPB δεν θα ήταν διατεθειμένη να ζητήσει από την Τράπεζα της Ιταλίας να ορίσει διαιτητή, εάν η τελευταία είχε κάποιον ρόλο «διεύθυνσης και διοίκησης» του FITD.
- (59) Όσον αφορά το τρίτο σημείο, η υπό εξέταση περίπτωση είναι διαφορετική από εκείνες που αναφέρονται στην αιτιολογική σκέψη 44 της απόφασης κίνησης της διαδικασίας, στις οποίες η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι οι παρεμβάσεις του συστήματος εγγύησης των καταθέσεων στην αναδιάρθρωση και στην εκκαθάριση συνιστούσαν κρατική ενίσχυση.

⁽²⁹⁾ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1024/2013 του Συμβουλίου της 15ης Οκτωβρίου 2013, για την ανάθεση ειδικών καθηκόντων στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα σχετικά με τις πολιτικές που αφορούν την προληπτική εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων (ΕΕ L 287 της 29.10.2013, σ. 63).

⁽³⁰⁾ Υπόθεση C-677/11, *Doux Élevage SNC* κ.λπ. ECLI:EU:C:2013:348, ειδικότερα σκέψη 41.

- (60) Στην περίπτωση του δανικού καθεστώτος ενισχύσεων εκκαθάρισης ⁽³¹⁾, 1) η εθνική νομοθεσία ρύθμιζε λεπτομερώς τους όρους για τις παρεμβάσεις στήριξης, 2) η επιτροπή στην οποία ανατέθηκε η εκτίμηση του κόστους των ποικίλων λύσεων ορίστηκε από τον Υπουργό Οικονομίας και Εμπορικών Υποθέσεων, 3) η ίδια επιτροπή όφειλε να αξιολογήσει εάν ο αγοραστής ήταν σε θέση να διαχειριστεί την προβληματική τράπεζα και εάν η λύση ήταν βιώσιμη από εμπορικής άποψης, 4) η απόφαση του συστήματος εγγύησης των καταθέσεων στηρίχθηκε στην αξιολόγηση και στη σύσταση της εν λόγω επιτροπής, 5) το Διοικητικό Συμβούλιο του συστήματος διαχείρισης των καταθέσεων διορίστηκε από τον Υπουργό Οικονομίας και Εμπορικών Υποθέσεων και 6) ο ίδιος υπουργός έπρεπε να εγκρίνει τη συμφωνία μεταξύ αγοράστριας τράπεζας και συστήματος εγγύησης των καταθέσεων.
- (61) Στην περίπτωση που αφορά το καθεστώς εκκαθάρισης των πολωνικών πιστωτικών ενώσεων ⁽³²⁾, τα κίνητρα που παρείχε το σύστημα εγγύησης των καταθέσεων συνιστούσαν αναπόσπαστο τμήμα ενός καθεστώτος εκκαθάρισης των πιστωτικών ενώσεων, το οποίο εκπόνησαν οι πολωνικές αρχές και κοινοποιήθηκε στην Επιτροπή ως κρατική ενίσχυση. Επίσης, το σύστημα εγγύησης των καταθέσεων «υπέκειτο σε κυβερνητικό έλεγχο μέσω δικαιωμάτων ψήφου στο Συμβούλιο του Ταμείου και μιας σειράς περιπτώσεων στις οποίες ο υπουργός Οικονομικών είχε δικαίωμα παρέμβασης και λήψης άμεσων αποφάσεων που επηρέαζαν τη λειτουργία του Ταμείου». Επίσης, ο πρόεδρος του Συμβουλίου του Ταμείου, ο οποίος ορίζεται από τον Υπουργό Οικονομικών, διαθέτει αποφασιστική ψήφο σε περίπτωση ισοψηφίας.
- (62) Όσον αφορά την απόφαση σχετικά με την αναδιάρθρωση της ισπανικής τράπεζας CAM και της Banco CAM ⁽³³⁾, για τη συνεταγμένη αναδιάρθρωση των τραπεζών οι ισπανικές αρχές στηρίχθηκαν στη χρηματοδοτική βοήθεια του Ταμείου ⁽³⁴⁾, το οποίο προορίζεται αποκλειστικά για τις ενισχύσεις εκκαθάρισης και ελέγχεται από το κράτος και από το ισπανικό ταμείο εγγύησης των καταθέσεων. Η απόφαση του ταμείου υπέρ της παρέμβασης δεν βασίστηκε σε αυτόνομη απόφασή του, καθώς η παρέμβαση του εν λόγω ταμείου εντασσόταν στο πλαίσιο μιας ευρύτερης επιχείρησης διάσωσης που αποφάσισαν και εφήρμωσαν οι ισπανικές αρχές.

5.1.3. Παρατηρήσεις άλλων ενδιαφερόμενων μερών

- (63) Καταρχάς, οι άλλοι ενδιαφερόμενοι, ήτοι το FITD, η BPB και η Tercas, θεωρούν γενικώς ότι ο δημόσιος χαρακτήρας των πόρων και η δυνατότητα καταλογισμού στο κράτος αποτελούν δύο διαφορετικές σωρευτικές συνθήκες. Συνεπώς, οι πόροι ιδιωτικής προέλευσης δεν μπορούν να θεωρηθούν ως δημόσιοι μετά από αξιολόγηση σύμφωνα με την οποία η χρήση των πόρων αυτών δύναται να καταλογισθεί στο κράτος.
- (64) Οι άλλοι ενδιαφερόμενοι θεωρούν ότι η Επιτροπή κακώς θεώρησε ως ιδιαίτερος πιθανό να χορηγούν κρατικές ενισχύσεις τα συστήματα εγγύησης των καταθέσεων εξαιτίας του γεγονότος ότι δρουν δυνάμει δημόσιας εντολής και τελούν υπό τον έλεγχο της δημόσιας αρχής. Για τον σκοπό αυτόν επισημαίνουν ότι η τραπεζική ανακοίνωση του 2013 δεν αναφέρει το χαρακτήρα κρατικής ενίσχυσης των συστημάτων εγγύησης των καταθέσεων, ότι η οδηγία 94/19/EK δεν αναφέρει το συμβιβασμό των εναλλακτικών τρόπων αποζημίωσης των καταθετών με τους κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις και ότι η οδηγία 2014/49/EE τηρεί ουδέτερη θέση όσον αφορά το συμβιβασμό των μέτρων αυτών με το πλαίσιο για τις κρατικές ενισχύσεις.
- (65) Οι άλλοι ενδιαφερόμενοι θεωρούν ότι η Επιτροπή κατέληξε στο προκαταρκτικό συμπέρασμα ότι οι παρεμβάσεις του FITD καταλογίζονται στο κράτος βασιζόμενη απλώς στο γεγονός ότι οι εν λόγω παρεμβάσεις πραγματοποιήθηκαν βάσει του νόμου, ενώ στις υποθέσεις *PreussenElektra* ⁽³⁵⁾ και *Doux Élevage* ⁽³⁶⁾ είχε ρητώς αποκλείσει ότι η επιβολή ενός τέτοιου μέτρου μέσω νόμου του κράτους μπορεί να θεωρηθεί στοιχείο ικανό για να προσδώσει στο μέτρο αυτό το χαρακτήρα της κρατικής ενίσχυσης. Στην υπόθεση *Austrian Green Electricity Act* ⁽³⁷⁾, το Δικαστήριο έλαβε υπόψη του ποικίλα συμπληρωματικά στοιχεία που αποδεικνύουν την επιρροή και τον εκτεταμένο έλεγχο που ασκεί το κράτος στην ÖMAG (τη μετοχική εταιρεία στην οποία ανατέθηκε ο έλεγχος του εν λόγω μέτρου).
- (66) Οι άλλοι ενδιαφερόμενοι θεωρούν ότι μια ορθή ερμηνεία της εθνικής νομοθεσίας αναφοράς και του μηχανισμού λήψης αποφάσεων του FITD σε σχέση με τις αποφάσεις στήριξης του Ταμείου με σκοπό την αποφυγή μη αναστρέψιμων τραπεζικών κρίσεων καταδεικνύει ότι τα στοιχεία που αναφέρει η Επιτροπή, προκειμένου να καταλήξει στο

⁽³¹⁾ Απόφαση της Επιτροπής της 1ης Αυγούστου 2011 σχετικά με την υπόθεση SA.33001 (11/N) — Δανία — Μέρος Β — Τροποποίηση του δανικού καθεστώτος περί πτωχεύσεων για τα πιστωτικά ιδρύματα (EE C 271 της 14.9.2011, σ. 1).

⁽³²⁾ Απόφαση της Επιτροπής της 18ης Φεβρουαρίου 2014 σχετικά με την υπόθεση SA.37425 (2013/N) — Πολωνία — Καθεστώς συνεταγμένης εκκαθάρισης των χρηματοπιστωτικών συνεταιρισμών (EE C 210 της 4.7.2014, σ. 1).

⁽³³⁾ Απόφαση της Επιτροπής της 30ής Μαΐου 2012 σχετικά με την υπόθεση SA.34255 (12/N) Ισπανία — Αναδιάρθρωση CAM and Banco CAM (EE C 173 της 19.6.2013, σ. 1).

⁽³⁴⁾ Fondo de Reestructuración Ordenada Bancaria.

⁽³⁵⁾ Υπόθεση C-379/98 *PreussenElektra* EU:C:2001:160, ειδικότερα, τη σκέψη 61 και επ.

⁽³⁶⁾ Βλέπε υποσημείωση 30.

⁽³⁷⁾ Βλέπε υποσημείωση 23.

προκαταρκτικό συμπέρασμα ότι οι παρεμβάσεις του FITD εκπληρώνουν δημόσια εντολή, είναι άνευ ουσίας. Η επιχειρηματολογία τους στηρίζεται στο γεγονός ότι το άρθρο 96α του ιταλικού τραπεζικού νόμου ορίζει μόνον ότι τα συστήματα εγγύησης των καταθέσεων «μπορούν να προβλέπουν περαιτέρω περιπτώσεις και μορφές παρέμβασης» ⁽³⁸⁾. Ο μη δεσμευτικός αυτός χαρακτήρας της παρέμβασης έχει ως αποτέλεσμα η ενέργεια του FITD να μη συνδέεται με την καταστατική του αποστολή.

- (67) Οι άλλοι ενδιαφερόμενοι επισημαίνουν ότι τα εναλλακτικά μέσα παρέμβασης αντί της αποζημίωσης των καταθετών προβλεπόταν ήδη από τη σύσταση του FITD το 1987, πριν από την έναρξη ισχύος του άρθρου 96α του ιταλικού τραπεζικού νόμου.
- (68) Το FITD επισημαίνει ότι έχει οντότητα προσώπου ιδιωτικού δικαίου, το οποίο υπόκειται στον έλεγχο και τη διαχείριση των συμμετεχουσών τραπεζών, και ότι ενεργεί ως μέσον για την υλοποίηση παρεμβάσεων που καταλογίζονται άμεσα στα μέλη, χρησιμοποιώντας τους πόρους που παραμένουν στη δικαιοδοσία τους. Επίσης, η απόφαση στήριξης υπέρ της Tercas ελήφθη από τα διοικητικά όργανα του FITD, τα οποία συγκροτούνται πλήρως από τις τράπεζες μέλη. Από τα αποδεικτικά έγγραφα προκύπτει ότι τα διοικητικά όργανα του FITD εξέτασαν ενδελεχώς τις εναλλακτικές λύσεις και την τήρηση του κανόνα του μικρότερου κόστους με σκοπό την καλύτερη προστασία των συμφερόντων των τραπεζών μελών, μειώνοντας το κόστος και τους κινδύνους της παρέμβασης.
- (69) Το διοικητικό όργανο του FITD αποφάσισε με απόλυτη αυτονομία εάν, πότε και πώς θα πραγματοποιούσε τις παρεμβάσεις στήριξης, με μόνη προϋπόθεση την τήρηση του κανόνα του μικρότερου κόστους σε σχέση με την αποζημίωση των καταθετών. Το FITD δεν ενεργεί στο πλαίσιο δημόσιας εντολής όταν λαμβάνει μέτρα στήριξης. Το καταστατικό του FITD ευθυγραμμίζεται πλήρως με τη νομοθεσία του τομέα, ακόμη και εάν δεν προβλέπει ή δεν απαγορεύει ρητά οποιαδήποτε εναλλακτική μορφή παρέμβασης. Κανένας δημόσιος φορέας δεν μπορεί να υποχρεώσει το FITD να παρέμβει και η μεταγενέστερη έγκριση της Τράπεζας της Ιταλίας έχει ως μόνο σκοπό να ελέγξει την καταλληλότητα της παρέμβασης για την επωφελούμενη τράπεζα στο επίπεδο της προληπτικής εποπτείας, διασφαλίζοντας ότι είναι συμβατή με την αρχή της προστασίας των καταναλωτών και της σταθερότητας του πιστωτικού συστήματος.
- (70) Επίσης, οι άλλοι ενδιαφερόμενοι επισημαίνουν ότι, σύμφωνα με το καταστατικό, η συμμετοχή στο FITD δεν είναι υποχρεωτική και οι τράπεζες μπορούν να επιλέξουν τη δημιουργία εναλλακτικού συστήματος εγγύησης καταθέσεων στο οποίο θα συμμετέχουν. Για τον σκοπό αυτόν αναφέρουν την ύπαρξη συστήματος εγγύησης των καταθέσεων (Fondo di Garanzia dei Depositanti del Credito Cooperativo — FDGCC) ειδικά για τις συνεταιριστικές τράπεζες ⁽³⁹⁾ που δεν είναι μέλη του FITD.
- (71) Οι άλλοι ενδιαφερόμενοι θεωρούν ότι δεν υπάρχει καμία ανάμιξη του κράτους ούτε στον ορισμό των μελών των διοικητικών οργάνων του FITD ούτε στη διαδικασία λήψης των αποφάσεων (το γεγονός ότι η Τράπεζα της Ιταλίας συμμετέχει ως παρατηρητής χωρίς δικαίωμα ψήφου δεν επηρεάζει την ανεξάρτητη διαδικασία λήψης αποφάσεων του FITD). Υποστηρίζουν επίσης ότι στην απόφαση για τη διάσωση της δανικής τράπεζας Roskilde ⁽⁴⁰⁾, η Επιτροπή έκανε αναφορά στην ανεξάρτητη διαδικασία λήψης αποφάσεων της οντότητας που εγγυάται ένα μέτρο, προκειμένου να αποκλείσει την παρουσία κρατικών πόρων στη χορήγηση εγγύησης σε προβληματική τράπεζα από οργανισμό που συνέστησαν και χρηματοδοτούν αποκλειστικά εθνικές τράπεζες με σκοπό την υποστήριξη χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων. Σε σχέση με την υπόθεση EARL *Salvat père et fils* ⁽⁴¹⁾, οι άλλοι ενδιαφερόμενοι θεωρούν ότι η ύπαρξη κρατικής ενίσχυσης προϋποθέτει ότι το κράτος είναι παρόν στα όργανα λήψης αποφάσεων του οργανισμού και είναι σε θέση να επιβάλλει τις αποφάσεις του.
- (72) Οι άλλοι ενδιαφερόμενοι θεωρούν ότι το FITD είναι ένα όργανο που αντιπροσωπεύει τα συμφέροντα των τραπεζών μελών του και ότι οι εξουσίες που έχουν ανατεθεί στην Τράπεζα της Ιταλίας στο πλαίσιο των δράσεων του FITD επιτρέπουν στην Τράπεζα της Ιταλίας να διεκπεραιώνει τους γενικούς στόχους εποπτείας, ήτοι, ειδικότερα, τον έλεγχο της ορθής και συνετής διαχείρισης των ιδρυμάτων που τελούν υπό την εποπτεία της και την προστασία των συμφερόντων των καταθετών. Συνεπώς, από τον γενικό χαρακτήρα των καθηκόντων της Τράπεζας της Ιταλίας να συντονίζει τη δραστηριότητα των συστημάτων εγγύησης των καταθέσεων σύμφωνα με τους κανόνες για τις τραπεζικές κρίσεις και την εποπτική δραστηριότητα, δεν μπορεί να εξαχθεί το συμπέρασμα ότι οι πόροι του FITD βρίσκονται υπό το συνεχή έλεγχο του κράτους.
- (73) Το γεγονός ότι η Τράπεζα της Ιταλίας ορίζει ειδικό διαχειριστή για τις προβληματικές τράπεζες, δεν καταδεικνύει κάποια σχέση με το δημόσιο, καθώς η νομική βάση αυτής της αρμοδιότητας (άρθρο 70 και επ. του ιταλικού τραπεζικού νόμου) έχει καθαρά τεχνικό χαρακτήρα, ενώ δικαιολογείται και βασίζεται στην ιδιαιτερότητα του τομέα. Επίσης, απλές ενδείξεις ότι ένα συγκεκριμένο μέτρο επιδιώκει στόχο δημοσίου συμφέροντος δεν επαρκούν για να εξαχθεί το συμπέρασμα ότι με το εν λόγω μέτρο χορηγείται κρατική ενίσχυση ⁽⁴²⁾.

⁽³⁸⁾ Η υπογράμμιση έχει προστεθεί.

⁽³⁹⁾ *Banche di credito cooperativo*.

⁽⁴⁰⁾ Απόφαση της Επιτροπής της 31ης Ιουλίου 2008 σχετικά με την υπόθεση NN 36/08 — Δανία — Roskilde bank A/S (EE C 238 της 17.9.2008, σ. 5).

⁽⁴¹⁾ Υπόθεση T-136/05 *EARL Salvat père & fils κατά Επιτροπής*, EU:T:2007:295, σκέψη 154.

⁽⁴²⁾ Προτάσεις του γενικού εισαγγελέα Wathelet στην υπόθεση *Doux Elevage*.

- (74) Η αρμοδιότητα έγκρισης των εκάστοτε παρεμβάσεων από την Τράπεζα της Ιταλίας, άρθρο 96β παράγραφος 1 στοιχείο δ) του ιταλικού τραπεζικού νόμου και άρθρο 3 παράγραφος 2 του καταστατικού του FITD, δεν αποστερεί «την ανεξαρτησία κρίσης από το FITD» όσον αφορά το εάν, το πότε, το πόσο και το πώς ενδεχόμενων εναλλακτικών παρεμβάσεων. Η έγκριση των παρεμβάσεων του FITD από την Τράπεζα της Ιταλίας αποτελεί απλώς έναν εκ των υστέρων έλεγχο των αποφάσεων του FITD (που λαμβάνονται ελεύθερα) όσον αφορά την προστασία του γενικού συμφέροντος, για το οποίο είναι θεσμικά αρμόδια.
- (75) Οι άλλοι ενδιαφερόμενοι αναφέρονται επίσης στην απόφαση της Επιτροπής για την υπόθεση των ενισχύσεων στις Banco di Sicilia και Sicilcassa ⁽⁴³⁾, στην οποία η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η παρέμβαση του FITD υπέρ αυτών των τραπεζών δεν συνιστά κρατική ενίσχυση, χωρίς να εξετάσει τον ρόλο της Τράπεζας της Ιταλίας σε σχέση με τις δραστηριότητες στις οποίες προέβη το FITD.
- (76) Οι άλλοι ενδιαφερόμενοι υποστηρίζουν ότι, όπως και στην υπόθεση *Doux Élevage*, ο δημόσιος έλεγχος επί του FITD δεν υπερβαίνει τον απλό τυπικό έλεγχο της εγκυρότητας και της νομιμότητας των ενεργειών του Ταμείου, αποκλείοντας τον έλεγχο πολιτικής σκοπιμότητας ή συμμόρφωσης με την πολιτική των δημοσίων αρχών, καθώς, όπως και στην υπόθεση *Doux Élevage*, είναι το ίδιο το FITD που αποφασίζει όσον αφορά τη χρήση των πόρων του. Ομοίως, στην υπόθεση *Pearle* ⁽⁴⁴⁾, η ολλανδική κυβέρνηση επιβεβαίωσε ότι οι κανονισμοί που θεσπίζουν οργανισμοί, όπως η HBA, με τους οποίους ανελήφθησαν οικονομικά βάρη που αποτελούσαν το αντικείμενο της υπόθεσης, πρέπει να εγκρίνονται από τις δημόσιες αρχές.
- (77) Το FITD επισημαίνει ότι, μολονότι ορίζεται από την Τράπεζα της Ιταλίας, ο ειδικός διαχειριστής δεν αποτελεί εκπρόσωπο της εποπτικής αρχής. Ο ειδικός διαχειριστής διαθέτει ευρύτατα περιθώρια αυτονομίας και ενεργεί με δική του πρωτοβουλία. Δύναται να υποβάλλει ένα απλό αίτημα παρέμβασης στο FITD, το οποίο δεν δεσμεύεται από αυτό και αποφασίζει ελεύθερα εάν θα προβεί σε εναλλακτικές παρεμβάσεις, με γνώμονα το μείζον συμφέρον των τραπεζών μελών. Στην υπό εξέταση περίπτωση, ο ειδικός διαχειριστής δεν παρενέβη στη συνέλευση της τράπεζας, η οποία είναι το μόνο όργανο που δικαιούται να αποφασίζει για τις πράξεις έκτακτου χαρακτήρα. Επίσης, η έγκριση της Τράπεζας της Ιταλίας έπεται της απόφασης παρέμβασης που λαμβάνεται ελεύθερα από το FITD. Η έγκριση αυτή εντάσσεται στα συνήθη καθήκοντα εποπτείας της Τράπεζας της Ιταλίας. Ο εκπρόσωπος της Τράπεζας της Ιταλίας παρευρίσκεται στις συνεδριάσεις του Συμβουλίου και της εκτελεστικής επιτροπής του FITD μόνον ως παρατηρητής και χωρίς δικαίωμα ψήφου.
- (78) Ο διαιτητής που παρενέβη στη διαφορά μεταξύ του FITD και της BPB σχετικά με το ποσόν του κεφαλαιακού ελλείμματος της Banca Tercas, δεν ορίστηκε από την Τράπεζα της Ιταλίας, αλλά από τα δύο μέρη (FITD και BPB) κατόπιν υποδείξεως της Τράπεζας της Ιταλίας. Επίσης, ο ορισμός του διαιτητή είχε ως σκοπό τη διευθέτηση της εν λόγω διαφοράς, αλλά κάθε απόφαση σχετικά με την οικονομική σκοπιμότητα της παρέμβασης για τις τράπεζες μέλη και τους σχετικούς όρους παρέμεινε στην αποκλειστική αρμοδιότητα του FITD.
- (79) Επισημαίνεται επίσης ότι οι υποθέσεις που αναφέρει η Επιτροπή σε σχέση με τα συστήματα εγγύησης των καταθέσεων, δεν μπορούν να εξομοιωθούν με την υπό εξέταση υπόθεση. Για τον σκοπό αυτόν, οι άλλοι ενδιαφερόμενοι προβάλλουν τα ίδια επιχειρήματα που εξέθεσε η Ιταλία, προσθέτοντας ότι τόσο η περίπτωση του δανικού καθεστώτος ενισχύσεων εκκαθάρισης όσο και η περίπτωση του πολωνικού καθεστώτος εκκαθάρισης των πιστωτικών ενώσεων αφορούν παρεμβάσεις συστημάτων εγγύησης στο πλαίσιο εκκαθάρισης των τραπεζών και όχι της προληπτικής παρέμβασης με σκοπό τη μακροπρόθεσμη εξυγίανση του πιστωτικού ιδρύματος.

5.2. Κριτήριο παροχής πλεονεκτήματος

5.2.1. Παρατηρήσεις της Ιταλίας

- (80) Η Ιταλία θεωρεί ότι η Επιτροπή εφαρμόζει την αρχή του επενδυτή σε οικονομία αγοράς, όπως αναπτύχθηκε στο πλαίσιο των πλέον πρόσφατων υποθέσεων τραπεζικής αναδιάρθρωσης (ήτοι το κριτήριο του επιμερισμού των βαρών), χωρίς να λάβει υπόψη της το γεγονός ότι το κριτήριο του επιμερισμού των βαρών δεν είναι κατάλληλο για να αξιολογηθεί η ορθολογικότητα της συμπεριφοράς ενός ιδιωτικού φορέα, καθώς αποβλέπει καταρχάς στην προστασία του γενικού συμφέροντος (όλων των φορολογουμένων) και όχι των ειδικών συμφερόντων όσων είναι άμεσα εκτεθειμένοι σε μια προβληματική τράπεζα (όπως το FITD). Επίσης, η Ιταλία φρονεί ότι το FITD ενήργησε τηρώντας την αρχή του μικρότερου κόστους. Για τη λήψη της απόφασης σχετικά με την παρέμβαση στηρίχθηκε στην Banca Tercas, το FITD αναζήτησε τη λιγότερο δαπανηρή λύση από οικονομικής απόψεως για τις τράπεζες μέλη, βασιζόμενο στη γνώμη έγκριτης ανεξάρτητης εταιρείας συμβούλων (της KPMG) και συζητώντας διεξοδικά στο πλαίσιο του Συμβουλίου και της εκτελεστικής επιτροπής.
- (81) Η Ιταλία θεωρεί επίσης ότι η Επιτροπή δεν έλαβε υπόψη της τα ορθά ποσά για την επιχείρηση εξυγίανσης της Banca Tercas σε σχέση με το εναλλακτικό σενάριο της εκκαθάρισης. Η σύγκριση μεταξύ της παρέμβασης εξυγίανσης και του εναλλακτικού σεναρίου της εκκαθάρισης θα έπρεπε να πραγματοποιηθεί αφαιρώντας τη θέση [...], ο κίνδυνος της

⁽⁴³⁾ Βλέπε υποσημείωση 27.

⁽⁴⁴⁾ Υπόθεση C-345/02, *Pearle* κ.λπ., ECLI:EU:C:2004:448.

οποίας δεν αξιολογήθηκε στην εκτίμηση του κόστους εκκαθάρισης. Λαμβανομένης υπόψη της αφαίρεσης αυτής, το τελικό ποσόν δεν θα υπερέβαινε τα 295 εκατ. ευρώ για την επιχείρηση εξυγίανσης, έναντι της εκτίμησης των 333 εκατ. ευρώ για το σενάριο της εκκαθάρισης. Για τον λόγο αυτόν, η Ιταλία καταλήγει ότι η πραγματική διαφορά μεταξύ των δύο λύσεων ήταν περίπου 40 εκατ. ευρώ και όχι 3 εκατ. όπως εκτίμησε αρχικά η Επιτροπή στο πλαίσιο της απόφασης κίνησης της διαδικασίας.

- (82) Σε κάθε περίπτωση, η Ιταλία θεωρεί ότι η παρέμβαση του FITD συνάδει με την αρχή του επενδυτή σε οικονομία αγοράς. Καταρχάς, το FITD δεν θα μπορούσε να υποχρεώσει την Tercas να επιβάλει τον επιμερισμό των βαρών στους πιστωτές μειωμένης εξασφάλισης πέραν από το προβλεπόμενο στις συμβάσεις των δανείων, οι οποίες προβλέπουν την ολική υποτίμηση μόνο σε περίπτωση εκκαθάρισης. Κατά δεύτερο λόγο, η επιβολή του επιμερισμού των βαρών στους πιστωτές μειωμένης εξασφάλισης δεν θα επέτρεπε κατά κανέναν τρόπο τη μείωση του κόστους των τραπεζών μελών του FITD. Η εκτίμηση της Επιτροπής ενέχει σφάλματα, καθώς θεωρεί ότι το κόστος για τις τράπεζες μέλη και, συνεπώς, για το FITD θα είχε ελαχιστοποιηθεί σε περίπτωση αναγκαστικής διοικητικής εκκαθάρισης της Tercas, εάν οι πιστωτές μειωμένης εξασφάλισης είχαν κληθεί να αναλάβουν τμήμα των ζημιών. Βασίζόμενη στα αποδεικτικά έγγραφα που αποστέλλονται από τα πρακτικά των συνεδριάσεων του Συμβουλίου και της εκτελεστικής επιτροπής του FITD, η Ιταλία ισχυρίζεται ότι η παρέμβαση του FITD που υλοποιήθηκε τελικά, απέτρεψε τον κίνδυνο πιθανών δικαστικών προσφυγών για τις ζημιές από τους δικαιούχους των δανείων μειωμένης εξασφάλισης. Η Ιταλία επισημαίνει επίσης ότι η παρέμβαση του FITD απέτρεψε και το πρόβλημα της δυσφήμισης του τραπεζικού συστήματος από τη μη αποζημίωση των δανείων μειωμένης εξασφάλισης σε περίπτωση αναγκαστικής διοικητικής εκκαθάρισης της Tercas.
- (83) Συνεπώς, η απόφαση του FITD να μην επιβαρύνει τους δικαιούχους δανείων μειωμένης εξασφάλισης ήταν εύλογη, σύμφωνη με την αρχή του επενδυτή σε οικονομία αγοράς και ικανή να αποτρέψει την έκθεση σε περαιτέρω βάρη του FITD και των τραπεζών μελών του.

5.2.2. Παρατηρήσεις της Τράπεζας της Ιταλίας

- (84) Η Επιτροπή δεν έλαβε παρατηρήσεις από την Τράπεζα της Ιταλίας όσον αφορά το επιλεκτικό πλεονέκτημα των εφαρμοσθέντων μέτρων.

5.2.3. Παρατηρήσεις των άλλων ενδιαφερόμενων μερών

- (85) Όσον αφορά την οικονομική βιωσιμότητα της παρέμβασης σύμφωνα με την αρχή του επενδυτή σε οικονομία αγοράς, οι άλλοι ενδιαφερόμενοι θεωρούν ότι η παρέμβαση είναι αποτέλεσμα μιας ορθολογικής και σκόπιμης επιλογής για ιδιωτικές επιχειρήσεις, όπως το FITD και οι τράπεζες μέλη του. Σύμφωνα με τους άλλους ενδιαφερόμενους, η υπό κρίση υπόθεση παρουσιάζει εμφανείς αναλογίες με την υπόθεση *Sicilcassa*, στην οποία η Επιτροπή είχε καταλήξει στο συμπέρασμα ότι η παρέμβαση δεν συνιστούσε κρατική ενίσχυση δεδομένης της αποφασιστικής συμμετοχής ιδιωτικών οργανισμών. Όπως και στην υπόθεση *Sicilcassa*, το FITD είχε τον ρόλο εγγυητή για την αποζημίωση των καταθετών σύμφωνα με τη νομοθεσία για τα συστήματα εγγύησης των καταθέσεων, ενώ οι αποφάσεις FITD ελήφθησαν από τα ίδια τα διοικητικά του όργανα και βάσει των ίδιων κριτηρίων και η Τράπεζα της Ιταλίας ασκούσε τις ίδιες αρμοδιότητες. Οι ενδιαφερόμενοι θεωρούν επίσης ότι, επειδή στην Ιταλία δεν υπάρχουν πλέον τράπεζες υπό δημόσιο έλεγχο, οι ιδιωτικές τράπεζες αντιπροσωπεύουν το σύνολο των μελών του FITD. Για τον λόγο αυτόν, το FITD μπορεί να ενεργεί μόνον ως πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου.
- (86) Οι άλλοι ενδιαφερόμενοι επανεξέτασαν παλαιότερες υποθέσεις εναλλακτικών παρεμβάσεων του FITD ⁽⁴⁵⁾ και την οικονομική λογική τους, λαμβάνοντας επίσης υπόψη την περίοδο κατά την οποία η συμμετοχή σε σύστημα εγγύησης των καταθέσεων είχε αμιγώς εκούσιο χαρακτήρα. Οι επιχειρήσεις επέλεξαν να συμμετάσχουν στο σύστημα εγγύησης των καταθέσεων ακόμη και όταν δεν ήταν υποχρεωμένες εκ του νόμου. Οι άλλοι ενδιαφερόμενοι απορρίπτουν το επιχείρημα σύμφωνα με το οποίο ένας επενδυτής σε οικονομία αγοράς δεν είναι εκτεθειμένος στις δαπάνες αποζημίωσης των καταθετών και δεν εκχωρεί μη επιστρεπτέες συνεισφορές ή εγγυήσεις χωρίς να επιβάλλει τέλος, όπως αναφέρει η Επιτροπή στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας.
- (87) Επίσης, οι άλλοι ενδιαφερόμενοι υπογραμμίζουν ότι η συμπεριφορά του FITD και των τραπεζών μελών του δεν πρέπει να εξετάζεται αφηρημένα (σε σχέση με ένα υποθετικό μη προβλεπόμενο σενάριο), αλλά βάσει του νομοθετικού πλαισίου εντός του οποίου δραστηριοποιούνται. Στο πλαίσιο αυτό, εάν, όπως στην υπό εξέταση περίπτωση, η κάλυψη του κεφαλαιακού ελλείμματος αποτελεί το λιγότερο δαπανηρό μέτρο για τις τράπεζες μέλη, δοθέντος του νομοθετικού πλαισίου που θα επέβαλε την αποζημίωση των καταθέσεων εντός κάποιων ορίων, η εν λόγω παρέμβαση αντιπροσωπεύει την πλέον εύλογη επιλογή για έναν ιδιώτη επενδυτή σε οικονομία αγοράς.

⁽⁴⁵⁾ Υποθέσεις *Banca di Girgenti*, *Banca di Credito di Trieste SpA* — *Kreditna Banka (BCT)* και *Cassa di Risparmi e Depositi di Prato*.

- (88) Οι άλλοι ενδιαφερόμενοι αμφισβητούν το επιχείρημα της Επιτροπής, σύμφωνα με το οποίο το κόστος της αποζημίωσης των καταθετών στο πλαίσιο της διαδικασίας αναγκαστικής διοικητικής εκκαθάρισης δεν πρέπει να λαμβάνεται υπόψη στην εφαρμογή της αρχής του επενδυτή σε οικονομία αγοράς, καθώς ανακύπτει από υποχρεώσεις που επιβάλλονται στο FITD ως σύστημα εγγύησης των καταθέσεων, το οποίο οφείλει να ενεργεί προς όφελος του δημόσιου συμφέροντος προστατεύοντας τους καταθέτες. Επ' αυτού απαντούν ότι στην περίπτωση του ψηφίσματος για την Banco Espírito Santo της Πορτογαλίας ⁽⁴⁶⁾ η Επιτροπή έκρινε ότι το κόστος που ανακύπτει για την αποζημίωση των καταθετών σε περίπτωση εκκαθάρισης πρέπει να λαμβάνεται υπόψη στην εφαρμογή της αρχής του επενδυτή σε οικονομία αγοράς. Επίσης, η Επιτροπή δεν μπορεί να συγκρίνει την υπό εξέταση υπόθεση με την απόφαση του Δικαστηρίου στην υπόθεση *Land Burgenland* ⁽⁴⁷⁾, καθώς το Δικαστήριο προέβη σε διάκριση ανάμεσα στα μέτρα που καταλογίζονται στο κράτος ως μετόχου και σε δημόσιες εξουσίες άλλης φύσεως.
- (89) Οι άλλοι ενδιαφερόμενοι επισημαίνουν επίσης ότι η παρέμβαση αποφασίστηκε βάσει του κανόνα του μικρότερου κόστους, με τη συνδρομή εταιρείας ελέγχου και συμβούλων μεγάλης φήμης, προκειμένου να προσδιορίσει τη λιγότερο δαπανηρή και επικίνδυνη λύση για τις τράπεζες μέλη. Επ' αυτής της βάσης, το FITD καθόρισε μια παρέμβαση που θα επέτρεπε την αισθητή μείωση του κόστους για τις τράπεζες μέλη, την αποφυγή των κινδύνων του σεναρίου της εκκαθάρισης και την αποτροπή πιθανών αρνητικών συνεπειών από την ενδεχόμενη αναγκαστική εκκαθάριση της Tercas.
- (90) Όσον αφορά την εκτίμηση που είχε ως σκοπό να καθορίσει εάν το συνολικό κόστος των μέτρων στήριξης για το FITD ήταν κατώτερο από το κόστος ενός σεναρίου εκκαθάρισης της Tercas, οι άλλοι ενδιαφερόμενοι επισημαίνουν ότι το κόστος της εγγύησης για την κάλυψη των πιστωτικών κινδύνων από τις χρηματοδοτήσεις χωρίς δυνατότητα τμηματικής καταβολής (με εφάπαξ καταβολή) έναντι της [...] δεν έπρεπε να ληφθεί υπόψη στην εκτίμηση του κόστους του μέτρου στήριξης. Το κόστος αυτό δεν ελήφθη υπόψη στις εκτιμήσεις του κόστους για το FITD σε περίπτωση εκκαθάρισης της Tercas. Οι άλλοι ενδιαφερόμενοι θεωρούν συνεπώς λανθασμένους τους υπολογισμούς της Επιτροπής βάσει των οποίων η εξοικονόμηση κόστους μέσω της παρέμβασης ανέρχεται σε μόλις 3 εκατ. ευρώ. Στην έκθεση της [...], η οποία προσδιόρισε τη λιγότερο δαπανηρή και επικίνδυνη λύση για το FITD και τις τράπεζες μέλη του, το εκτιμώμενο κόστος της αναγκαστικής διοικητικής εκκαθάρισης δεν συμπεριέλαβε τον κίνδυνο που συνδέεται με τα δάνεια προς την [...], ύψους περίπου 35 εκατ. ευρώ. Για την ορθή σύγκριση των δύο σεναρίων αποζημίωσης των καταθετών και εναλλακτικής παρέμβασης, η «σύγκριση μεταξύ παρέμβασης εξυγίανσης και σεναρίου εκκαθάρισης πρέπει να γίνει αφαιρώντας τη θέση [...], ο κίνδυνος της οποίας δεν αξιολογήθηκε στην εκτίμηση του κόστους εκκαθάρισης» ⁽⁴⁸⁾. Συνεπώς, η ορθή σύγκριση θα ήταν ανάμεσα σε μια παρέμβαση «που δεν υπερβαίνει τα 295 εκατ. ευρώ για την επιχείρηση εξυγίανσης και στο κόστος σε περίπτωση εκκαθάρισης που εκτιμάται σε 333 εκατ. ευρώ» ⁽⁴⁹⁾. Για τον λόγο αυτόν, οι άλλοι ενδιαφερόμενοι υποστηρίζουν ότι η πραγματική διαφορά μεταξύ των δύο λύσεων είναι τουλάχιστον 38 εκατ. ευρώ. Κατά την άποψή τους, η θέση αυτή επιβεβαιώνεται από το γεγονός ότι τα δάνεια που καλύπτονται από την εγγύηση του FITD εισπράχθηκαν όντως από την Tercas ⁽⁵⁰⁾. Το FITD δεν προέβη σε καμία πληρωμή για τα 35 εκατ. ευρώ εγγύησης που η Επιτροπή εσφαλμένα συμπεριέλαβε στον υπολογισμό του κόστους της παρέμβασης.
- (91) Ομοίως, για τους σκοπούς της εκτίμησης του «μικρότερου κόστους», η φορολογική απαλλαγή δεν πρέπει να εκτιμάται μεταξύ των δαπανών με το συνολικό ποσό των 30 εκατ. ευρώ. Το FITD θα πρέπει να αναλάβει αυτήν τη δαπάνη μόνο σε περίπτωση μη έγκρισης της φορολογικής απαλλαγής εκ μέρους της Επιτροπής.
- (92) Οι άλλοι ενδιαφερόμενοι αναφέρουν μια δαπάνη που εκτιμάται σε 1,9 δισεκατ. ευρώ σε περίπτωση εκκαθάρισης, η οποία θα ήταν εν μέρει μόνον ανακτήσιμη (και η οποία στην έκθεση της [...] προσδιορίζεται σε 1,5 δισεκατ. ευρώ). Επισημαίνουν επίσης ότι το ποσό των 1,9 δισεκατ. ευρώ των καταθέσεων που δεν θα κάλυπτε το σύστημα αποζημίωσης σε περίπτωση εκκαθάρισης θα ενείχε κίνδυνο μετάδοσης για τις τράπεζες μέλη και το τραπεζικό σύστημα γενικότερα. Ο κίνδυνος αυτός θα μπορούσε να έχει ενδεχομένως «τεράστιες συνέπειες» νομικής φύσεως και δυσφήμισης. Οι άλλοι ενδιαφερόμενοι θεωρούν επίσης ότι, σε περίπτωση αναγκαστικής εκκαθάρισης της Tercas, οι προοπτικές ανάκτησης μέρους του αρχικού κόστους που εκτιμάται σε 1,9 δισεκατ. ευρώ, θα μπορούσαν να περιορισθούν περαιτέρω από αιτήματα αποζημίωσης πιστωτών μειωμένης εξασφάλισης.
- (93) Η έκθεση της [...] βάσει της οποίας το FITD υπολόγισε το μικρότερο κόστος αναφέρεται στη λογιστική κατάσταση την 31η Δεκεμβρίου 2013, αλλά η BPB κατέθεσε ενημερωμένη εκτίμηση του κόστους για το FITD από το σενάριο της εκκαθάρισης την 31η Ιουλίου 2014, ημερομηνία η οποία συμπίπτει με εκείνη της έκτακτης συνέλευσης ανακεφαλαιοποίησης της Tercas, στην οποία αποφασίστηκε επισήμως η παρέμβαση. Το εκτιμώμενο κόστος βάσει αυτής της ενημερωμένης εκτίμησης ήταν [350-750] εκατ. ευρώ. Η διαφορά μεταξύ αυτής της εκτίμησης και εκείνης που βασίζεται στην κατάσταση της 31ης Δεκεμβρίου 2013 και περιείχε η έκθεση οφείλεται στην αναταξινόμηση λογιστικών εγγραφών

⁽⁴⁶⁾ Απόφαση της Επιτροπής της 3ης Αυγούστου 2014 σχετικά με την υπόθεση SA.39250 (2014/N) — Πορτογαλία — Ψήφισμα σχετικά με την Banco Espírito Santo SA (EE C 393 της 7.11.2014, σ. 1), σημεία από 75 έως 77.

⁽⁴⁷⁾ Συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-214/12 P, C-215/12 P και C-223/12 P, *Land Burgenland* κ.λπ. κατά Επιτροπής, ECLI:EU:C:2013:682, σκέψη 60.

⁽⁴⁸⁾ Βλέπε πρακτικά συνεδρίασης της εκτελεστικής επιτροπής του FITD της 30ής Μαΐου 2014, σ. 4. Έκθεση Γενικού Διευθυντή του FITD της 28ης Μαΐου 2014, έγγραφο αριθ. 7/2014, σ. 5.

⁽⁴⁹⁾ Βλέπε έκθεση Γενικού Διευθυντή του FITD της 28ης Μαΐου 2014, έγγραφο αριθ. 7/2014, σ. 5.

⁽⁵⁰⁾ Βλέπε κοινοποίηση της Tercas προς το FITD της 1ης Απριλίου 2015.

από «εξυπηρετούμενες» την 31η Δεκεμβρίου 2013 σε «μη εξυπηρετούμενες» την 31η Ιουλίου 2014 και στην αύξηση των καταθέσεων που θα έπρεπε να αποζημιώσει το FITD.

- (94) Οι άλλοι ενδιαφερόμενοι απορρίπτουν το επιχειρήμα της Επιτροπής, σύμφωνα με το οποίο το προβλεπόμενο κόστος για το FITD από την παρέμβαση στήριξης θα μπορούσε να μειωθεί περαιτέρω με υποτίμηση του χρέους μειωμένης εξασφάλισης. Τη χρονική στιγμή που το FITD αποφάσισε να παρέμβει, η εναλλακτική λύση της απομείωσης των χρεών μειωμένης εξασφάλισης δεν θα αποτελούσε ενδεδειγμένη νομική λύση. Η ιταλική νομοθεσία προβλέπει τη δυνατότητα λογιστικής μείωσης μόνο σε περίπτωση αναγκαστικής διοικητικής εκκαθάρισης. Σε περίπτωση προσπάθειας για απομείωση, οι τράπεζες μέλη του FITD θα έπρεπε να αντιμετωπίσουν μεγάλα και άμεσα έξοδα χωρίς βεβαιότητα όσον αφορά τη δυνατότητα ανάκτησης. Οι διαφορές με τους δικαιούχους δανείων μειωμένης εξασφάλισης θα αύξαναν το κόστος της διαδικασίας εκκαθάρισης και τις δαπάνες για τις τράπεζες μέλη του FITD λόγω μείωσης της αξίας των περιουσιακών στοιχείων προς εκκαθάριση. Ο συνεπακόλουθος δευτερογενής αντίκτυπος θα είχε αρνητικές συνέπειες στην εμπιστοσύνη των πελατών, στη φήμη και στη σταθερότητα του ίδιου του τραπεζικού συστήματος. Οι άλλοι ενδιαφερόμενοι υποστηρίζουν επίσης ότι οι πλειονότητα των πιστωτών μειωμένης εξασφάλισης της Banca Tercas αποτελείται από ατομικούς αποταμιευτές και καταθέτες και ότι ο ειδικός διαχειριστής είχε ήδη υιοθετήσει τη μοναδική δυνατή μορφή επιμερισμού των βαρών από τους πιστωτές μειωμένης εξασφάλισης με τη μετακύλιση των τοκομεριδίων ομολόγων που κατείχε η Banco Popolare S.c.
- (95) Τέλος, οι άλλοι ενδιαφερόμενοι επισημαίνουν ότι, για την ανάλυση του μικρότερου κόστους, το επιλεχθέν σενάριο εκκαθάρισης στην έκθεση της [...] δεν είναι το πλέον απαισιόδοξο. Το εκτιμώμενο κόστος εκκαθάρισης βασίζεται α) στην πιθανότητα εξεύρεσης ενός επενδυτή που, παρά το σενάριο της εκκαθάρισης, θα ήταν διατεθειμένος να εξαγοράσει τμήμα των υποκαταστημάτων και β) στην πρόωγη διακοπή της σχέσης εργασίας με το μη μεταφερθέν προσωπικό με την καταβολή συνολικά 12 μισθών σε κάθε εργαζόμενο. Η έκθεση της [...], την οποία χρησιμοποίησε το FITD ως βάση για τη λήψη της απόφασης παρέμβασης, στηρίχθηκε σε ένα ενδιάμεσο σενάριο, αλλά εξετάστηκαν και εναλλακτικά απαισιόδοξα σενάρια.
- (96) Επίσης, τεκμαίρεται ότι η παρέμβαση του FITD δεν παρείχε πλεονέκτημα στην Tercas, καθώς πραγματοποιήθηκε παράλληλα με την εισφορά κεφαλαίου της BPB στην Banca Tercas, η οποία ήταν ταυτόχρονη, σημαντική και αντίστοιχη της παρέμβασης του FITD.
- (97) Υπό το πρίσμα των επιχειρημάτων αυτών, η παρέμβαση πρέπει να θεωρηθεί ως η λιγότερο δαπανηρή και λιγότερο επικίνδυνη λύση για τις τράπεζες μέλη του FITD.

5.3. Συμβιβάσιμο

5.3.1. Παρατηρήσεις της Ιταλίας

- (98) Η Επιτροπή δεν έλαβε παρατηρήσεις από την Ιταλία όσον αφορά το συμβιβάσιμο των εφαρμοσθέντων μέτρων.

5.3.2. Παρατηρήσεις της Τράπεζας της Ιταλίας

- (99) Η Επιτροπή δεν έλαβε παρατηρήσεις από την Τράπεζα της Ιταλίας όσον αφορά το συμβιβάσιμο των εφαρμοσθέντων μέτρων.

5.3.3. Παρατηρήσεις άλλων ενδιαφερόμενων μερών

- (100) Οι άλλοι ενδιαφερόμενοι επισημαίνουν ότι, ακόμη και εάν τα μέτρα συνιστούσαν κρατική ενίσχυση, θα ήταν συμβιβασίμα με την εσωτερική αγορά. Θεωρούν επίσης ότι το σχέδιο αναδιάρθρωσης της Banca Tercas θα της επιτρέψει να αποκαταστήσει τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα, ότι η παρέμβαση του FITD περιορίζεται στο ελάχιστο αναγκαίο και περιορίζει κάθε πιθανή επίπτωση στη διάρθρωση του ανταγωνισμού της αγοράς.
- (101) Όσον αφορά τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα, οι άλλοι ενδιαφερόμενοι υποστηρίζουν ότι ο ειδικός διαχειριστής ενήργησε με σκοπό την αντιμετώπιση των πλημμελειών της οργάνωσης και του συστήματος εσωτερικών ελέγχων της Tercas. Ο ειδικός διαχειριστής εστίασε το ενδιαφέρον του στην ανάδειξη των διαχειριστικών ανωμαλιών (πιστώσεις, συμμετοχές, διαφορές) και στη συνεπακόλουθη ορθή εκτίμηση των σχετικών κινδύνων (αμφίβολα αποτελέσματα, απομειώσεις, προβλέψεις). Εφάρμοσε επίσης μια σταδιακή μείωση των χρεών (απομόχλευση) ως αντιστάθμισμα για τη σημαντική μείωση των καταθέσεων που συνδέεται με την απώλεια πελατών. Ο ειδικός διαχειριστής προέβη επίσης στον εξορθολογισμό των δομών (αναθεώρηση της στρατηγικής με συνεπακόλουθη δυνατότητα κλεισίματος ορισμένων υποκαταστημάτων, πρόγραμμα απολύσεων για τη μείωση του προσωπικού, απλοποίηση των οργανωτικών δομών, μείωση των διοικητικών εξόδων) με σκοπό την επίτευξη σημαντικού περιορισμού του κόστους σε διαρθρωτική βάση. Η ανακεφαλαιοποίηση της Tercas από το FITD και την BPB ήταν ο καλύτερος τρόπος για την ταχεία αντιμετώπιση της έλλειψης

ρευστότητας. Η BPB ανέλαβε τον επιχειρηματικό κίνδυνο που συνδέεται με την εξυγίανση της Banca Tercas, εισφέροντας σημαντικούς πόρους –οικονομικούς, αλλά όχι μόνον– με σκοπό την καλή έκβαση του επιχειρηματικού προγράμματος.

- (102) Η BPB υποστηρίζει επίσης ότι ανέπτυξε μια γραμμή παρέμβασης βασισμένη στη βελτίωση του περιθωρίου διαμεσο-
λάβησης των δανείων και των καταθέσεων ⁽⁵¹⁾, στον εξορθολογισμό των δαπανών ⁽⁵²⁾, στην ανάπτυξη ενδοομιλικών
συνεργειών, στον ενδεδειγμένο έλεγχο της πιστοληπτικής διαβάθμισης, στη βελτίωση της πιστοληπτικής διαβάθμισης, στη
βελτιστοποίηση της διαχείρισης των μη εξυπηρετούμενων πιστώσεων με τη μεταβίβαση απομειωμένων δανείων, σε
παρεμβάσεις ενίσχυσης της ρευστότητας ⁽⁵³⁾ και στη διάθεση μέσω διαχείρισης. Η BPB επισημαίνει ότι τα διαρθρωτικά
στοιχεία του σχεδίου εξυγίανσης αναπτύχθηκαν εντός του επιχειρηματικού της προγράμματος για το 2015-2019. Η
ίδια η BPB θεωρεί ότι τα στοιχεία αυτά καταδεικνύουν μια «συνεκτική ακολουθία δεσμεύσεων [...] με σκοπό την
αποκατάσταση της βιωσιμότητας της Tercas», υποστηρίζοντας επίσης ότι η απουσία ενός λεπτομερούς σχεδίου αναδιάρ-
θρωσης δεν πρέπει να εμποδίζει τη θετική αξιολόγηση των «γενικών προγραμμάτων» που έχουν «συνεκτική κατεύθυνση»
εκ μέρους της Επιτροπής ⁽⁵⁴⁾.
- (103) Η παρέμβαση περιορίζεται στο ελάχιστο αναγκαίο 1) για τους λόγους που εκτίθενται στις προηγούμενες αιτιολογικές
σκέψεις από 90 έως 93, 2) επειδή επρόκειτο για τη μοναδική ενδεδειγμένη λύση και 3) επειδή το FITD συνέβαλε εν
μέρει μόνο στην αναδιάρθρωση του κεφαλαιακού ελλείμματος και στην αποκατάσταση των ελάχιστων δεικτών
κεφαλαίου. Οι άλλοι ενδιαφερόμενοι επισημαίνουν ότι, δοθέντος του μεγέθους των ζημιών της Tercas, δεν υπήρχαν
λιγότερο δαπανηρές εναλλακτικές λύσεις σε σχέση με την εξαγορά της Tercas από την BPB, παρά τις προσπάθειες του
ειδικού διαχειριστή για την εξεύρεση άλλων αγοραστών ⁽⁵⁵⁾. Η προσπάθεια για τη μείωση του κόστους στο ελάχιστο
αναγκαίο επιβεβαιώνεται και από το γεγονός ότι, προκειμένου να καταλήξουν σε μια συμφωνία σχετικά με το ποσό του
κεφαλαιακού ελλείμματος της Tercas, οι δύο πλευρές προσέφυγαν σε διαιτητή, με μείωση του ποσού που ζητούσε η
BPB από [300- 800] εκατ. ευρώ σε 265 εκατ. ευρώ.
- (104) Το κόστος παρέμβασης μειώθηκε περαιτέρω με την εφαρμογή μέτρων επιμερισμού των βαρών. Το μετοχικό κεφάλαιο
μηδενίστηκε και, ως εκ τούτου, οι μέτοχοι απώλεσαν εξ ολοκλήρου την επένδυσή τους. Επίσης, όπου ήταν εφικτό,
ανεστάλη η πληρωμή τοκομεριδίων ομολόγων μειωμένης εξασφάλισης. Οι άλλοι ενδιαφερόμενοι υποστηρίζουν ότι δεν
ήταν δυνατόν να προβλεφθούν περαιτέρω μορφές θυσίας των δικαιούχων δανείων μειωμένης εξασφάλισης, από τη στιγμή
που, σύμφωνα με τις διατάξεις του ισχύοντος εθνικού δικαίου, τα πρόσωπα αυτά θα μπορούσαν να υποχρεωθούν να
συμμετάσχουν στις ζημιές μόνο σε περίπτωση αναγκαστικής διοικητικής εκκαθάρισης. Η απουσία περαιτέρω βαρών για
τους δικαιούχους δανείων μειωμένης εξασφάλισης δεν επέφερε ωστόσο καμία πρόσθετη επιβάρυνση για τα δημοσιο-
νομικά, καθώς οι πόροι για την παρέμβαση προήλθαν εξ ολοκλήρου από ιδιώτες. Επίσης, η θυσία των δικαιούχων
δανείων μειωμένης εξασφάλισης θα μπορούσε να προκαλέσει περαιτέρω κόστος και σημαντικούς κινδύνους για τις
τράπεζες μέλη του FITD. Οι αρνητικές αυτές επιπτώσεις θα ήταν αποτέλεσμα της διάσπασης της Tercas, του κινδύνου
δικαστικών προσφυγών εκ μέρους των πελατών της Tercas και της αρνητικής επίπτωσης για τη φήμη της Tercas και τη
σταθερότητα όλου του τραπεζικού συστήματος. Τέλος, η απουσία περαιτέρω βαρών για τους δικαιούχους δανείων
μειωμένης εξασφάλισης δεν επιφέρει τον επονομαζόμενο ηθικό κίνδυνο (ήτοι τον κίνδυνο μη συνετής διαχείρισης), καθώς
το κόστος που συνδέεται με την κάλυψη του κεφαλαιακού ελλείμματος απορροφήθηκε εξ ολοκλήρου από το τραπεζικό
σύστημα, χωρίς κανένα επιπρόσθετο κόστος για τους φορολογούμενους.
- (105) Οι άλλοι ενδιαφερόμενοι επισημαίνουν επίσης ότι το γεγονός της μη μετατροπής ή απομείωσης του χρέους μειωμένης
εξασφάλισης συνάδει με τις διατάξεις του σημείου 42 της τραπεζικής ανακοίνωσης, η οποία διευκρινίζει ότι ενδεχόμενες
εισφορές που απαιτούνται από τους καταθέτες δεν συνιστούν υποχρεωτικό στοιχείο του καταμερισμού των βαρών. Η
συμπεριφορά αυτή συνάδει επίσης με το σημείο 45 της εν λόγω ανακοίνωσης, η οποία επιτρέπει την παρέκκλιση από τη
γενική αρχή της μετατροπής ή της απομείωσης των οφειλών μειωμένης εξασφάλισης εφόσον «η εφαρμογή τέτοιων
μέτρων θα έθετε σε κίνδυνο τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα ή θα είχε δυσανάλογα αποτελέσματα».
- (106) Οι άλλοι ενδιαφερόμενοι επισημαίνουν επίσης ότι η απουσία ή η ανεπάρκεια αποζημίωσης πρέπει να θεωρείται αποδεκτή
εάν, όπως στην υπό εξέταση περίπτωση, αντισταθμίζεται από εις βάθος και ευρείας κλίμακας αναδιάρθρωση και δικαιολο-
γείται από την αναζήτηση αγοραστή για την προβληματική τράπεζα.

⁽⁵¹⁾ [...]

⁽⁵²⁾ [...]

⁽⁵³⁾ [...]

⁽⁵⁴⁾ Η BPB παραπέμπει στη θέση της Επιτροπής στην υπόθεση T-11/95 BP Chemicals κατά Επιτροπής, EU:T:1998:199, σύμφωνα με την οποία «η
επεξεργασία ενός προγράμματος αναδιάρθρωσης δεν είναι στατική άσκηση» (σημείο 105 της απόφασης). Ομοίως, σύμφωνα με την BPB,
ορισμένες πρόσφατες αποφάσεις της Επιτροπής επιβεβαιώνουν ότι η μη έγκαιρη υποβολή ενός σχεδίου αναδιάρθρωσης δεν εμποδίζει τη λήψη
απόφασης επί του συμβιβασμού ενός συγκεκριμένου μέτρου με την εσωτερική αγορά. Βλέπε απόφαση της Επιτροπής της 13ης Φεβρουαρίου
2014 στην υπόθεση SA.36663(2014/NN) — Ισπανία — Μέτρα στήριξης της SGR (EE C 120 της 23.4.2014, σ. 1) και την απόφαση (EE)
2015/1092 της Επιτροπής, της 23ης Ιουλίου 2014, σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις SA.34824 (2012/C), SA.36007 (2013/NN),
SA.36658 (2014/NN), SA.37156 (2014/NN), SA.34534 (2012/NN), που εφάρμοσε η Ελλάδα για τον όμιλο της Εθνικής Τράπεζας της
Ελλάδας σχετικά με: την ανακεφαλαιοποίηση και αναδιάρθρωση της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος ΑΕ, την εξυγίανση της First Business Bank
SA μέσω εντολής μεταβίβασης στην Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος ΑΕ, την εξυγίανση της ProBank SA μέσω εντολής μεταβίβασης στην Εθνική
Τράπεζα της Ελλάδος ΑΕ, την εξυγίανση της Συνεταιριστικής Τράπεζας Λέσβου — Λήμνου, της Συνεταιριστικής Τράπεζας Αχαΐας και της
Συνεταιριστικής Τράπεζας Λαμίας (EE L 183 της 10.7.2015, σ. 29).

⁽⁵⁵⁾ Βλέπε αίτημα παρέμβασης του ειδικού διαχειριστή προς το FITD της 25ης Οκτωβρίου 2013, σ. 3· η «απουσία εναλλακτικών λύσεων» στην
προτεινόμενη από την BPB πράξη αναγνωρίζεται και στα πρακτικά της εκτελεστικής επιτροπής του FITD της 28ης Οκτωβρίου 2013, σ. 4.

(107) Επίσης, η παρέμβαση δεν προκαλεί νόθευση του ανταγωνισμού εξαιτίας:

- 1) του μικρού μεγέθους και του περιορισμένου γεωγραφικού εύρους δραστηριότητας της Tercas·
- 2) του γεγονότος ότι η BPB ήταν ο μόνος επενδυτής που εκδήλωσε πραγματικό ενδιαφέρον για την εισφορά κεφαλαίου στην Tercas και του γεγονότος ότι η Επιτροπή έχει επισημάνει ότι η πώληση μιας προβληματικής τράπεζας (η δραστηριότητα της οποίας είναι η αποδέκτρια της φερόμενης ενίσχυσης) σε ιδιώτη επενδυτή της αγοράς στο πλαίσιο μιας «ανοιχτής» διαδικασίας πώλησης, συνιστά μια μορφή περιορισμού των πιθανών στρεβλώσεων του ανταγωνισμού ⁽⁵⁶⁾·
- 3) του επαρκώς δυναμικού χαρακτήρα του σχεδίου αναδιάρθρωσης της Tercas και του γεγονότος ότι το εν λόγω σχέδιο προβλέπει την ενσωμάτωση της Tercas στην BPB.

(108) Η μεταβίβαση της Tercas στην BPB ήταν η μόνη ενδεδειγμένη εναλλακτική λύση για να διευθετηθούν τα ζητήματα που έθεσε η ιταλική εποπτική αρχή και για να αποτραπούν στρεβλώσεις του ανταγωνισμού. Επίσης, η πράξη αναδιάρθρωσης επέφερε την πλήρη ανακεφαλαιοποίηση της Tercas και σημαντική αύξηση του κεφαλαίου εκ μέρους της BPB για την υλοποίησή της.

(109) Τέλος, παραπέμποντας σε προηγούμενες αποφάσεις της Επιτροπής ⁽⁵⁷⁾, οι άλλοι ενδιαφερόμενοι ισχυρίζονται ότι η ανακεφαλαιοποίηση της Tercas και η εξαγορά της από την BPB μετά τη μη αποζημιωθείσα κάλυψη του κεφαλαιακού ελλείμματος από το FITD, μπορεί να δικαιολογηθεί όταν είναι αναγκαία για να διασφαλιστεί η μεταβίβαση των περιουσιακών στοιχείων της επιχείρησης και η εφαρμογή εις βάθος και ευρείας κλίμακας αναδιάρθρωσης της τράπεζας. Στην υπό εξέταση περίπτωση, καμία λύση αντιμετώπισης της βαθιάς κρίσης της Tercas δεν θα είχε διασφαλίσει αποζημίωση. Οποιοδήποτε αίτημα αποζημίωσης του FITD θα είχε επιβαρύνει την περιουσιακή κατάσταση της Tercas ή θα είχε επιφέρει μεγαλύτερα βάρη για την αγοράστρια τράπεζα.

6. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΜΕΤΡΩΝ

6.1. Ύπαρξη κρατικής ενίσχυσης

(110) Σύμφωνα με το άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης, «ενισχύσεις που χορηγούνται υπό οποιαδήποτε μορφή από τα κράτη μέλη ή με κρατικούς πόρους και που νοθεύουν ή απειλούν να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό διά της ευνοϊκής μεταχειρίσεως ορισμένων επιχειρήσεων ή ορισμένων κλάδων παραγωγής είναι ασυμβίβαστες με την εσωτερική αγορά, κατά το μέτρο που επηρεάζουν τις μεταξύ κρατών μελών συναλλαγές». Η Επιτροπή θα εξετάσει κατά πόσο αυτές οι σωρευτικές προϋποθέσεις πληρούνται για τις επεμβάσεις του FITD.

(111) Όσον αφορά το καθεστώς φορολογικής απαλλαγής της αιτιολογικής σκέψης 4 της απόφασης κίνησης της διαδικασίας, η Επιτροπή επισημαίνει ότι οι ιταλικές αρχές δεν προέβησαν σε σχετική κοινοποίηση. Επίσης, σύμφωνα με τις πληροφορίες που διαθέτει επί του παρόντος η Επιτροπή, το εν λόγω καθεστώς δεν εφαρμόστηκε στην υπό εξέταση περίπτωση. Το καθεστώς αυτό δεν αποτελεί συνεπώς αντικείμενο της παρούσας απόφασης.

6.1.1. Κρατικοί πόροι και δυνατότητα καταλογισμού στο κράτος

(112) Το Δικαστήριο έχει επανειλημμένα βεβαιώσει ότι όλα τα χρηματοοικονομικά μέσα με τα οποία οι δημόσιες αρχές παρέχουν τεχνητή στήριξη στις επιχειρήσεις εμπίπτουν στον έλεγχο των κρατικών ενισχύσεων, ανεξαρτήτως από το εάν τα εν λόγω μέσα αποτελούν μόνιμα περιουσιακά στοιχεία του δημόσιου τομέα. Οι υποχρεωτικές εισφορές των οποίων η επιβολή, η διαχείριση και η κατανομή πραγματοποιείται σύμφωνα με τη νομοθεσία ή άλλους δημόσιους κανόνες, υποδηλώνουν την παρουσία κρατικών πόρων, ακόμη και εάν δεν τους διαχειρίζονται δημόσιες αρχές ⁽⁵⁸⁾. Το γεγονός και μόνον ότι οι πόροι αυτοί χρηματοδοτούνται από εισφορές ιδιωτών δεν επαρκεί για να αποκλειστεί ο δημόσιος χαρακτήρας τους. Το αποφασιστικό κριτήριο δεν είναι η άμεση προέλευση των πόρων, αλλά ο βαθμός παρέμβασης της δημόσιας αρχής στον προσδιορισμό των μέτρων και του τρόπου χρηματοδότησής τους ⁽⁵⁹⁾.

⁽⁵⁶⁾ Βλέπε υποσημείωση 31.

⁽⁵⁷⁾ Απόφαση της Επιτροπής της 27ης Μαρτίου 2012 σχετικά με την υπόθεση SA.26909 (2011/C) –Πορτογαλία — Banco Português de Negócios (BPN), σημεία 247 και 248· απόφαση της Επιτροπής της 18ης Φεβρουαρίου 2014 — Πολωνία — Καθεστώς εκκαθάρισης των χρηματοπιστωτικών συνεταιρισμών, προπαρατεθέν σημείο 65· απόφαση της Επιτροπής της 30ής Μαΐου 2012, Ισπανία — Αναδιάρθρωση των CAM και Banco CAM, προπαρατεθέν σημείο 113· βλέπε επίσης τα σημεία 119 και 120.

⁽⁵⁸⁾ Υπόθεση C-173/73, Ιταλία κατά Επιτροπής, ECLI:EU:C:1974:71, σκέψη 16· συνεκδικασθείσες υποθέσεις από C-78/90 έως C-83/90, *Société Comptable Commerciale de l'Ouest* κ.λπ. κατά *Receveur principal des douanes de La Pallice-Port*, ECLI:EU:C:1992:118, σκέψη 35· υπόθεση C-206/06, *Essent Netwerk Noord* κ.λπ., ECLI:EU:C:2008:413, σκέψεις 58-74· υπόθεση T-384/08, *Ελληνική Ναυπηγοεπισκευαστική κ.λπ. κατά Επιτροπή*, EU:T:2011:650, σκέψη 87.

⁽⁵⁹⁾ Υπόθεση T-139/09, Γαλλία κατά Επιτροπής, ECLI:EU:T:2012:496, σκέψεις 63 και 64.

- (113) Επίσης, όπως τονίστηκε από το Δικαστήριο στις υποθέσεις *Ladbroke* ⁽⁶⁰⁾, *Stardust Marine* και *Doux Élevage*, οι πόροι που παραμένουν υπό δημόσιο έλεγχο και, συνεπώς, στη διάθεση των δημόσιων αρχών, συνιστούν κρατικούς πόρους.
- (114) Στην υπόθεση *Doux Élevage*, το Δικαστήριο έκρινε ότι δεν ήταν δυνατόν να καθορίσει εάν μπορούσαν να καταλογιστούν στο κράτος οι δραστηριότητες μιας επαγγελματικής οργάνωσης, η οποία συγκέντρωνε τους πόρους της μέσω εισφοράς που είχε καταστεί υποχρεωτική από το κράτος. Προς στήριξη του συμπεράσματος αυτού, το Δικαστήριο επισημαίνει ότι οι στόχοι που επεδίωκε η χρήση των πόρων καθοριζόταν εξ ολοκλήρου από την οργάνωση και ότι ο υποχρεωτικός χαρακτήρας των εισφορών στην περίπτωση αυτή δεν προϋπέθετε «την επιδίωξη συγκεκριμένων πολιτικών σκοπών, τασσόμενων και καθοριζόμενων από τις δημόσιες αρχές». Το κράτος απλώς ήλεγχε την εγκυρότητα και τη νομιμότητα της εισπραξης των εισφορών εκ μέρους της οργάνωσης, ήτοι το διαδικαστικό πλαίσιο, και δεν μπορούσε να επηρεάζει τη διαχείριση των κεφαλαίων.
- (115) Συνεπώς, σύμφωνα με τη νομολογία των δικαιοδοτικών οργάνων της Ένωσης, ένα μέτρο μπορεί να καταλογιστεί στο κράτος και χρηματοδοτείται από κρατικούς πόρους, εάν μία δέσμη ενδείξεων αποδεικνύει ότι, βάσει της εθνικής νομοθεσίας, το κράτος ασκεί έλεγχο και επιρροή για να διασφαλίζει, μέσω της χρήσης των πόρων ιδιωτικού οργανισμού, την επίτευξη στόχου γενικού συμφέροντος που ανατίθεται στον εν λόγω οργανισμό.
- (116) Στην υπόθεση *Stardust Marine* το Δικαστήριο έκρινε επίσης ότι η δυνατότητα καταλογισμού στο κράτος ενός μέτρου ενίσχυσης που λαμβάνει ένα εκ πρώτης όψεως ανεξάρτητο όργανο, το οποίο δεν αποτελεί τμήμα της κρατικής οργάνωσης, μπορεί να συναχθεί από ένα σύνολο ενδείξεων που προκύπτουν από τις περιστάσεις της συγκεκριμένης υπόθεσης. Μια τέτοια ένδειξη είναι το γεγονός ότι το εν λόγω όργανο δεν δύναται να λάβει την επίμαχη απόφαση, η οποία θα μπορούσε να συνιστά κρατική ενίσχυση, χωρίς να λάβει υπόψη του τις διατάξεις ή τις οδηγίες των δημόσιων αρχών. Υπό συγκεκριμένες συνθήκες, θα μπορούσαν να είναι σημαντικές και άλλες ενδείξεις για να εξαχθεί το συμπέρασμα ότι ένα μέτρο ενίσχυσης που λαμβάνεται από μια επιχείρηση μπορεί να καταλογιστεί στο κράτος.
- (117) Όσον αφορά τα μέτρα για τα οποία η Επιτροπή κίνησε επίσημη διαδικασία έρευνας στην υπό εξέταση περίπτωση, πρέπει να επισημανθεί ότι, στην οδηγία 94/19/ΕΚ, ο νομοθέτης της Ένωσης θέσπισε τα συστήματα εγγύησης των καταθέσεων με στόχο να διαφυλάξει και να ενισχύσει «τη σταθερότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος» ⁽⁶¹⁾, αναθέτοντάς τους την αρμοδιότητα της προστασίας των καταθετών ⁽⁶²⁾. Επίσης, σύμφωνα με την της προαναφερθείσα οδηγία, τα κράτη μέλη υποχρεούνται να συστήσουν ένα ή περισσότερα συστήματα εγγύησης των καταθέσεων για την αποζημίωση των καταθετών σε περίπτωση πτώχευσης ενός πιστωτικού ιδρύματος. Επειδή η οδηγία 94/19/ΕΚ δεν περιέχει καμία αναφορά σχετικά με τη δυνατότητα άλλων παρεμβάσεων, παραμένει στη διακριτική ευχέρεια των κρατών μελών εάν θα επιτρέπουν στα συστήματα εγγύησης των καταθέσεων να υπερβαίνουν τον ρόλο τους που συνίσταται αμιγώς στην παροχή αποζημίωσης και να χρησιμοποιούν τα διαθέσιμα χρηματοδοτικά μέσα κατά διαφορετικό τρόπο.
- (118) Η οδηγία 2014/49/ΕΕ αφήνει την κατάσταση αυτή αμετάβλητη, αλλά είναι πιο σαφής όσον αφορά τη φύση αυτών των εναλλακτικών μέτρων. Ο σκοπός των μέτρων αυτών πρέπει να είναι η αποτροπή της πτώχευσης του πιστωτικού ιδρύματος, ούτως ώστε να αποφεύγονται όχι μόνον «τα έξοδα αποζημίωσης των καταθετών», αλλά και «το κόστος που συνεπάγεται για την οικονομία στο σύνολό της η πτώχευση ενός πιστωτικού ιδρύματος» και «άλλες αρνητικές επιπτώσεις», όπως οι επιπτώσεις «στη χρηματοπιστωτική σταθερότητα και την εμπιστοσύνη των καταθετών» ⁽⁶³⁾.
- (119) Σύμφωνα με την οδηγία 2014/49/ΕΕ, τα κράτη μέλη μπορούν να επιτρέπουν την παρέμβαση των ΣΕΚ για τη διατήρηση της πρόσβασης των καταθετών σε καλυπτόμενες καταθέσεις, τόσο στο αρχικό στάδιο διατήρησης του ιδρύματος σε λειτουργία, όσο και στο πλαίσιο εθνικών διαδικασιών αφερεγγυότητας ⁽⁶⁴⁾. Η Επιτροπή επισημαίνει ότι, σε αντίθεση με τη θέση των άλλων ενδιαφερόμενων του σημείου (79), ο χαρακτήρας ενίσχυσης των εναλλακτικών μέτρων ενός συστήματος εγγύησης των καταθέσεων δεν εξαρτάται από το εάν το σύστημα αυτό έχει σκοπό να αποτρέψει την πτώχευση ενός πιστωτικού ιδρύματος ή συνιστά παρέμβαση σε περίπτωση εκκαθάρισης.
- (120) Επίσης, η προστασία των αποταμιεύσεων και των καταθετών κατέχει εξέχουσα θέση στην ιταλική έννομη τάξη: σύμφωνα με το άρθρο 47 του ιταλικού Συντάγματος η «Ιταλική Δημοκρατία [...] προστατεύει τις αποταμιεύσεις σε όλες τους τις μορφές» ⁽⁶⁵⁾. Η Τράπεζα της Ιταλίας, πρόσωπο δημοσίου δικαίου οι πράξεις του οποίου είναι για τον λόγο αυτόν

⁽⁶⁰⁾ Υπόθεση C-83/98 P, Γαλλία κατά *Ladbroke Racing* και *Επιτροπή*, ECLI:EU:C:2000:248, σκέψη 50. «[...] έστω και αν τα ποσά [...] δεν είναι διαρκώς στην κατοχή του δημόσιου Ταμείου, το γεγονός ότι παραμένουν διαρκώς υπό δημόσιο έλεγχο και συνεπώς στη διάθεση των αρμόδιων εθνικών αρχών αρκεί για να χαρακτηρισθούν ως κρατικοί πόροι [...]».

⁽⁶¹⁾ Βλέπε, μεταξύ άλλων, τις αιτιολογικές σκέψεις 1 και 16 της οδηγίας 94/19/ΕΚ.

⁽⁶²⁾ Βλέπε άρθρο 3 και αιτιολογικές σκέψεις 1, 2, 3, 11, 12, 15, 16, 20, 21, 24 και 25 της οδηγίας 94/19/ΕΚ.

⁽⁶³⁾ Βλέπε, μεταξύ άλλων, τις αιτιολογικές σκέψεις 3, 4 και 16 της οδηγίας 2014/49/ΕΕ.

⁽⁶⁴⁾ Βλέπε άρθρο 11 παράγραφος 3 και 6 της οδηγίας 2014/49/ΕΕ.

⁽⁶⁵⁾ «Repubblica [...] tutela il risparmio in tutte le sue forme».

καταλογιστέες στο κράτος μέλος και εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 107 της Συνθήκης, έστω και αν πρόκειται για όργανο που κατά το Σύνταγμα είναι ανεξάρτητο ⁽⁶⁶⁾, είναι επιφορτισμένη με τη διασφάλιση της σταθερότητας του ιταλικού τραπεζικού συστήματος ⁽⁶⁷⁾ και την προστασία των καταθετών ⁽⁶⁸⁾.

- (121) Με βάση τα ανωτέρω, το άρθρο 96α του ιταλικού τραπεζικού νόμου πρέπει να ερμηνεύεται ως ειδικός προσδιορισμός της δημόσιας εντολής προστασίας των καταθετών, η οποία ανατίθεται στα αναγνωρισμένα συστήματα εγγύησης των καταθέσεων στην Ιταλία. Με την προσθήκη του τελευταίου εδαφίου στο άρθρο 96α παράγραφος 1, σύμφωνα με το οποίο τα συστήματα εγγύησης των καταθέσεων «μπορούν να προβλέπουν περαιτέρω περιπτώσεις και μορφές παρέμβασης» πέραν της αποζημίωσης των καταθετών, οι ιταλικές αρχές επέλεξαν να επιτρέψουν στα αναγνωρισμένα συστήματα εγγύησης των καταθέσεων της Ιταλίας τη χρήση των συλλεγόμενων πόρων από τις τράπεζες μέλη για διαφορετικές περιπτώσεις παρέμβασης. Συνεπώς, το άρθρο 96α του ιταλικού τραπεζικού νόμου, αφενός, αντιπροσωπεύει τη βάση για την αναγνώριση του FITD ως υποχρεωτικού συστήματος εγγύησης των καταθέσεων στην Ιταλία και, αφετέρου, χορηγεί στο FITD την αρμοδιότητα να προβαίνει σε παρεμβάσεις στήριξης.
- (122) Το γεγονός ότι το FITD είναι οργανωμένο ως κοινοπραξία ιδιωτικού δικαίου ⁽⁶⁹⁾ είναι άνευ σημασίας από αυτήν την άποψη, καθώς, όπως έχει αποφανθεί το Δικαστήριο στην υπόθεση *Stardust Marine*, η σύσταση και μόνο σε μορφή φορέα κοινού δικαίου δεν μπορεί να θεωρηθεί ως επαρκές στοιχείο για να αποκλειστεί η δυνατότητα καταλογισμού στο Δημόσιο ενός μέτρου ενισχύσεως που έχει λάβει ο εν λόγω φορέας. Οι στόχοι του FITD, ήτοι η επιδίωξη του κοινού συμφέροντος των μελών του με την ενίσχυση της ασφάλειας των καταθέσεων και την προστασία του κύρους του τραπεζικού συστήματος, συμπίπτουν καταφανώς με το δημόσιο συμφέρον. Ωστόσο, η σύμπτωση αυτή δεν σημαίνει αναγκαστικά ότι η εταιρεία μπορούσε να λάβει την απόφασή της χωρίς να λάβει υπόψη τις οδηγίες των δημοσίων αρχών. Επίσης, δεν είναι αναγκαίο η επιρροή του κράτους να απορρέει από νομικώς δεσμευτική πράξη δημόσιας αρχής. Η αυτονομία που συνήθως διαδέχεται η επιχείρηση δεν αποκλείει τη συγκεκριμένη εμπλοκή του κράτους.
- (123) Εν πάση περιπτώσει, η ιταλική και κοινοτική νομοθεσία αναθέτουν στην Τράπεζα της Ιταλίας την εξουσία και τα μέσα για να διασφαλίζεται ότι όλες οι παρεμβάσεις του FITD, ως αναγνωρισμένου συστήματος εγγύησης των καταθέσεων σύμφωνα με τον ιταλικό τραπεζικό νόμο, ανταποκρίνονται στη δημόσια εντολή και συμβάλλουν στην προστασία των καταθετών. Αυτό διευκρινίζεται με σαφήνεια στο εισαγωγικό εδάφιο του άρθρου 96β παράγραφος 1 του ιταλικού τραπεζικού νόμου, στο οποίο, ο κατάλογος των εξουσιών που ασκεί η Τράπεζα της Ιταλίας όσον αφορά τα ιταλικά συστήματα εγγύησης των καταθέσεων, έπεται της διάταξης σύμφωνα με την οποία οι εξουσίες αυτές πρέπει να ασκούνται «μεριμνώντας για την προστασία των αποταμιευτών και τη σταθερότητα του τραπεζικού συστήματος».
- (124) Υπό αυτές τις συνθήκες και, σε αντίθεση με την υπόθεση *Doux Élevage*, στην οποία το αντικείμενο της εκ των υστέρων έγκρισης εκ μέρους της δημόσιας διοίκησης ήταν αμιγώς διαδικαστικού χαρακτήρα, η Τράπεζα της Ιταλίας πρέπει να εγκρίνει κάθε σχετική παρέμβαση του FITD, εκτιμώντας τη συμμόρφωση με τη δημόσια εντολή κατά την έννοια του ιταλικού τραπεζικού νόμου.
- (125) Το επιχείρημα των ιταλικών αρχών, σύμφωνα με το οποίο, ακολουθώντας αυτήν τη λογική, η προληπτική εποπτεία πρέπει να θεωρείται άσκηση δημοσίου ελέγχου επί των τραπεζών και, συνεπώς, οι πόροι των τραπεζών πρέπει να θεωρούνται δημόσιοι πόροι (αιτιολογική σκέψη 53) είναι προφανώς άνευ σημασίας. Η Επιτροπή επισημαίνει απλώς ότι η εποπτεία των τραπεζών που ασκεί η Τράπεζα της Ιταλίας δεν έχει ως σκοπό την εξακρίβωση της εκπλήρωσης μιας δημόσιας εντολής που αποδίδεται στις υποκείμενες σε εποπτεία τράπεζες.
- (126) Η προτεραιότητα της δημόσιας εντολής και οι σχετικοί δημόσιοι έλεγχοι αναγνωρίζονται από το καταστατικό του FITD ⁽⁷⁰⁾, σύμφωνα με το οποίο όλες οι παρεμβάσεις στήριξης πρέπει να πληρούν τους σωρευτικούς όρους σχετικά με την ύπαρξη «προοπτικών εξυγίανσης» και τη δυνατότητα πρόβλεψης «μικρότερου κόστους από εκείνο που προκύπτει από την παρέμβαση σε περίπτωση εκκαθάρισης» (αρχή του μικρότερου κόστους). Οι σωρευτικοί αυτοί όροι έχουν ως αποτέλεσμα η απόφαση για μια παρέμβαση στήριξης να μπορεί να λαμβάνεται μόνον εάν επιτρέπει στο FITD να εκπληρώσει τη δημόσια εντολή της για προστασία των αποταμιευτών. Το γεγονός ότι, σύμφωνα με τον ιταλικό τραπεζικό νόμο, είναι αναγκαία η έγκριση της παρέμβασης από την Τράπεζα της Ιταλίας, ενισχύει αυτήν την προτεραιότητα.

⁽⁶⁶⁾ Βλέπε υπόθεση T-358/94, *Air France κατά Επιτροπής*, EU:T:1996:194, σκέψεις από 59 έως 62 στις οποίες, όσον αφορά τη γαλλική «Caisse des Dépôts et Consignations», το Δικαστήριο έκρινε ότι η συμπεριφορά ενός δημόσιου φορέα είναι αναγκαστικά καταλογιστέα στο κράτος, καθώς ο φορέας αυτός εντάσσεται στον δημόσιο τομέα, προσθέτοντας ότι το συμπέρασμα αυτό δεν μπορεί να αναιρείται από τα επιχειρήματα σχετικά με την αυτονομία του φορέα έναντι των άλλων κρατικών αρχών.

⁽⁶⁷⁾ Σύμφωνα με τον ιστότοπο της Τράπεζας της Ιταλίας, «Η έννομη τάξη αναθέτει στην Τράπεζα της Ιταλίας την ευθύνη για διασφάλιση της σταθερότητας του εθνικού χρηματοπιστωτικού συστήματος». <https://www.bancaditalia.it/compti/stabilita-finanziaria/>. Η Τράπεζα της Ιταλίας είναι μέλος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Συστημικού Κινδύνου, του Συμβουλίου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας και της Επιτροπής χρηματοπιστωτικής σταθερότητας του Ευρωσυστήματος/Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών.

⁽⁶⁸⁾ Σύμφωνα με τον ιστότοπο της Τράπεζας της Ιταλίας (Ενότητα «Εποπτεία τραπεζικού και χρηματοπιστωτικού συστήματος»), «Στην Τράπεζα της Ιταλίας έχουν ανατεθεί σημαντικά καθήκοντα όσον αφορά την προστασία των πελατών των ενδιάμεσων τραπεζικών και χρηματοπιστωτικών οργανισμών που αντιπροσωπεύει συστατικό στοιχείο της τραπεζικής και χρηματοπιστωτικής εποπτείας, το οποίο προστίθεται και συμπληρώνει τους άλλους στόχους της εποπτικής δραστηριότητας».

⁽⁶⁹⁾ Άρθρο 1 του καταστατικού του FITD.

⁽⁷⁰⁾ Άρθρο 29 παράγραφος 1.

(127) Επίσης, ο ιταλικός τραπεζικός νόμος παρέχει στην Τράπεζα της Ιταλίας ευρείες εξουσίες επί των συστημάτων εγγύησης των καταθέσεων:

- 1) το στοιχείο δ) του άρθρου 96β παράγραφος 1 του ιταλικού τραπεζικού νόμου ορίζει ότι η Τράπεζα της Ιταλίας «εγκρίνει τις παρεμβάσεις των συστημάτων εγγύησης»·
- 2) το στοιχείο β) του άρθρου 96β παράγραφος 1 του ιταλικού τραπεζικού νόμου ορίζει ότι η Τράπεζα της Ιταλίας «συντονίζει τη δραστηριότητα των συστημάτων εγγύησης με τη διευθέτηση των τραπεζικών κρίσεων και την εποπτική δραστηριότητα» ⁽⁷¹⁾·
- 3) το στοιχείο α) του άρθρου 96β παράγραφος 1 του ιταλικού τραπεζικού νόμου ορίζει ότι η Τράπεζα της Ιταλίας «αναγνωρίζει τα συστήματα εγγύησης, εγκρίνοντας τα καταστατικά τους, υπό τον όρο ότι τα συστήματα αυτά δεν παρουσιάζουν χαρακτηριστικά που να επιφέρουν ανισόρροπη κατανομή των κινδύνων αφερεγγυότητας στο τραπεζικό σύστημα» ⁽⁷²⁾·
- 4) το στοιχείο η) του άρθρου 96β παράγραφος 1 του ιταλικού τραπεζικού νόμου ορίζει ότι η Τράπεζα της Ιταλίας «εκδίδει εφαρμοστικές εγκυκλίους των διατάξεων της [...] ενότητας [IV του ιταλικού τραπεζικού νόμου περί συστημάτων εγγύησης των καταθέσεων]» ⁽⁷³⁾.

(128) Πέραν αυτών των εξουσιών επί του FITD που ανατίθενται στην Τράπεζα της Ιταλίας σύμφωνα με τον ιταλικό τραπεζικό νόμο, μόνον οι τράπεζες που υπόκεινται σε αναγκαστική διαχείριση μπορούν να επωφεληθούν από τις παρεμβάσεις στήριξης του FITD ⁽⁷⁴⁾. Την υπαγωγή μιας τράπεζας υπό αναγκαστική διαχείριση διατάσσει με απόφασή του ο υπουργός Οικονομίας και Οικονομικών, μετά από πρόταση της Τράπεζας της Ιταλίας. Εν συνεχεία, σύμφωνα με το καταστατικό του FITD, «το Ταμείο παρεμβαίνει [...] στις περιπτώσεις αναγκαστικής διαχείρισης των αναγνωρισμένων τραπεζών μελών στην Ιταλία» ⁽⁷⁵⁾. Μόνον ο ειδικός διαχειριστής μπορεί να υποβάλλει στο FITD αίτημα παρέμβασης, το οποίο εν συνεχεία πρέπει να εγκριθεί από τη συνέλευση των μετόχων της τράπεζας. Με την ιδιότητα του δημόσιου λειτουργού, ο ειδικός διαχειριστής εκπροσωπεί το δημόσιο συμφέρον, ορίζεται από την Τράπεζα της Ιταλίας και τελεί υπό την εποπτεία της. Η Τράπεζα της Ιταλίας έχει επίσης το δικαίωμα να ανακαλεί ή να αντικαθιστά τον ειδικό διαχειριστή ⁽⁷⁶⁾ και να δίνει οδηγίες για να επιβάλλει ειδικά μέτρα και περιορισμούς στη διαχείριση της τράπεζας ⁽⁷⁷⁾. Συνεπώς, ένας δημόσιος λειτουργός υπό τον έλεγχο της Τράπεζας της Ιταλίας έχει το δικαίωμα να κινήσει τη διαδικασία παρέμβασης του FITD.

(129) Όσον αφορά την εξουσία έγκρισης παρεμβάσεων των συστημάτων εγγύησης των καταθέσεων, η Επιτροπή επισημαίνει ότι η έννοια της έγκρισης αντιστοιχεί σε διοικητική πράξη προγενέστερη της έναρξης ισχύος του μέτρου που συνιστά το αντικείμενό της. Σε αντίθετη περίπτωση, θα έχανε το νόημά της η άσκηση των εξουσιών της Τράπεζας της Ιταλίας όσον αφορά τις παρεμβάσεις του FITD για τη διασφάλιση της σταθερότητας του χρηματοπιστωτικού συστήματος και την προστασία των αποταμιευτών. Ουσιαστικά, η έγκριση πρέπει να χορηγηθεί σε ένα στάδιο κατά το οποίο το FITD μπορεί ακόμη να αναθεωρήσει και να τροποποιήσει το προτεινόμενο μέτρο, σε περίπτωση που εναντιωθεί η Τράπεζα της Ιταλίας. Δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι η έγκριση αυτή μπορεί να επέλθει μετά την απόφαση επέμβασης του FITD (όπως πρότειναν οι ιταλικές αρχές, το FITD, η Tercas και η BPB ⁽⁷⁸⁾). Στο πλαίσιο αυτό, το γεγονός ότι η Τράπεζα της Ιταλίας συμμετέχει ως παρατηρητής σε όλες τις συνεδριάσεις του Συμβουλίου και της εκτελεστικής επιτροπής του FITD ⁽⁷⁹⁾ κρίνεται σημαντικό (σε αντίθεση με όσα ισχυρίζονται οι ιταλικές αρχές, το FITD, η Tercas και η BPB ⁽⁸⁰⁾), καθώς πρέπει να θεωρηθεί ότι επιτρέπει στην Τράπεζα της Ιταλίας να διατυπώσει σε αρχικό στάδιο όλες τις αμφιβολίες της σχετικά με τις προγραμματιζόμενες παρεμβάσεις.

⁽⁷¹⁾ «Η Τράπεζα της Ιταλίας, μεριμνώντας για την προστασία των αποταμιευτών και τη σταθερότητα του τραπεζικού συστήματος [...] συντονίζει τη δραστηριότητα των συστημάτων εγγύησης με τη διευθέτηση των τραπεζικών κρίσεων και την εποπτική δραστηριότητα».

⁽⁷²⁾ «Η Τράπεζα της Ιταλίας, μεριμνώντας για την προστασία των αποταμιευτών και τη σταθερότητα του τραπεζικού συστήματος [...] αναγνωρίζει τα συστήματα εγγύησης, εγκρίνοντας τα καταστατικά τους, υπό τον όρο ότι τα συστήματα αυτά δεν παρουσιάζουν χαρακτηριστικά που να επιφέρουν ανισόρροπη κατανομή των κινδύνων αφερεγγυότητας στο τραπεζικό σύστημα».

⁽⁷³⁾ «Η Τράπεζα της Ιταλίας, μεριμνώντας για την προστασία των αποταμιευτών και τη σταθερότητα του τραπεζικού συστήματος [...] εκδίδει εφαρμοστικές εγκυκλίους των διατάξεων της παρούσας ενότητας».

⁽⁷⁴⁾ Άρθρο 29 παράγραφος 1 του καταστατικού του FITD.

⁽⁷⁵⁾ Βλέπε άρθρο 4 του καταστατικού του FITD.

⁽⁷⁶⁾ Βλέπε άρθρο 71 παράγραφος 3 του ιταλικού τραπεζικού νόμου.

⁽⁷⁷⁾ Άρθρο 72 παράγραφος 4 του ιταλικού τραπεζικού νόμου. «Η Τράπεζα της Ιταλίας, με κατευθυντήριες οδηγίες προς τους επιτρόπους και τα μέλη της επιτροπής εποπτείας, μπορεί να ορίσει ειδικά μέτρα και περιορισμούς στη διαχείριση της τράπεζας. Τα μέλη των οργάνων διαχείρισης είναι προσωπικά υπεύθυνα για τη μη τήρηση των οδηγιών της Τράπεζας της Ιταλίας».

⁽⁷⁸⁾ Βλέπε αιτιολογικές σκέψεις 47, 56 και 69.

⁽⁷⁹⁾ Άρθρο 13 παράγραφος 6 και άρθρο 16 παράγραφος 1 στοιχείο δ) του καταστατικού του FITD.

⁽⁸⁰⁾ Βλέπε αιτιολογικές σκέψεις 46, 58 και 71.

- (130) Εν ολίγοις, οι δημόσιες αρχές έχουν το δικαίωμα να κινηθούν τη διαδικασία μιας παρέμβασης με δικό τους αίτημα και, δυνάμει της ουσιαστικής τους εξουσίας να εγκρίνουν την παρέμβαση, ασκούν επ' αυτής επιρροή πριν αποφασιστεί η υιοθέτησή της στην πράξη. Σε διαδικαστικό επίπεδο, η επιρροή αυτή ενισχύεται περαιτέρω από την παρουσία των δημοσίων αρχών σε όλες τις συνεδριάσεις λήψης των αποφάσεων, στο πλαίσιο των οποίων οι εν λόγω αρχές μπορούν να εκφράσουν τις αμφιβολίες τους. Ωστόσο, και μολονότι η έγκριση του μέτρου από την Τράπεζα της Ιταλίας πρέπει καταρχήν να θεωρείται προηγούμενη και όχι μεταγενέστερη ⁽⁸¹⁾, η Επιτροπή επισημαίνει ότι ακόμη και ο μεταγενέστερος έλεγχος μπορεί να συμπεριληφθεί μεταξύ των ενδείξεων περί δυνατότητας καταλογισμού που επισημαίνονται στην υπόθεση *Stardust Marine*.
- (131) Οι εξουσίες που διαθέτουν οι δημόσιες αρχές ασκήθηκαν όσον αφορά και τη θέσπιση των υπό εξέταση μέτρων στήριξης:
- 1) τα έγγραφα που διαβίβασε η Ιταλία αναφέρουν ότι η Τράπεζα της Ιταλίας ενέκρινε τις συγκεκριμένες παρεμβάσεις υπέρ της Tercas προστατεύοντας τα συμφέροντα των καταθετών και των πελατών σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 96β παράγραφος 1 στοιχείο δ) του ιταλικού τραπεζικού νόμου ⁽⁸²⁾. Συνεπώς, η Τράπεζα της Ιταλίας ενέκρινε τις υπό εξέταση συγκεκριμένες παρεμβάσεις του FITD βάσει συγκεκριμένων ειδικών εθνικών διατάξεων δημοσίου δικαίου·
 - 2) οι διαπραγματεύσεις μεταξύ του ειδικού διαχειριστή της Tercas και της BPB πραγματοποιήθηκαν «σε συνεννόηση με την Τράπεζα της Ιταλίας» ⁽⁸³⁾·
 - 3) η ΤτΙ «κάλεσε το Ταμείο» [δηλαδή το FITD] να συνάψει «ισορροπημένη συμφωνία» με την BPB όσον αφορά την κάλυψη του κεφαλαιακού ελλείμματος της Tercas, λαμβάνοντας υπόψη τις πιθανές αρνητικές επιπτώσεις της εκκαθάρισης της Tercas και της θυγατρικής της Caripe ⁽⁸⁴⁾.
- (132) Η Επιτροπή, σε αντίθεση με την υπόθεση *Doux Élevages*, στην οποία το Δικαστήριο έκρινε ότι οι στόχοι της παρέμβασης είχαν καθοριστεί πλήρως από την οργάνωση, κατέληξε στο συμπέρασμα ότι στην υπό εξέταση υπόθεση οι στόχοι αυτοί δεν καθορίζονται μετά βεβαιότητας εξ ολοκλήρου από το FITD. Στην πράξη, οι στόχοι αυτοί ορίζονται αυστηρά από τη δημόσια εντολή του σύμφωνα με τον ιταλικό τραπεζικό νόμο και, ουσιαστικά, ελέγχονται από τις δημόσιες αρχές. Η Επιτροπή επισημαίνει ότι το πραγματικό δικαίωμα του FITD να μην παρέμβει δεν αναιρεί το προηγούμενο συμπέρασμά της σχετικά με τις παρεμβάσεις που έδωσε σε εφαρμογή το FITD.
- (133) Πέραν του ουσιαστικού δημοσίου ελέγχου που αποδεικνύεται από τα παραπάνω, η Επιτροπή οφείλει να επισημάνει τον υποχρεωτικό χαρακτήρα των εισφορών στα ταμεία του FITD που χρησιμοποιούνται για τις παρεμβάσεις.
- (134) Όπως διασαφηνίζεται στην ενότητα 2.3, η συμμετοχή στο FITD είναι υποχρεωτική για τις ιταλικές τράπεζες ⁽⁸⁵⁾. Σε αυτό το πλαίσιο, η αναφορά στο σύστημα εγγύησης των καταθέσεων «Fondo di Garanzia dei Depositanti del Credito Cooperativo» (FGDCC) (βλέπε αιτιολογική σκέψη 70), με σκοπό να επισημανθεί ο φερόμενος ως εθελοντικός

⁽⁸¹⁾ Βλέπε π.χ. την παρατήρηση της Irene Mecatti όσον αφορά τα άρθρα 96-96γ του ιταλικού τραπεζικού νόμου, στο «Testo unico bancario, Commentario», των Porzio M., Santoro V., Belli F., Losappio G., Rispoli Farina M., Εκδόσεις Giuffrè, 2010: «... κάθε παρέμβαση των ΣΕΚ πρέπει να εγκρίνεται εκ των προτέρων από την ΤτΙ (άρθρο 96β παράγραφος 1 στοιχείο δ)»· ο τονισμός με πλάγια γράμματα είναι από το πρωτότυπο κείμενο.

⁽⁸²⁾ Βλέπε επιστολές της Τράπεζας της Ιταλίας της 4ης Νοεμβρίου 2013 και της 7ης Ιουλίου 2014, με τις οποίες εξουσιοδοτείται το FITD να προβεί στις υπό εξέταση παρεμβάσεις στήριξης (παρατήματα 8 και 9 της απάντησης της Ιταλίας της 14ης Νοεμβρίου 2014 στην αίτηση παροχής πληροφοριών της Επιτροπής της 10ης Οκτωβρίου 2014).

⁽⁸³⁾ Στην έκθεση που επισυνάπτεται στα πρακτικά της εκτελεστικής επιτροπής του FITD της 30ής Μαΐου 2014, σ. 1 (παράρτημα 3.9 της απάντησης της Ιταλίας της 14ης Νοεμβρίου 2014 στην αίτηση παροχής πληροφοριών της Επιτροπής της 10ης Οκτωβρίου 2014) αναφέρεται ότι: «Η εξέλιξη αυτών των παραγόντων οδήγησε σε διεξοδικές διαπραγματεύσεις με την BPB και με τον ειδικό διαχειριστή, σε συνεννόηση με την Τράπεζα της Ιταλίας, με σκοπό την εξεύρεση κανόνων εφαρμογής της παρέμβασης του Ταμείου προκειμένου να μεγιστοποιηθεί η αποτελεσματικότητα της δράσης στήριξης στο πλαίσιο ενός ευρύτερου προγράμματος εξυγίανσης της Tercas, το οποίο στηρίζεται σε μια πράξη ανακεφαλαιοποίησης εκ μέρους της BPB».

⁽⁸⁴⁾ Στην έκθεση που επισυνάπτεται στα πρακτικά της εκτελεστικής επιτροπής του FITD της 30ής Μαΐου 2014, σ. 4 (παράρτημα 3.9 της απάντησης της Ιταλίας της 14ης Νοεμβρίου 2014 στην αίτηση παροχής πληροφοριών της Επιτροπής της 10ης Οκτωβρίου 2014) αναφέρεται ότι: «Η Τράπεζα της Ιταλίας [...] κάλεσε το Ταμείο να αναζητήσει μια ισορροπημένη συμφωνία με την BPB για την κάλυψη του κεφαλαιακού ελλείμματος».

⁽⁸⁵⁾ Μολονότι νομικώς επιτρέπεται η αποχώρηση από το FITD, οι τράπεζες υποχρεούνται διά του νόμου να συμμετέχουν σε σύστημα εγγύησης των καταθέσεων. Επίσης, όπως αναφέρεται στο σημείο (33), η συμμετοχή στο FITD είναι υποχρεωτική για τις ιταλικές τράπεζες που δεν είναι συνεταιριστικές, για τους ακόλουθους λόγους: 1) επειδή στην Ιταλία δεν υπάρχουν άλλα διαθέσιμα συστήματα εγγύησης των καταθέσεων για τις εμπορικές τράπεζες, η συμμετοχή στο FITD είναι εκ των πραγμάτων υποχρεωτική· 2) το καταστατικό του FITD προβλέπει τη συμμετοχή όλων των ιταλικών τραπεζών, πλην των συνεταιριστικών.

χαρακτήρας της συμμετοχής στο FITD, είναι εσφαλμένη, καθώς, σύμφωνα με τον ιταλικό τραπεζικό νόμο ⁽⁸⁶⁾, οι ιταλικές συνεταιριστικές τράπεζες οφείλουν να συστήσουν σύστημα εγγύησης των καταθετών ειδικό για τον τομέα τους: συνεπώς, οι συνεταιριστικές τράπεζες δεν μπορούν να συμμετάσχουν στο FITD και, αντιστρόφως, οι άλλες τράπεζες δεν μπορούν να συμμετάσχουν στο FGDCC και οφείλουν να συμμετέχουν στο FITD. Συνεπώς, η καταστατική διάταξη ⁽⁸⁷⁾ που επιτρέπει στις τράπεζες μέλη να αποχωρήσουν από το FITD, όπως επισημαίνουν οι ενδιαφερόμενοι στις παρατηρήσεις τους (βλέπε σημείο (70)), είναι μια αμιγώς θεωρητική και ανεφάρμοστη δυνατότητα, καθώς οι εν λόγω τράπεζες δεν μπορούν να συμμετάσχουν σε κανένα άλλο αναγνωρισμένο σύστημα εγγύησης των καταθέσεων.

- (135) Επίσης, η απόφαση για την παρέμβαση στήριξης λαμβάνεται από τα διοικητικά όργανα του FITD. Ανεξάρτητα από τα ατομικά τους συμφέροντα, οι τράπεζες μέλη δεν μπορούν ούτε να ασκήσουν βέτο επί της απόφασης αυτής ούτε να μην συμμετάσχουν στην παρέμβαση ⁽⁸⁸⁾ και οφείλουν να συμβάλλουν στη χρηματοδότηση της εγκεκριμένης παρέμβασης. Το γεγονός ότι οι πόροι αυτοί δεν εγγράφονται στον ισολογισμό του FITD, αλλά σε ξεχωριστούς λογαριασμούς, αντιπροσωπεύει απλώς μια τυπική διαδικασία, καθώς το FITD είναι αυτό που διαχειρίζεται άμεσα αυτούς τους πόρους.
- (136) Αυτό οδηγεί την Επιτροπή στο συμπέρασμα ότι η παρέμβαση μπορεί να καταλογιστεί στο FITD και όχι στις τράπεζες μέλη και ότι οι πόροι που χρησιμοποιούνται για την υλοποίηση των παρεμβάσεων είναι πόροι του FITD και όχι των τραπεζών μελών.
- (137) Συνεπώς, επειδή τόσο η συμμετοχή στο FITD όσο και οι συνεισφορές στις παρεμβάσεις στήριξης που αποφασίζει το FITD είναι υποχρεωτικές, η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι, σύμφωνα με την ιταλική νομοθεσία, στην Ιταλία είναι υποχρεωτική η συνεισφορά στο κόστος των παρεμβάσεων στήριξης του FITD για τις τράπεζες που δεν είναι συνεταιριστικές. Η επιβολή, η διαχείριση και η κατανομή των πόρων που χρησιμοποιούνται για τη χρηματοδότηση αυτών των παρεμβάσεων στήριξης προβλέπεται από τη νομοθεσία ή άλλους δημόσιους κανόνες και συνεπώς οι εν λόγω πόροι έχουν δημόσιο χαρακτήρα.
- (138) Η Επιτροπή καταλήγει συνεπώς στο συμπέρασμα ότι στην υπό εξέταση περίπτωση, τόσο καταρχήν όσο και στην πράξη, οι ιταλικές αρχές ασκούν διαρκή έλεγχο επί της συμμόρφωσης της χρήσης των πόρων του FITD με τους στόχους δημοσίου συμφέροντος και επηρεάζουν τη χρήση των πόρων αυτών από το FITD.
- (139) Ειδικότερα, λαμβάνοντας υπόψη ότι οι δημόσιες αρχές διαθέτουν την επίσημη εξουσία να ζητούν την παρέμβαση και να την εγκρίνουν επί της ουσίας όσον αφορά τη συμμόρφωσή της με τη δημόσια εντολή (αιτιολογική σκέψη 126), η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι ο ρόλος της Τράπεζας της Ιταλίας δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι περιορίζεται απλώς σε μια αμιγώς ενημερωτικού χαρακτήρα διαδικασία ή σε έναν καθαρά τυπικό έλεγχο εγκυρότητας και νομιμότητας ⁽⁸⁹⁾.
- (140) Ειδικότερα, στην υπόθεση *Doux Élevage* το Δικαστήριο επισημαίνει ότι ο υποχρεωτικός χαρακτήρας των εισφορών στην υπόθεση αυτή δεν είχε ως προϋπόθεση «την επιδίωξη συγκεκριμένων πολιτικών σκοπών, τασσόμενων και καθοριζόμενων από τις δημόσιες αρχές». Ωστόσο, οι δραστηριότητες του FITD αφορούν συγκεκριμένους στόχους δημοσίου συμφέροντος, τους οποίους θέτουν, καθορίζουν και ελέγχουν οι δημόσιες αρχές και, ειδικότερα τους στόχους δημοσίου συμφέροντος που αφορούν την προστασία των καταθετών
- (141) Δεδομένου ότι τα μέτρα της υπό εξέταση υπόθεσης υπόκεινται στον έλεγχο της Τράπεζας της Ιταλίας, υπόκεινται και σε έλεγχο σε σχέση με τους στόχους της Τράπεζας της Ιταλίας, μεταξύ των οποίων και η διαφύλαξη της σταθερότητας του χρηματοπιστωτικού συστήματος. Για τον σκοπό αυτό θα πρέπει να επισημανθούν τα ακόλουθα σημεία:
- 1) η σημασία του ρόλου της Τράπεζας της Ιταλίας στην εγγύηση της σταθερότητας του ιταλικού τραπεζικού συστήματος και στην προστασία των αποταμιευτών·
 - 2) οι ευρείες εξουσίες της Τράπεζας της Ιταλίας προκειμένου να διασφαλίζεται ότι το FITD λαμβάνει υπόψη του αυτές τις διατάξεις.
- (142) Τα στοιχεία που αναφέρονται στις αιτιολογικές σκέψεις από 127 έως 131 (μια νομοθεσία που προβλέπει για την οργάνωση αυστηρό έλεγχο και πραγματικό συντονισμό εκ μέρους της Τράπεζας της Ιταλίας, προκειμένου να διασφαλίζεται η συμβολή στην επίτευξη εξαιρετικά σημαντικών στόχων δημοσίου συμφέροντος) αποδεικνύουν ότι το FITD διέπεται από ειδικό νομικό καθεστώς σε σχέση με τα κοινά κοινόχρηστα σύμφωνα με την ιταλική νομοθεσία και ότι, όπως αποδεικνύεται από τη δημόσια εντολή του, ο σκοπός του υπερβαίνει, επί παραδείγματι, τον σκοπό του CIDEF ⁽⁹⁰⁾, ο οποίος αξιολογήθηκε στην απόφαση *Doux Élevage*. Το εν λόγω ειδικό νομικό καθεστώς αποτελεί βάσιμη ένδειξη της δυνατότητας καταλογισμού στο πλαίσιο των κριτηρίων που αναπτύσσονται στην υπόθεση *Stardust Marine*.

⁽⁸⁶⁾ Άρθρο 96 του ιταλικού τραπεζικού νόμου.

⁽⁸⁷⁾ Άρθρο 8 του καταστατικού του FITD.

⁽⁸⁸⁾ Οι αποφάσεις παρέμβασης λαμβάνονται από το Συμβούλιο ή από την εκτελεστική επιτροπή, με τη σύνθεση που αναφέρεται στην αιτιολογική σκέψη 36.

⁽⁸⁹⁾ Βλέπε σημείο 38 της απόφασης *Doux Élevage*.

⁽⁹⁰⁾ Comité interprofessionnel de la dinde française (CIDEF).

- (143) Το περιεχόμενο, το εύρος και το αντικείμενο των μέτρων είναι τέτοια ώστε τα προαναφερθέντα στοιχεία να αποδεικνύουν ότι είναι απίθανο να μην συμμετείχαν στη θέσπισή τους οι δημόσιες αρχές. Τα εν λόγω μέτρα δεν παρείχαν μόνο ανταγωνιστικό πλεονέκτημα σε μια επιχείρηση, αλλά απέτρεψαν και την πτώχευσή της χάρη στη δημόσια στήριξη, η οποία παρασχεθήκε με τα μέτρα 1, 2 και 3 που περιγράφονται στην αιτιολογική σκέψη 38 και είχαν ως σκοπό να προστατεύσουν τόσο τους καταθέτες όσο και τη σταθερότητα του ιταλικού τραπεζικού συστήματος.
- (144) Λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω στοιχεία, η Επιτροπή θεωρεί ότι υπάρχουν επαρκείς ενδείξεις για να αποδειχθεί ότι το μέτρο μπορεί να καταλογιστεί στο κράτος και χρηματοδοτείται με δημόσιους πόρους.
- (145) Η Επιτροπή επισημαίνει ότι, ακόμη και σε περίπτωση που ορισμένα ζητήματα που προβάλλει, εξεταζόμενα μεμονωμένα, δεν αρκούσαν από μόνα τους για να εξαχθεί το συμπέρασμα ότι τα μέτρα είναι καταλογιστέα στο κράτος, από τις αιτιολογικές σκέψεις από 118 έως 144 προκύπτει ότι η δέσμη ενδείξεων που εξέτασε αποδεικνύει, σε γενικές γραμμές, τη δυνατότητα καταλογισμού των παρεμβάσεων του FITD στο κράτος.
- (146) Όσον αφορά τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν η Ιταλία και οι ενδιαφερόμενοι σχετικά με την απόφασης Επιτροπής για τις ενισχύσεις στην Banco di Sicilia και τη Sicilcassa, η Επιτροπή επισημαίνει καταρχάς ότι η ύπαρξη κρατικής ενίσχυσης είναι μια αντικειμενική έννοια και ότι δεν μπορεί να καθορίζεται βάσει μιας υποτιθέμενης πρακτικής λήψης αποφάσεων, ακόμη και όταν αυτή αποδεικνύεται. Η Επιτροπή επισημαίνει επίσης ότι, σε αντίθεση με το 1999, όταν είχαν εγκριθεί τα μέτρα στήριξης της Tercas, η Επιτροπή είχε ήδη εκπονήσει και δημοσιεύσει με κάθε λεπτομέρεια τους όρους που πρέπει να συντρέχουν ώστε να συνιστά κρατική ενίσχυση η παρεχόμενη στήριξη από ένα σύστημα εγγύησης των καταθέσεων.
- (147) Επίσης, κατά τον χρόνο έκδοσης της απόφασης Sicilcassa, η Επιτροπή δεν είχε προσαρμόσει την εκτίμησή της για τη δυνατότητα καταλογισμού στις διατάξεις των δικαιοδοτικών οργάνων της Ένωσης που διατυπώνονται στην απόφαση *Stardust Marine* και στη μεταγενέστερη νομολογία.
- (148) Σε αντίθεση με τα επιχειρήματα που προβάλλουν η Ιταλία και οι ενδιαφερόμενοι, η πρακτική λήψης των αποφάσεων της Επιτροπής σχετικά με τις παρεμβάσεις των συστημάτων εγγύησης των καταθέσεων ⁽⁹¹⁾ είναι κατάλληλα προσαρμοσμένη για να παρέχει μια ένδειξη όσον αφορά το χαρακτήρα κρατικής ενίσχυσης της παρέμβασης του FITD. Με βάση τα ανωτέρω, η απόφαση στην υπόθεση Sicilcassa δεν συνιστά λόγο για την επίκληση της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης εκ μέρους της Ιταλίας και των ενδιαφερόμενων.

6.1.2. Επιλεκτικό πλεονέκτημα με νόθευση του ανταγωνισμού και επίπτωση στις συναλλαγές μεταξύ κρατών μελών

- (149) Οι παρεμβάσεις στήριξης που εφήρμοσε το FITD παρείχαν στην Tercas επιλεκτικό πλεονέκτημα και, ειδικότερα, δεν υλοποιήθηκαν από το FITD με την ιδιότητα του ιδιώτη επενδυτή σε οικονομία αγοράς. Τα μέτρα 1, 2 και 3, στερούμενα κάθε προοπτικής ή δυνατότητας απόδοσης, δεν συνάδουν με την ιδιότητα του ιδιώτη επενδυτή σε οικονομία αγοράς. Τα μέτρα αυτά αποδεικνύουν ότι το FITD ενήργησε με την ιδιότητα του οργανισμού που επιτελεί δημόσια εντολή και όχι ως ιδιώτης επενδυτής σε οικονομία αγοράς ⁽⁹²⁾. Οι παρεμβάσεις αυτές αντιστοιχούν με την παροχή στήριξης που δεν προβλέπει την εφαρμογή ούτε προμήθειας ούτε αποζημίωσης ή αντίστοιχης απόδοσης, οι συνδυασμένες επιπτώσεις της οποίας ήταν να αποτρέψουν την έξοδο της Tercas από την αγορά, σε αντίθεση με αυτό που πιθανόν θα συνέβαινε χωρίς την εν λόγω στήριξη, προσφέροντας συνεπώς επιλεκτικό πλεονέκτημα στην Tercas.
- (150) Ακόμη και εάν υποτεθεί ότι τα εν λόγω μέτρα πρέπει να κριθούν υπό το πρίσμα της συμπεριφοράς ενός ιδιώτη επενδυτή σε ανάλογη κατάσταση, το οικείο κράτος μέλος θα όφειλε σε κάθε περίπτωση να κοινοποιήσει στην Επιτροπή τα αντικειμενικά και εξακριβώσιμα στοιχεία για να αποδείξει ότι η απόφασή του βασίζεται σε προηγούμενη οικονομική αξιολόγηση ανάλογη εκείνης ενός ορθολογικώς ενεργούντος ιδιώτη επενδυτή σε αντίστοιχη περίπτωση, προκειμένου να προσδιορίσει τη μελλοντική αποδοτικότητα των μέτρων αυτών. Στην υπό εξέταση περίπτωση δεν υπεβλήθη στην Επιτροπή κανένα στοιχείο που να αποδεικνύει ότι το FITD είχε ζητήσει ένα επιχειρηματικό πρόγραμμα ή ο υπολογισμός της αποδοτικότητας του επενδυσμένου κεφαλαίου, τα οποία αποτελούν θεμελιώδεις προϋποθέσεις για οποιαδήποτε απόφαση επένδυσης εκ μέρους ενός ιδιώτη επενδυτή.

⁽⁹¹⁾ Βλέπε απόφαση σχετικά με την υπόθεση SA.33001 (2011/N) — Δανία — Μέρος Β — Τροποποίηση του δανικού καθεστώτος περί πτωχεύσεων για τα πιστωτικά ιδρύματα, αιτιολογικές σκέψεις από 43 έως 49· απόφαση σχετικά με την υπόθεση SA.34255 (2012/N) — Ισπανία — Αναδιάρθρωση των CAM και Banco CAM, αιτιολογικές σκέψεις από 76 έως 87· απόφαση σχετικά με την υπόθεση SA.37425 (2013/N) — Πολωνία — Καθεστώς συντεταγμένης εκκαθάρισης των χρηματοπιστωτικών συνεταιρισμών, αιτιολογικές σκέψεις από 44 έως 53· απόφαση σχετικά με την υπόθεση NN 36/2008 — Δανία — Roskilde bank A/S, αιτιολογικές σκέψεις από 28 έως 31· απόφαση σχετικά με την υπόθεση NN 61/2009 — Ισπανία — Διάσωση και αναδιάρθρωση της Caja Castilla-La Mancha, αιτιολογικές σκέψεις από 97 έως 106.

⁽⁹²⁾ Βλέπε υπόθεση C-124/10 P, *Επιτροπή κατά EDF*, ECLI:EU:C:2012:318, σκέψεις 80 και 81.

- (151) Η Ιταλία και οι ενδιαφερόμενοι ισχυρίζονται ότι τα μέτρα αυτά πληρούσαν την αρχή του ιδιώτη επενδυτή σε οικονομία αγοράς ⁽⁹³⁾, ιδίως διότι η παρέμβαση επέτρεψε στο FITD να περιορίσει το κόστος στο οποίο θα εκτίθετο σε διαφορετική περίπτωση και, ειδικότερα, στο κόστος που θα αναλάμβανε το FITD για την αποζημίωση των καταθετών σε περίπτωση αναγκαστικής διοικητικής εκκαθάρισης της Tercas.
- (152) Οι ενδιαφερόμενοι ισχυρίζονται επίσης ότι οι ενέργειες του FITD είναι απόρροια της ιδιωτικής αυτονομίας των τραπεζών μελών.
- (153) Η Επιτροπή θεωρεί ότι η παρέμβαση μπορεί σαφώς να καταλογιστεί στο FITD, το οποίο ελέγχεται από δημόσιες αρχές (βλέπε αξιολόγηση στις αιτιολογικές σκέψεις από 134 έως 136), και όχι στις τράπεζες μέλη. Οποιαδήποτε σύγκριση με παρεμβάσεις στις οποίες προέβη το FITD πριν υποχρεωθούν να συμμετάσχουν σε αυτό οι τράπεζες μέλη είναι άνευ σημασίας, εφόσον σήμερα οι τράπεζες μέλη δεν μπορούν να απόσχουν κατά κανέναν τρόπο από την εκτέλεση συγκεκριμένων παρεμβάσεων, όπως αναφέρεται στις αιτιολογικές σκέψεις 134 και 135. Η κατάσταση αυτή επιβαρύνεται από τον μηχανισμό που αποτελεί τη βάση των αποφάσεων παρέμβασης του FITD, όπως περιγράφεται στην αιτιολογική σκέψη 36, ο οποίος ευνοεί τις μεγάλες τράπεζες ⁽⁹⁴⁾, με τη συνεπακόλουθη δυνατότητα λήψης αποφάσεων αντίθετα προς τη βούληση της πλειοψηφίας των τραπεζών μελών.
- (154) Το εν λόγω κόστος προέρχεται συνεπώς από τις υποχρεώσεις που επιβάλλονται στο FITD ως σύστημα εγγύησης των καταθέσεων που λειτουργεί βάσει δημόσιας εντολής με σκοπό την προστασία των καταθετών. Κανένας ιδιώτης επενδυτής σε οικονομία αγοράς δεν υποχρεούται να συμμορφώνεται με υποχρεώσεις που απορρέουν από δημόσια εντολή, όπως, επί παραδείγματι, να αποζημιώσει τους καταθέτες σε περίπτωση εκκαθάρισης της Tercas. Κατά πάγια νομολογία, στην εφαρμογή της αρχής του ιδιώτη επενδυτή σε οικονομία αγοράς δεν μπορούν να λαμβάνονται υπόψη αυτές οι υποχρεώσεις που απορρέουν από δημόσια εντολή ⁽⁹⁵⁾.
- (155) Χωρίς να λάβει υπόψη τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τη δημόσια εντολή του FITD, η Επιτροπή καταλήγει συνεπώς στο συμπέρασμα ότι ένας ιδιώτης επενδυτής σε οικονομία αγοράς δεν θα είχε λάβει κανένα από τα τρία μέτρα. Η απουσία ενός επιχειρηματικού προγράμματος ή οποιασδήποτε προοπτικής απόδοσης είναι θεμελιώδους σημασίας για την αξιολόγηση αυτή και δεν μπορεί παρά να επιβεβαιώσει αυτό το συμπέρασμα.
- (156) Τέλος, η BPB και η Tercas ισχυρίστηκαν ότι η συνεισφορά του FITD μπορεί να θεωρηθεί ταυτόχρονη με την παρέμβαση της BPB με την ιδιότητα του ιδιώτη επενδυτή. Συναφώς, η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι μια ταυτόχρονη επένδυση αυτού του τύπου πρέπει να γίνεται υπό απόλυτα ίσους όρους για τους επενδυτές του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα. Η προϋπόθεση αυτή προφανώς δεν πληρούται. Η BPB απέκτησε την πλήρη κυριότητα της Tercas, ενώ το FITD δεν είχε αντίστοιχο οικονομικό όφελος για την επένδυσή του.
- (157) Για τους λόγους που αναφέρονται στις αιτιολογικές σκέψεις από 149 έως 156, οι παρεμβάσεις του FITD υπέρ της Tercas προσέφεραν στην τελευταία πλεονέκτημα και, ειδικότερα, μια μη επιστρεπτέα χρηματοδότηση για την κάλυψη του κεφαλαιακού της ελλείμματος, μια εγγύηση άνευ αποζημίωσης για ορισμένα πιστωτικά ανοίγματα προς [...] και μια μη επιστρεπτέα συνεισφορά υπό όρους με σκοπό την ελάφρυνση της Tercas από τμήμα των φορολογικών οφειλών για φόρους εισοδήματος της περιόδου. Το σύνολο των εν λόγω μέτρων απέτρεψε την έξοδο της Tercas από την αγορά. Η Tercas δεν θα είχε επωφεληθεί από αυτά τα μέτρα υπό τις συνήθεις συνθήκες της αγοράς.
- (158) Η Επιτροπή έχει την άποψη ότι οι υπό εξέταση παρεμβάσεις είναι επιλεκτικές εξαιτίας του γεγονότος ότι αφορούν μόνον την Tercas. Οι εν λόγω παρεμβάσεις στήριξης είναι διαθέσιμες μόνο για τις τράπεζες υπό αναγκαστική διαχείριση και μόνον κατόπιν εξέτασης κάθε περίπτωσης ξεχωριστά. Για τους λόγους αυτούς, η Επιτροπή θεωρεί ότι τα μέτρα που αξιολογούνται στην παρούσα απόφαση είχαν ως μόνο και αποκλειστικό αποδέκτη την Tercas με σκοπό να αποτραπεί η έξοδος της από την αγορά και, συνεπώς, ήταν επιλεκτικά.
- (159) Τέλος, τα πλεονεκτήματα που παραχωρήθηκαν στην Tercas μέσω των παρεμβάσεων του FITD, αποτρέποντας την πτώχευση και την έξοδο της Tercas από την αγορά, έχουν ως αποτέλεσμα τη νόθευση του ανταγωνισμού. Η Tercas λειτουργεί ανταγωνιστικά προς ξένες επιχειρήσεις και, συνεπώς, επηρεάζονται οι συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών.
- (160) Όσον αφορά το μέτρο 1, η συνεισφορά των 265 εκατ. ευρώ χορηγήθηκε με τη νομική μορφή της μη επιστρεπτέας συνδρομής για την κάλυψη κεφαλαιακού ελλείμματος της Tercas χωρίς καμία αποζημίωση. Η Επιτροπή θεωρεί ότι το στοιχείο της ενίσχυσης αντιστοιχεί σε όλο το ποσό των 265 εκατ. ευρώ.

⁽⁹³⁾ Βλέπε αιτιολογικές σκέψεις από 80 έως 97.

⁽⁹⁴⁾ Συνολικά, στις τέσσερις μεγάλες τράπεζες (με εγγυημένη συμμετοχή στο Συμβούλιο και δύο ψήφους η καθεμία) χρειάζονται μόνον άλλες πέντε ψήφοι για το σχηματισμό της πλειοψηφίας (13 ψήφοι).

⁽⁹⁵⁾ Βλέπε συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-214/12 P, C-215/12 P και C-223/12 P, *Land Burgenland* κ.λπ. κατά Επιτροπής, ECLI:EU:C:2013:682, σκέψη 52.

- (161) Όσον αφορά το μέτρο 2, η εγγύηση των 35 εκατ. ευρώ χορηγήθηκε για μέγιστη περίοδο τριών ετών για την κάλυψη των πιστωτικών κινδύνων που συνδέονται με ορισμένα ανοίγματα της Tercas προς [...]. Σύμφωνα με την ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις με τη μορφή εγγυήσεων ⁽⁹⁶⁾, το στοιχείο ενίσχυσης πρέπει να υπολογίζεται ως ακαθάριστο ισοδύναμο επιχορήγησης της διαφοράς ανάμεσα στην προμήθεια που θα είχε καταβάλει ο δικαιούχος σε ιδιώτη επενδυτή της αγοράς και την προμήθεια που κατέβαλε πραγματική για την ίδια εγγύηση κατά την περίοδο ισχύος της.
- (162) Η Επιτροπή δεν διαθέτει πληροφορίες σχετικά με την προμήθεια που θα είχε ζητήσει ένας ιδιώτης επενδυτής σε οικονομία αγοράς, προκειμένου να ασφαλίσει το πιστωτικό άνοιγμα προς [...] ή σχετικά με την πιστοληπτική διαβάθμιση της [...]. Ωστόσο, δεδομένου ότι το άνοιγμα κατά το συγκεκριμένο χρονικό σημείο δεν είχε απομειωθεί και το δάνειο είχε αποπληρωθεί στις προκαθορισμένες προθεσμίες και λαμβάνοντας υπόψη τα πολύ υψηλότερα ποσά ενίσχυσης που χορηγήθηκαν με τα μέτρα 1 και 3, η Επιτροπή θεωρεί ότι αρκεί να καθοριστεί το κατώτερο όριο για την εκτίμηση του ποσού της ενίσχυσης.
- (163) Το εν λόγω κατώτατο όριο μπορεί να προσδιοριστεί με βάση τη μέση τιμή των συμβάσεων αντιστάθμισης πιστωτικού κινδύνου (CDS) ⁽⁹⁷⁾ τριετούς διάρκειας στην περίοδο χορήγησης της ενίσχυσης για τις κύριες μη χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις με ενεργές ανταλλαγές CDS. Η μέση τιμή αντιστοιχεί σε 53 μονάδες βάσης ⁽⁹⁸⁾. Λαμβανομένου υπόψη ότι η εγγύηση κάλυπτε ανοίγματα 35 εκατ. ευρώ και είχε διάρκεια εννέα μόνο μηνών, η αξία εξόφλησης την προμήθειας εγγύησης αντιστοιχεί σε 0,14 εκατ. ευρώ. Επειδή οι συμφωνίες δεν προέβλεπαν προμήθειες υπέρ του FITD που θα μπορούσαν να αφαιρεθούν από το ποσό αυτό, η Επιτροπή θεωρεί ότι τα 0,14 εκατ. ευρώ αντιστοιχούν και στο στοιχείο ενίσχυσης.
- (164) Όσον αφορά το μέτρο 3, η Επιτροπή επισημαίνει ότι, σύμφωνα με την ιταλική νομοθεσία, η φορολογική απαλλαγή πρέπει να κοινοποιείται στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή και να εγκρίνεται από αυτή. Επειδή κατά τη χορήγηση ή μετά από αυτήν η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν είχε λάβει καμία απόφαση σχετικά με το μέτρο 3, πρέπει να θεωρηθεί ότι η εγγύηση έχει καταπέσει. Πράγματι, η φορολογική απαλλαγή δεν κοινοποιήθηκε επισήμως στην Επιτροπή, πράγμα που αποκλείει την πιθανότητα εφαρμογής της. Η Επιτροπή δεν πρέπει συνεπώς να εξετάσει το μέτρο αυτό ως εγγύηση, αλλά ως περαιτέρω μη επιστρεπτέα συνεισφορά χωρίς αποζημίωση. Η Επιτροπή θεωρεί ότι το στοιχείο της ενίσχυσης αντιστοιχεί σε όλο το ποσό των 30 εκατ. ευρώ.

6.1.3. Συμπεράσματα σχετικά με την ύπαρξη της ενίσχυσης

- (165) Για τους λόγους που εκτίθενται στις προηγούμενες αιτιολογικές σκέψεις από 149 έως 164, η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι το μέτρο 1 (μη επιστρεπτέα συνδρομή 265 εκατ. ευρώ), το μέτρο 2 (εγγύηση 35 εκατ. ευρώ για την κάλυψη πιστωτικών ανοιγμάτων προς [...]) με στοιχείο ενίσχυσης 0,14 εκατ. ευρώ και το μέτρο 3 (περαιτέρω μη επιστρεπτέα συνδρομή 30 εκατ. ευρώ), για σύνολο κρατικής ενίσχυσης 295,14 εκατ. ευρώ που χορήγησε το FITD, παρείχαν στην Tercas επιλεκτικό πλεονέκτημα νοθεύοντας τον ανταγωνισμό και επηρεάζοντας τις συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών. Το επιλεκτικό αυτό πλεονέκτημα χορηγήθηκε με κρατικούς πόρους μέσω της παρέμβασης του FITD, η οποία μπορεί να καταλογιστεί στο κράτος για τους λόγους που εκτίθενται στις αιτιολογικές σκέψεις από 112 έως 148. Η παρέμβαση εγκρίθηκε στις 7 Ιουλίου 2014.

6.2. Δικαιούχος της ενίσχυσης

- (166) Η Επιτροπή επισημαίνει ότι, σύμφωνα με την αξιολόγησή της, και τα τρία υπό εξέταση μέτρα παρέχουν πλεονέκτημα στην Tercas. Η Επιτροπή θεωρεί συνεπώς ότι τα μέτρα ενίσχυσαν τις οικονομικές δραστηριότητες της Tercas, αποτρέποντας την έξοδό της από την αγορά και επιτρέποντας τη συνέχιση των εν λόγω οικονομικών δραστηριοτήτων από τον αγοραστή της, ήτοι την BPB.
- (167) Για να διαπιστωθεί εάν η πώληση των δραστηριοτήτων της τράπεζας συνιστά κρατική ενίσχυση υπέρ του αγοραστή, σύμφωνα με τα σημεία 79, 80 και 81 της τραπεζικής ανακοίνωσης του 2013 και το σημείο 20 της ανακοίνωσης περί αναδιάρθρωσης ⁽⁹⁹⁾, η Επιτροπή οφείλει να αξιολογήσει εάν πληρούνται συγκεκριμένες προϋποθέσεις, διαπιστώνοντας ειδικότερα εάν i) η διαδικασία πώλησης ήταν ανοικτή, χωρίς όρους και διακρίσεις· ii) η πώληση ήταν σύμφωνη με τους όρους της αγοράς, και iii) το πιστωτικό ίδρυμα ή η κυβέρνηση πέτυχαν τη μεγαλύτερη δυνατή τιμή πώλησης για τα σχετικά στοιχεία ενεργητικού και παθητικού.

⁽⁹⁶⁾ Ανακοίνωση της Επιτροπής για την εφαρμογή των άρθρων 87 και 88 της συνθήκης ΕΚ στις κρατικές ενισχύσεις με τη μορφή εγγυήσεων (ΕΕ C 155 της 20.6.2008, σ. 10).

⁽⁹⁷⁾ Η σύμβαση αντιστάθμισης πιστωτικού κινδύνου (CDS) είναι ένας ειδικός τύπος ανταλλαγής με σκοπό τη μεταφορά του πιστωτικού ανοίγματος χρηματοπιστωτικών προϊόντων μεταξύ δύο ή περισσότερων πλευρών. Ο αγοραστής ενός CDS πραγματοποιεί μια σειρά πληρωμών στον πωλητή και σε αντάλλαγμα λαμβάνει μια αποζημίωση σε περίπτωση αφερεγγυότητας του υποκείμενου πιστούχου.

⁽⁹⁸⁾ Οι μέσες τιμές των CDS τριετούς διάρκειας των ENI, ENEL, Telecom Italia και Atlantia είναι αυτές της 1ης Ιουλίου 2014.

⁽⁹⁹⁾ Ανακοίνωση της Επιτροπής περί της αποκατάστασης της βιωσιμότητας και αξιολόγησης των μέτρων αναδιάρθρωσης στον χρηματοπιστωτικό τομέα στο πλαίσιο της παρούσας κρίσης βάσει των κανόνων περί κρατικών ενισχύσεων (ανακοίνωση περί αναδιάρθρωσης)

- (168) Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις που διατυπώνονται στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας, η Επιτροπή δεν διαθέτει αποδεικτικά στοιχεία που να της επιτρέπουν να καταλήξει στο συμπέρασμα ότι i) η διαδικασία πώλησης δεν ήταν ανοικτή, χωρίς όρους και διακρίσεις, ii) η πώληση δεν ήταν σύμφωνη με τους όρους της αγοράς, και iii) οι ιταλικές αρχές δεν πέτυχαν τη μεγαλύτερη δυνατή τιμή πώλησης για την Tercas.
- (169) Συνεπώς, η Επιτροπή συμπεραίνει ότι ο μόνος δικαιούχος του μέτρου ενίσχυσης είναι η Tercas και ότι μπορεί να αποκλεισθεί η ύπαρξη ενίσχυσης υπέρ του αγοραστή, ήτοι της BPB.

7. ΝΟΜΙΜΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ

- (170) Με βάση τα ανωτέρω, η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι τα υπό εξέταση μέτρα συνιστούν κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης και χορηγήθηκαν κατά παράβαση των υποχρεώσεων κοινοποίησης και αναστολής που προβλέπει το άρθρο 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης. Κατά συνέπεια, η Επιτροπή θεωρεί ότι τα μέτρα υπέρ της Tercas συνιστούν παράνομη κρατική ενίσχυση.

8. ΣΥΜΒΙΒΑΣΙΜΟ ΤΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ

8.1. Νομική βάση για την αξιολόγηση του συμβιβάσιμου

- (171) Η Ιταλία δεν υποστήριξε ότι τα μέτρα είναι συμβιβάσιμα με την εσωτερική αγορά. Καμία από τις διατάξεις του άρθρου 107 παράγραφος 2 της Συνθήκης δεν εφαρμόζεται στα υπό εξέταση μέτρα. Ομοίως, τα στοιχεία α) και δ) του άρθρου 107 παράγραφος 3 της Συνθήκης σαφώς δεν εφαρμόζονται σε αυτά τα μέτρα, ενώ οι απαιτήσεις του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της Συνθήκης είναι αυστηρότερες σε σχέση με εκείνες που εφαρμόζονται σήμερα από την Επιτροπή για τα προβληματικά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα σύμφωνα με το άρθρο 107 παράγραφος 3 στοιχείο β) της Συνθήκης. Για τον λόγο αυτόν η Επιτροπή θα εξετάσει το συμβιβασμό της παρέμβασης του FITD επί τη βάση της τελευταίας αυτής διάταξης.
- (172) Το άρθρο 107 παράγραφος 3 στοιχείο β) της Συνθήκης παρέχει στην Επιτροπή την αρμοδιότητα να αποφασίσει ότι μια ενίσχυση είναι συμβιβασίμη με την εσωτερική αγορά εάν έχει ως στόχο «την άρση σοβαρής διαταραχής της οικονομίας κράτους μέλους». Η Επιτροπή έχει επίγνωση του γεγονότος ότι η παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση μπορεί να προκαλέσει σοβαρές διαταραχές στην οικονομία ενός κράτους μέλους και ότι μέτρα στήριξης των τραπεζών μπορεί να είναι ενδεδειγμένα για την αντιμετώπιση αυτών των διαταραχών. Η κατεύθυνση αυτή διασαφηνίστηκε και αναπτύχθηκε εν συνεχεία στις ανακοινώσεις για την κρίση ⁽¹⁰⁰⁾ και επιβεβαιώθηκε εκ νέου στην τραπεζική ανακοίνωση του 2013, όπου η Επιτροπή αναφέρει τους λόγους για τους οποίους θεωρεί ότι εξακολουθούν να πληρούνται οι όροι για την εφαρμογή του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο β).
- (173) Για να είναι συμβιβασίμη μια ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο β) της Συνθήκης, πρέπει να ανταποκρίνεται στις γενικές αρχές που διέπουν το συμβιβασμό σύμφωνα με το άρθρο 107 παράγραφος 3 της Συνθήκης, όπως εξετάζονται υπό το πρίσμα των γενικών στόχων της ίδιας της Συνθήκης. Συνεπώς, σύμφωνα με την πρακτική λήψης αποφάσεων ⁽¹⁰¹⁾ της Επιτροπής, όλες οι ενισχύσεις ή τα καθεστώτα ενισχύσεων πρέπει να πληρούν τους ακόλουθους όρους: i) καταλληλότητα, ii) αναγκαιότητα και iii) αναλογικότητα.
- (174) Η τραπεζική ανακοίνωση του 2013 εφαρμόζεται στις κρατικές ενισχύσεις που χορηγούνται από την 1η Αυγούστου 2013. Η επέμβαση στήριξης του FITD εγκρίθηκε από την Τράπεζα της Ιταλίας την 7η Ιουλίου 2014.
- (175) Προκειμένου να διαπιστωθεί το συμβιβασμό του μέτρου με τις σχετικές ανακοινώσεις για την κρίση, η Επιτροπή θα αξιολογήσει τις χορηγηθείσες ενισχύσεις μέσω των τριών μέτρων ως ακολούθως:
- 1) *μέτρο 1*: η μη επιστρεπτέα συνδρομή των 265 εκατ. ευρώ θα εξετασθεί ως ανακεφαλαιοποίηση για την αξιολόγηση σύμφωνα με την τραπεζική ανακοίνωση του 2013 και την ανακοίνωση περί αναδιάρθρωσης, παρά τις διαφορές σε σχέση με ένα κοινό μέτρο ανακεφαλαιοποίησης, καθώς η αρχή που χορήγησε την ενίσχυση δεν απέκτησε δικαιώματα και δεν κατεβλήθη καμία αποζημίωση.

⁽¹⁰⁰⁾ Ανακοίνωση σχετικά με την ανακεφαλαιοποίηση των χρηματοπιστωτικών οργανισμών στο πλαίσιο της τρέχουσας χρηματοπιστωτικής κρίσης: περιορισμός των ενισχύσεων στο ελάχιστο απαραίτητο και διασφάλισης έναντι αδικαιολόγητων στρεβλώσεων του ανταγωνισμού («ανακοίνωση σχετικά με την ανακεφαλαιοποίηση») (ΕΕ C 10 της 15.1.2009, σ. 2). «Ανακοίνωση περί αναδιάρθρωσης» ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την εφαρμογή, μετά την 1η Ιανουαρίου 2012, των κανόνων περί κρατικών ενισχύσεων στα μέτρα στήριξης των τραπεζών εντός του πλαισίου της χρηματοπιστωτικής κρίσης («ανακοίνωση παράτασης του 2011») (ΕΕ C 356 της 6.12.2011, σ. 7) και τραπεζική ανακοίνωση του 2013.

⁽¹⁰¹⁾ Βλέπε απόφαση της Επιτροπής της 6ης Σεπτεμβρίου 2013, σχετικά με την κρατική ενίσχυση αριθ. SA.37314 «Ενίσχυση διάσωσης στην Probanka» (ΕΕ C 314 της 29.10.2013, σ. 1) και απόφαση της Επιτροπής της 6ης Σεπτεμβρίου 2013, σχετικά με την κρατική ενίσχυση αριθ. SA.37315 «Ενίσχυση διάσωσης στην Factor Banka» (ΕΕ C 314 της 29.10.2013, σ. 2).

- 2) μέτρο 2: η εγγύηση των 35 εκατ. ευρώ με σκοπό την κάλυψη των πιστωτικών κινδύνων που συνδέονται με ορισμένα ανοίγματα της Tercas προς [...] και με στοιχείο ενίσχυσης της τάξης των 0,14 εκατ. ευρώ, διαθέτει τα χαρακτηριστικά για να αξιολογηθεί ως ενίσχυση αναδιάρθρωσης στην Tercas κατά την έννοια της ανακοίνωσης περί απομειωμένων περιουσιακών στοιχείων⁽¹⁰²⁾, καθώς και για να αξιολογηθεί σύμφωνα με την τραπεζική ανακοίνωση του 2013 και την ανακοίνωση περί αναδιάρθρωσης·
- 3) μέτρο 3: επειδή η Επιτροπή δεν έλαβε καμία απόφαση σχετικά με τη φορολογική απαλλαγή, η εγγύηση των 30 εκατ. ευρώ θα αξιολογηθεί ως περαιτέρω στήριξη μέσω μη επιστρεπτέας συνδρομής. Το μέτρο συνεπώς θα εξετασθεί ως ανακεφαλαιοποίηση που αξιολογείται κατά τον ίδιο τρόπο με το μέτρο 1.
- (176) Με βάση τα ανωτέρω, η Επιτροπή θα αξιολογήσει καταρχάς το συμβιβασμό του μέτρου 2 με την εσωτερική αγορά βάσει της ανακοίνωσης περί απομειωμένων περιουσιακών στοιχείων και, εν συνεχεία, θα προβεί σε μια συνδυασμένη αξιολόγηση και των τριών μέτρων βάσει της τραπεζικής ανακοίνωσης του 2013 και της ανακοίνωσης περί αναδιάρθρωσης.

8.2. Συμβιβασμό του μέτρου 2 με την ανακοίνωση περί απομειωμένων περιουσιακών στοιχείων

- (177) Το μέτρο 2 πρέπει να αξιολογηθεί βάσει των κριτηρίων που παρατίθενται στην ανακοίνωση περί απομειωμένων περιουσιακών στοιχείων, καθώς έχει ως σκοπό «να απαλλάξει τη δικαιούχο τράπεζα από την (ή να αντισταθμίσει την) ανάγκη εγγραφή ζημίας ή αποθεματικού για ενδεχόμενη ζημία επί των απομειωμένων περιουσιακών της στοιχείων». Τα εν λόγω κριτήρια συμβιβασμού περιλαμβάνουν: i) την επιλεξιμότητα των περιουσιακών στοιχείων· ii) τη διαφάνεια και γνωστοποίηση σχετικά με την απομείωση των περιουσιακών στοιχείων· iii) τη διαχείριση των περιουσιακών στοιχείων· iv) την ορθή και συνεπή εκτίμηση της αξίας των περιουσιακών στοιχείων· και v) την καταλληλότητα της προμήθειας και του επιμερισμού των βαρών.

8.2.1. Επιλεξιμότητα των περιουσιακών στοιχείων

- (178) Όσον αφορά την επιλεξιμότητα των περιουσιακών στοιχείων, η ενότητα 5.4 της ανακοίνωσης περί απομειωμένων περιουσιακών στοιχείων αναφέρει ότι, για να διασφαλίζεται η επιλεξιμότητα, η στήριξη σε περιουσιακά στοιχεία απαιτεί σαφή διαπίστωση των απομειωμένων περιουσιακών στοιχείων και την εφαρμογή συγκεκριμένων ορίων όσον αφορά την επιλεξιμότητα.
- (179) Μολονότι η ανακοίνωση περί απομειωμένων περιουσιακών στοιχείων θεωρεί ως επιλέξιμα περιουσιακά στοιχεία εκείνα που προκάλεσαν τη χρηματοπιστωτική κρίση, προβλέπει και τη δυνατότητα «να επεκταθεί η επιλεξιμότητα σε σαφώς καθορισμένες κατηγορίες περιουσιακών στοιχείων που αντιστοιχούν σε αυτή τη συστημική απειλή, εφόσον δικαιολογείται δεόντως και χωρίς ποσοτικούς περιορισμούς». Επίσης, το σημείο 35 της ανακοίνωσης περί απομειωμένων περιουσιακών στοιχείων αναφέρει ότι τα περιουσιακά στοιχεία τα οποία δεν μπορούν επί του παρόντος να θεωρηθούν απομειωμένα, δεν πρέπει να περιληφθούν σε πρόγραμμα αρωγής.
- (180) Στην υπό εξέταση υπόθεση, μια έκθεση του FITD του Ιουλίου του 2014 επισημαίνει ότι τα ανοίγματα του μέτρου 2 αφορούν εξυπηρετούμενα, αλλά προβληματικά δάνεια. Τα εξυπηρετούμενα δάνεια δεν είναι επιλέξιμα σύμφωνα με τα κριτήρια που ορίζονται στην ενότητα 5.4 της ανακοίνωσης περί απομειωμένων περιουσιακών στοιχείων. Επ' αυτής της βάσης, η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι το μέτρο 2 δεν πληροί τα κριτήρια επιλεξιμότητας των περιουσιακών στοιχείων που ορίζονται στην ανακοίνωση περί απομειωμένων περιουσιακών στοιχείων.

8.2.2. Διαφάνεια και γνωστοποίηση, διαχείριση και εκτίμηση

- (181) Σύμφωνα με την ενότητα 5.1 της ανακοίνωσης περί απομειωμένων περιουσιακών στοιχείων, η Επιτροπή απαιτεί την πλήρη ex ante διαφάνεια και γνωστοποίηση των μειωμένης αξίας περιουσιακών στοιχείων που θα αποτελέσουν αντικείμενο των μέτρων αρωγής. Ωστόσο, η Επιτροπή δεν έλαβε κανενός είδους πληροφορίες ούτε για τα συγκεκριμένα ανοίγματα ούτε για την υποκείμενη εταιρεία.
- (182) Επίσης, ούτε το κράτος μέλος ούτε κανένας από τους ενδιαφερόμενους δεν υπέβαλε αξιολόγηση σχετικά με τα απομειωμένα περιουσιακά στοιχεία, όπως απαιτεί η ενότητα 5.5 της ανακοίνωσης περί απομειωμένων περιουσιακών στοιχείων, ενώ δεν είναι επίσης διαθέσιμες πληροφορίες που να επιτρέπουν στην Επιτροπή να υποθέσει ότι, σύμφωνα με την ενότητα 5.6 της ίδιας ανακοίνωσης, τα περιουσιακά στοιχεία είχαν διαχωριστεί κατάλληλα σε λειτουργικό και οργανωτικό επίπεδο.

⁽¹⁰²⁾ Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την αντιμετώπιση των απομειωμένων περιουσιακών στοιχείων στον κοινωτικό τραπεζικό τομέα (ΕΕ C 72 της 26.3.2009, σ. 1).

- (183) Συνεπώς, η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι δεν πληρούνται τα κριτήρια που αφορούν τη διαφάνεια και τη γνωστοποίηση, καθώς επίσης, ότι απουσιάζουν αποδεικτικά στοιχεία βάσει των οποίων δύναται να συμπεράνει ότι τηρήθηκαν τα κριτήρια που αφορούν τη διαχείριση και την εκτίμηση.

8.2.3. Επιμερισμός των βαρών και προμήθεια

- (184) Όσον αφορά την προμήθεια, η ενότητα 5.2 της απόφασης περί απομειωμένων περιουσιακών στοιχείων επιβεβαιώνει τη γενική αρχή σύμφωνα με την οποία οι τράπεζες οφείλουν να επωμίζονται στο μέγιστο βαθμό τις ζημιές που συνδέονται με απομειωμένα περιουσιακά στοιχεία και να διασφαλίζουν ορδή αμοιβή, έτσι ώστε να εξασφαλίζεται ισοδύναμη ευθύνη των μετόχων και καταμερισμός του κόστους.
- (185) Όπως περιγράφεται στις αιτιολογικές σκέψεις από 195 έως 212, δεν εφαρμόστηκαν κατάλληλα μέτρα επιμερισμού του κόστους. Επίσης, η Επιτροπή επισημαίνει ότι δεν έχει προβλεφθεί καμία προμήθεια για την εγγύηση που χορηγήθηκε στο άνοιγμα προς [...].
- (186) Βάσει των ανωτέρω, η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι το μέτρο 2 δεν πληροί κανένα από τα σωρευτικά μέτρα που ορίζονται στην ανακοίνωση περί απομειωμένων περιουσιακών στοιχείων. Συνεπώς, το εν λόγω μέτρο δεν μπορεί να θεωρηθεί συμβιβασίμο με την εσωτερική αγορά.

8.3. Συμβιβασίμο των μέτρων 1, 2 και 3 με την τραπεζική ανακοίνωση του 2013 και την ανακοίνωση περί αναδιάρθρωσης

- (187) Όσον αφορά τα μέτρα 1 και 3, η νομική τους μορφή είναι αυτή της μη επιστρεπτέας επιχορήγησης, ήτοι παροχής σε μετρητά που δεν προβλέπει ως αντάλλαγμα κανένα αντίτιμο (υπό μορφήν ιδιοκτησίας ή αποζημίωσης). Τα κριτήρια συμβιβασίμου που ορίζει η τραπεζική ανακοίνωση του 2013 δεν περιλαμβάνουν την άμεση επιχορήγηση.
- (188) Η μόνη παρόμοια μορφή ενίσχυσης με την επιχορήγηση που προβλέπει η τραπεζική ανακοίνωση του 2013 είναι η ενίσχυση ανακεφαλαιοποίησης. Ωστόσο, για την ανακεφαλαιοποίηση πρέπει να πληρούνται μια σειρά κριτηρίων, ήτοι: i) η ύπαρξη ενός σχεδίου άντλησης κεφαλαίων στο οποίο να αναφέρονται όλες οι διαθέσιμες δυνατότητες της συγκεκριμένης τράπεζας να αντλήσει κεφάλαια από ιδιωτικές πηγές· ii) ένα σχέδιο αναδιάρθρωσης που να οδηγεί στην αποκατάσταση της βιωσιμότητας του χρηματοπιστωτικού ιδρύματος· iii) επαρκής ίδια εισφορά του δικαιούχου, συμπεριλαμβανομένης της μέγιστης δυνατής εισφοράς από τους κατόχους των κεφαλαιακών μέσων και των χρεωστικών τίτλων μειωμένης εξασφάλισης (καταμερισμός των επιβαρύνσεων) και iv) επαρκή μέτρα για τον περιορισμό της νόθευσης του ανταγωνισμού. Ακόμη και εάν ο ειδικός διαχειριστής της Tercas είχε θέσει σε εφαρμογή ένα σχέδιο άντλησης κεφαλαίων (βλέπε σημείο (15)), η Επιτροπή δεν έλαβε στοιχεία που να αποδεικνύουν την πλήρωση των απαιτήσεων συμβιβασίμου του προηγούμενου σημείου.
- (189) Στην πράξη, οι μη επιστρεπτέες εισφορές που προέβλεπαν τα μέτρα 1 και 3 παρασχέθηκαν για την απαλοιφή του κεφαλαιακού ελλείμματος της Tercas πριν αναλάβει τα περιουσιακά στοιχεία η BPB. Στο παρελθόν η Επιτροπή ενέκρινε ανάλογες πράξεις ως συμβιβασίμες με την εσωτερική αγορά, αλλά το έπραξε μόνον ως ενίσχυση για να διευκολύνει την επίλυση ή ως ενίσχυση στήριξης της συντεταγμένης εκκαθάρισης μιας τράπεζας⁽¹⁰³⁾. Εφόσον η Ιταλία δήλωσε σαφώς ότι στα μέτρα ενίσχυσης υπέρ της Tercas δεν εφαρμόστηκαν καθεστώςτα εξυγίανσης ή εκκαθάρισης, η Επιτροπή δεν μπορεί να ακολουθήσει την ίδια συλλογιστική στην περίπτωση της Tercas. Η Επιτροπή συνεπώς οφείλει να χαρακτηρίσει το μέτρο ως ενίσχυση ανακεφαλαιοποίησης.
- (190) Το μέτρο 2 ελήφθη για να προστατευθεί η Tercas από πιθανές ζημιές λόγω του ανοίγματος προς [...]. Συνεπώς, ως τέτοιο, εξομοιώνεται με ενίσχυση ανακεφαλαιοποίησης για την αναδιάρθρωση της Tercas. Ανεξαρτήτως της συμμόρφωσής του με την ανακοίνωση περί απομειωμένων περιουσιακών στοιχείων, για να κηρυχθεί το μέτρο 2 συμβιβασίμο πρέπει να είναι επίσης σύμφωνο με την τραπεζική ανακοίνωση του 2013 και την ανακοίνωση περί αναδιάρθρωσης. Επίσης, δεν είναι δυνατή η αξιολόγηση των μέτρων 1 και 3 βάσει αυτών των ανακοινώσεων, χωρίς να ληφθεί υπόψη το μέτρο 2.

⁽¹⁰³⁾ Απόφαση σχετικά με την υπόθεση SA.39250 (2014/N) — Πορτογαλία — Εξυγίανση της Banco Espirito Santo, SA· απόφαση της Επιτροπής της 16ης Απριλίου 2015 σχετικά με την υπόθεση SA.41503 (2015/N) — Ελλάδα — Εξυγίανση της Πανελληνίας Τράπεζας μέσω εντολής μεταβίβασης στην Τράπεζα Πειραιώς (EE C 325 της 2.10.2015, σ. 1)· απόφαση της Επιτροπής της 2ας Ιουλίου 2015 σχετικά με την υπόθεση SA.41924 (2015/N) — Ιταλία — Εξυγίανση (μέσω εκκαθάρισης) της Banca Romagna Cooperativa (EE C 369 της 6.11.2015, σ. 1).

8.3.1. Αποκατάσταση της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας

- (191) Η τραπεζική ανακοίνωση του 2013 απαιτεί τόσο ένα σχέδιο άντλησης κεφαλαίων, προκειμένου να διασφαλιστεί η άντληση από όλες τις πιθανές πηγές ιδιωτικού κεφαλαίου προτού ζητηθεί η κρατική ενίσχυση, όσο και ένα σχέδιο αναδιάρθρωσης με σκοπό να αποδειχθεί η αποκατάσταση της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας. Η μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα διασφαλίζεται όταν μια τράπεζα είναι σε θέση να ανταγωνίζεται αυτοδύναμα στην αγορά για την άντληση κεφαλαίων σύμφωνα με τις σχετικές κανονιστικές απαιτήσεις. Για να λειτουργεί κατ' αυτόν τον τρόπο μια τράπεζα, πρέπει να είναι σε θέση να καλύψει όλα τα έξοδά της και να μπορεί να επιτύχει κατάλληλη απόδοση ιδίων κεφαλαίων, λαμβάνοντας υπόψη το προφίλ κινδύνου της τράπεζας. Σύμφωνα με το σημείο 17 της ανακοίνωσης περί αναδιάρθρωσης, η βιωσιμότητα μπορεί να επιτευχθεί επιλέγοντας και την πώληση της τράπεζας.
- (192) Οι ενδιαφερόμενοι θεωρούν ότι ο ειδικός διαχειριστής προέβη σε ενέργειες με σκοπό την αντιμετώπιση των πλημμελειών της οργάνωσης και του συστήματος εσωτερικών ελέγχων της Tercas. Η BPB ισχυρίζεται επίσης ότι τα διαρθρωτικά στοιχεία του σχεδίου εξυγίανσης αναπτύχθηκαν εντός του επιχειρηματικού προγράμματος 2015-2019 της BPB.
- (193) Η Επιτροπή επισημαίνει ότι δεν έλαβε σχέδιο αναδιάρθρωσης ή ανάκτησης που να προβλέπει αποκατάσταση της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας, παρά το επίσημο αίτημα αποστολής ενός τέτοιου σχεδίου που απεστάλη στην Ιταλία.
- (194) Η Επιτροπή αναγνωρίζει τη δυνατότητα να ληφθούν υπόψη σχέδια αναδιάρθρωσης που υποβάλλονται μετά την υλοποίηση ενός μέτρου ανακεφαλαιοποίησης. Η τραπεζική ανακοίνωση του 2013 προβλέπει αυτήν τη δυνατότητα, ιδίως στην περίπτωση κατά την οποία η ενίσχυση κοινοποιείται και εφαρμόζεται ως ενίσχυση διάσωσης υπό αυστηρούς όρους. Ωστόσο, δεδομένου ότι δεν κοινοποιήθηκε κανένα μέτρο διάσωσης και με βάση τις διαθέσιμες πληροφορίες, ιδίως την απουσία ενός σχεδίου αναδιάρθρωσης, η Επιτροπή δεν είναι σε θέση να θεωρήσει ότι πληρούται το κριτήριο της αποκατάστασης της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας που αποδεικνύεται από την ύπαρξη λεπτομερούς σχεδίου αναδιάρθρωσης.

8.3.2. Περιορισμός της ενίσχυσης στο ελάχιστο αναγκαίο και επιμερισμός του κόστους

- (195) Η ανακοίνωση περί αναδιάρθρωσης, όπως συμπληρώθηκε από την τραπεζική ανακοίνωση του 2013, υπογραμμίζει την ανάγκη ο δικαιούχος να προσφέρει κατάλληλη συνεισφορά, προκειμένου να περιοριστούν στο ελάχιστο αναγκαίο οι ενισχύσεις, καθώς επίσης οι στρεβλώσεις του ανταγωνισμού και ο ηθικός κίνδυνος. Για τον σκοπό αυτό προβλέπει ότι i) τόσο το κόστος αναδιάρθρωσης, όσο και το ποσόν της ενίσχυσης πρέπει να είναι περιορισμένα και ii) πρέπει να εξασφαλίζεται ο μεγαλύτερος δυνατός επιμερισμός του κόστους στους μετόχους και στους πιστωτές μειωμένης εξασφάλισης.
- (196) Σύμφωνα με το σημείο 29 της τραπεζικής ανακοίνωσης του 2013, η Επιτροπή μπορεί να εγκρίνει μέτρα ενίσχυσης μόνον εφόσον το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος αποδείξει ότι έχει εξαντλήσει κάθε δυνατότητα για τον περιορισμό των εν λόγω ενισχύσεων στο ελάχιστο απαραίτητο. Για τον σκοπό αυτόν, τα κράτη μέλη καλούνται να υποβάλλουν σχέδιο άντλησης κεφαλαίων πριν από την υποβολή σχεδίου αναδιάρθρωσης ή ως μέρος τέτοιου σχεδίου.
- (197) Σύμφωνα με το σημείο 44 της τραπεζικής ανακοίνωσης του 2013, «το χρέος μειωμένης εξασφάλισης πρέπει να μετατρέπεται ή να απομειώνεται, κατά κανόνα προτού χορηγηθεί η κρατική ενίσχυση. Δεν πρέπει να χορηγείται κρατική ενίσχυση προτού τα ίδια κεφάλαια, το υβριδικό κεφάλαιο και οι μετοχές μειωμένης εξασφάλισης διατεθούν στο σύνολό τους προς αντιστάθμιση τυχόν ζημιών».
- (198) Σύμφωνα με το σημείο 47 της τραπεζικής ανακοίνωσης του 2013, για να περιορισθεί η ενίσχυση στο ελάχιστο αναγκαίο, οι εκροές κεφαλαίων πρέπει να αποτρέπονται σε όσο το δυνατόν προωμότερο στάδιο.
- (199) Σύμφωνα με το σημείο 52 της τραπεζικής ανακοίνωσης του 2013, η Επιτροπή εγκρίνει τις ενισχύσεις διάσωσης υπό τη μορφή μέτρων ανακεφαλαιοποίησης (κάνοντας δεκτή την υποβολή σχεδίου αναδιάρθρωσης μετά την εφαρμογή του μέτρου) μόνον εάν τα μέτρα διάσωσης δεν εμποδίζουν τη συμμόρφωση με τις απαιτήσεις περί καταμερισμού των επιβαρύνσεων που καθορίζονται στην ίδια ανακοίνωση.
- (200) Η Επιτροπή επισημαίνει ότι το μετοχικό κεφάλαιο της Tercas έχει απομειωθεί πλήρως.
- (201) Ωστόσο, 189 εκατ. ευρώ (την 31η Μαρτίου 2014) δανείων μειωμένης εξασφάλισης της Tercas σε ενοποιημένη βάση (συμπεριλαμβανομένης της θυγατρικής Caripe) θα έπρεπε να είχαν μετατραπεί ή απομειωθεί σύμφωνα με τις αρχές που ορίζονται στην τραπεζική ανακοίνωση του 2013, προκειμένου να μειωθεί το κεφαλαιακό έλλειμμα και να περιορισθεί

στο ελάχιστο αναγκαίο το ποσόν της ενίσχυσης. Η Επιτροπή επισημαίνει ότι δεν πραγματοποιήθηκε καμία μετατροπή ή απομείωση σύμφωνα με τα παραπάνω και ότι, βάσει των πληροφοριών που παρείχε η Tercas, το χρέος μειωμένης εξασφάλισης ύψους 36 εκατ. ευρώ που εξέδωσε η εταιρεία χαρτοφυλακίου έληξε και αποπληρώθηκε τον Δεκέμβριο του 2014. Η Επιτροπή δεν διαθέτει πληροφορίες σχετικά με τη λήξη και την αποπληρωμή του χρέους μειωμένης εξασφάλισης που εξέδωσε η Caripe.

- (202) Η Επιτροπή θεωρεί ότι οι εκροές κεφαλαίων που συνδέονται με αυτό το χρέος μειωμένης εξασφάλισης και η συνεπακόλουθη καταβολή του, παραβιάζει επί της ουσίας τους όρους υπό τους οποίους οι ενισχύσεις ανακεφαλαιοποίησης μπορούν να κριθούν συμβιβάσιμες σύμφωνα με την τραπεζική ανακοίνωση του 2013.
- (203) Οι ενδιαφερόμενοι υποστηρίζουν ότι η εναλλακτική λύση αντί της απομείωσης του χρέους μειωμένης εξασφάλισης δεν ήταν η ενδεδειγμένη νομική λύση στο πλαίσιο της ιταλικής νομοθεσίας και ότι το χρέος μπορεί να απομειωθεί μόνο σε περίπτωση αναγκαστικής διοικητικής εκκαθάρισης. Η τραπεζική ανακοίνωση του 2013 ορίζει τα στοιχεία, μεταξύ των οποίων η προϋπόθεση της απομείωσης, τα οποία θα χρησιμοποιήσει η Επιτροπή για να αποφασίσει εάν η κρατική ενίσχυση είναι συμβιβάσιμη με την εσωτερική αγορά. Η Επιτροπή επισημαίνει ότι ένας τέτοιος επιμερισμός του κόστους είναι πιθανός σε περίπτωση εκκαθάρισης, όπως προκύπτει με σαφήνεια από το πλαίσιο που αποτελεί τη βάση της απόφασης που ελήφθη στην υπόθεση της Banca Romagna ⁽¹⁰⁴⁾, με την οποία εγκρίθηκε η ενίσχυση που χορηγήθηκε από την Ιταλία και τηρήθηκαν οι προϋποθέσεις επιμερισμού του κόστους όσον αφορά το χρέος μειωμένης εξασφάλισης.
- (204) Μολονότι οι ενδιαφερόμενοι κάνουν αναφορά στο σημείο 42 της τραπεζικής ανακοίνωσης του 2013, η Επιτροπή επισημαίνει ότι το εν λόγω σημείο 42 αναφέρεται στους κατόχους τίτλων αυξημένης εξασφάλισης και όχι χρέους μειωμένης εξασφάλισης.
- (205) Οι ενδιαφερόμενοι υποδεικνύουν ως βάση αναφοράς και το σημείο 45 της ίδιας ανακοίνωσης, η οποία επιτρέπει την παρέκκλιση από τη γενική αρχή της μετατροπής ή της απομείωσης των οφειλών μειωμένης εξασφάλισης εφόσον η εφαρμογή τέτοιων μέτρων θα έθετε σε κίνδυνο τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα ή θα είχε δυσανάλογα αποτελέσματα.
- (206) Η Επιτροπή επισημαίνει ότι ο επιμερισμός του κόστους από τους δικαιούχους χρέους μειωμένης εξασφάλισης εφαρμόστηκε στη Σλοβενία σε μεγάλο τμήμα του συνολικού τραπεζικού συστήματος του κράτους μέλους, σύμφωνα με την τραπεζική ανακοίνωση του 2013 ⁽¹⁰⁵⁾, καθώς και στην Πορτογαλία, στην τρίτη σε μέγεθος τράπεζα της χώρας ⁽¹⁰⁶⁾. Ο επιμερισμός αυτός εφαρμόστηκε ευρέως και στο ισπανικό τραπεζικό σύστημα πριν την έκδοση της τραπεζικής ανακοίνωσης του 2013, χωρίς να διατρέξει κίνδυνο η χρηματοπιστωτική σταθερότητα και χωρίς δυσανάλογα αποτελέσματα. Η Επιτροπή δεν μπορεί συνεπώς να αναγνωρίσει ότι ο κίνδυνος αυτός είναι υπαρκτός, λαμβανομένου υπόψη του μικρού μεγέθους της Tercas. Οι μόνες περιπτώσεις στις οποίες η Επιτροπή αποδέχθηκε παρέκκλιση από τον επιβεβλημένο καταμερισμό των επιβαρύνσεων λόγω δυσανάλογων αποτελεσμάτων, δεν είναι συναφείς με την υπό εξέταση περίπτωση ⁽¹⁰⁷⁾.
- (207) Η Επιτροπή καταλήγει συνεπώς στο συμπέρασμα ότι οι κάτοχοι χρεογράφων μειωμένης εξασφάλισης δεν συνέβαλαν στο μέγιστο δυνατό βαθμό και ότι η παρέμβαση του FITD δεν ευθυγραμμίζεται με ένα θεμελιώδες στοιχείο της τραπεζικής ανακοίνωσης του 2013.
- (208) Στις παρατηρήσεις που υπέβαλε το FITD, ισχυρίζεται ότι η πράξη αναδιάρθρωσης είχε ως αποτέλεσμα την πλήρη ανακεφαλαιοποίηση της Tercas, η οποία πραγματοποιήθηκε μέσω της παρέμβασης της BPB που συνεισέφερε στην αύξηση του κεφαλαίου αντλώντας κεφάλαια από την αγορά. Αφετέρου, το σημείο 34 της τραπεζικής ανακοίνωσης του 2013 προβλέπει ότι τα κράτη μέλη πρέπει να προσδιορίσουν το υπολειπόμενο κεφαλαιακό έλλειμμα που πρέπει να καλυφθεί με κρατική ενίσχυση, μετά την υποβολή του σχεδίου άντλησης κεφαλαίων. Ωστόσο, όπως αναγνωρίζεται στα έγγραφα που υπέβαλαν η BPB και η Tercas, η ανακεφαλαιοποίηση εκ μέρους της BPB είχε ως προϋπόθεση την κάλυψη του κεφαλαιακού ελλείμματος από το FITD πριν την ανακεφαλαιοποίηση εκ μέρους της BPB.

⁽¹⁰⁴⁾ Βλέπε υποσημείωση 103.

⁽¹⁰⁵⁾ Απόφαση της Επιτροπής της 18ης Δεκεμβρίου 2013 σχετικά με την υπόθεση SA.35709 (2013/N) — Σλοβενία — Αναδιάρθρωση της Nova Kreditna Banka Maribor d.d. (NKBM) (EE C 120 της 23.4.2014, σ. 1)· απόφαση 2014/535/EE της Επιτροπής, της 18ης Δεκεμβρίου 2013, σχετικά με την κρατική ενίσχυση SA.33229 (2012/C) — (πρώην 2011/N) — Αναδιάρθρωση της NLB — Σλοβενία, που προτίθεται να χορηγήσει η Σλοβενία υπέρ της Nova Ljubljanska banka d.d. (EE L 246 της 21.8.2014, σ. 28)· απόφαση της Επιτροπής της 18ης Δεκεμβρίου 2013 σχετικά με την υπόθεση SA.37690 (13/N) — Σλοβενία — Ενίσχυση διάσωσης υπέρ της Abanka d.d. (EE C 37 της 7.2.2014, σ. 1)· απόφαση της Επιτροπής της 18ης Δεκεμβρίου 2013 σχετικά με την υπόθεση SA.37642 (13/N) — Σλοβενία — Συντεταγμένη εκκαθάριση της Probanka d.d. (EE C 69 της 7.3.2014, σ. 1)· και απόφαση της Επιτροπής της 18ης Δεκεμβρίου 2013 σχετικά με την υπόθεση SA.37643 (2013/N) — Σλοβενία — Συντεταγμένη εκκαθάριση της Factor banka (EE C 69 της 7.3.2014, σ. 1).

⁽¹⁰⁶⁾ Απόφαση σχετικά με την υπόθεση SA.39250 (2014/N) Πορτογαλία — Εξυγίανση της Banco Espírito Santo.

⁽¹⁰⁷⁾ Η κατάσταση στην υπόθεση της Tercas δεν είναι παρεμφερής με εκείνη της απόφασης Eurobank, στην οποία η Επιτροπή αποδέχθηκε το κριτήριο των δυσανάλογων αποτελεσμάτων σε μια περίπτωση κατά την οποία το κράτος εγγυήθηκε πλήρως ένα μέτρο ανακεφαλαιοποίησης χωρίς να εισφέρει τελικά κανένα κεφάλαιο, καθώς το σύνολο του κεφαλαίου αντλήθηκε από ιδιωτικές πηγές. Απόφαση της Επιτροπής, της 29ης Απριλίου 2014, σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις SA.34825 (2012/C), SA.34825 (2014/NN), SA.36006 (2013/NN), SA.34488 (2012/C) (πρώην 2012/NN), SA.31155 (2013/C), (2013/NN) (πρώην 2010/N) που χορηγήθηκαν από την Ελλάδα υπέρ του ομίλου Eurobank σε σχέση με την: Ανακεφαλαιοποίηση και αναδιάρθρωση της Eurobank Ergasias AE Ενίσχυση αναδιάρθρωσης στην τράπεζα Proton μέσω της σύστασης και της κεφαλαιοποίησης της Νέας Τράπεζας Proton και της πρόσθετης ανακεφαλαιοποίησης της Νέας Τράπεζας Proton από το Ελληνικό Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας Εξυγίανση του Ταχυδρομικού Ταμειυτηρίου μέσω της δημιουργίας μιας ενδιάμεσης τράπεζας (EE L 357 της 12.12.2014, σ. 112).

- (209) Η BPB και η Tercas ισχυρίζονται επίσης ότι η παρέμβαση ήταν περιορισμένη στο ελάχιστο αναγκαίο για την επίτευξη του στόχου της, ήτοι τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα της Tercas. Η θέση τους τεκμηριώνεται ως ακολούθως: 1) η συνεισφορά του FITD συνάδει με τον κανόνα του μικρότερου κόστους που προβλέπει το καταστατικό του FITD, 2) επρόκειτο για τη μόνη ενδεδειγμένη εναλλακτική λύση λαμβανομένης υπόψη της δυσχερούς κατάστασης της Tercas και της ανάγκης εξεύρεσης αγοραστή και 3) το FITD συνέβαλε εν μέρει μόνο στην αναδιάρθρωση του κεφαλαιακού ελλείμματος και στην αποκατάσταση των ελάχιστων δεικτών κεφαλαίου με 265 εκατ. ευρώ (έναντι των 495 εκατ. ευρώ που ήταν αναγκαία).
- (210) Για τον σκοπό αυτόν, η Επιτροπή επισημαίνει ότι ο κανόνας του μικρότερου κόστους, που προβλέπει το καταστατικό του FITD, δεν ασκεί επιρροή στην αξιολόγηση του συμβιβάσιμου των μέτρων. Όσον αφορά το συμβιβασμό, η μόνη ανάλυση που είναι λυσιτελής στο παρόν πλαίσιο είναι εκείνη που έχει ως στόχο να καθορίσει αν η παρασχεθείσα κρατική ενίσχυση είναι επαρκής για την αποκατάσταση της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας του συγκεκριμένου χρηματοπιστωτικού ιδρύματος και αν περιορίζεται στο ελάχιστο αναγκαίο, με επαρκώς περιορισμένες στρεβλώσεις του ανταγωνισμού. Το επιχείρημα σύμφωνα με το οποίο η χορηγηθείσα ενίσχυση ήταν μικρότερη από το ποσό που ήταν αναγκαίο για να πληρούνται οι κεφαλαιακές απαιτήσεις, δεν αποδεικνύει ότι η ενίσχυση ήταν περιορισμένη στο ελάχιστο αναγκαίο.
- (211) Όπως επισημαίνεται στο σημείο (194), σύμφωνα με τις πληροφορίες που παρασχέθηκαν, η Επιτροπή δεν είναι βέβαιη για το γεγονός ότι η ενίσχυση ήταν πραγματικά επαρκής για την αποκατάσταση της βιωσιμότητας. Επίσης, η ενίσχυση αναμφίβολα δεν περιορίστηκε στο ελάχιστο αναγκαίο, καθώς δεν υπήρξε απομείωση των δανείων μειωμένης εξασφάλισης.
- (212) Πρέπει επίσης να προστεθεί ότι, εάν η παρέμβαση του FITD είχε πραγματοποιηθεί τηρώντας την προσέγγιση που προβλέπει η τραπεζική ανακοίνωση του 2013, το κόστος που επωμίστηκε το FITD θα μπορούσε να μειωθεί περαιτέρω με πλήρη λογιστική απομείωση του χρέους μειωμένης εξασφάλισης των 169 εκατ. ευρώ (88 εκατ. ευρώ για την Tercas-Cassa di Risparmio della Provincia di Teramo S.p.A και 81 εκατ. ευρώ για την Caripe), με συνεπακόλουθη σημαντική μείωση της δαπάνης για το κράτος μέλος. Μια τέτοια απομείωση θα ήταν νομικώς παραδεκτή σε περίπτωση εκκαθάρισης ⁽¹⁰⁸⁾.

8.3.3. Μέτρα για τον περιορισμό της νόθευσης του ανταγωνισμού

- (213) Τέλος, η ενότητα 4 της ανακοίνωσης περί αναδιάρθρωσης ορίζει ότι η αναδιάρθρωση ενός χρηματοπιστωτικού ιδρύματος θα πρέπει να περιλαμβάνει μέτρα που περιορίζουν τη νόθευση του ανταγωνισμού. Τα μέτρα αυτά θα έπρεπε να είναι ειδικά διαμορφωμένα για να αντιμετωπίσουν τις στρεβλώσεις στις αγορές στις οποίες δραστηριοποιείται η δικαιούχος τράπεζα μετά την αναδιάρθρωση.
- (214) Το σημείο 34 της ανακοίνωσης περί αναδιάρθρωσης προβλέπει ότι η κατάλληλη αμοιβή για το δημόσιο κεφάλαιο αντιπροσωπεύει έναν από τους σημαντικότερους τρόπους περιορισμού των στρεβλώσεων του ανταγωνισμού, δεδομένου ότι περιορίζει το ύψος της ενίσχυσης.
- (215) Όσον αφορά και τα τρία μέτρα, η Επιτροπή λαμβάνει υπόψη της ότι δεν υπάρχει κανένα απολύτως στοιχείο αμοιβής που να συνδέεται με την εισφορά του FITD ή με προμήθεια βάσει της εγγύησης, καθώς επίσης και την απουσία οποιασδήποτε απόκτησης δικαιωμάτων (ήτοι τακτικών μετοχών) ή συμμετοχής σε ενδεχόμενα μελλοντικά κέρδη. Δεν υπήρξε επίσης ούτε μηχανισμός ανάκτησης που θα επέτρεπε την επιστροφή της ενίσχυσης που παρασχέθηκε στην Tercas, μετά την αποκατάσταση της βιωσιμότητας.
- (216) Το FITD ισχυρίζεται ότι στην περίπτωση των παρεμβάσεων με σκοπό την κάλυψη του κεφαλαιακού ελλείμματος, προκειμένου να καταστεί δυνατή η αγορά μιας προβληματικής επιχείρησης από τρίτους, είναι φυσικό να μην προβλέπεται καμία αμοιβή. Η Επιτροπή επισημαίνει ότι οι παρεμβάσεις αυτές ισοδυναμούν με χορήγηση συνδρομής που είχε ως άμεση συνέπεια την αποτροπή της εξόδου της Tercas από την αγορά, σε αντίθεση με το τι θα είχε συμβεί χωρίς αυτήν τη στήριξη. Για τον λόγο αυτόν, οι εν λόγω παρεμβάσεις πρέπει να θεωρηθούν ως σημαντική νόθευση του ανταγωνισμού. Συνεπώς, όπως αναφέρεται στο σημείο (189), η Επιτροπή θεωρεί αυτά τα μέτρα συμβιβάσιμα με την εσωτερική αγορά, μόνον εάν η ενίσχυση χορηγείται σε περίπτωση εξυγίανσης ή για την υποστήριξη συντεταγμένης εκκαθάρισης.
- (217) Το FITD επισημαίνει ότι, σε προηγούμενες περιπτώσεις, η Επιτροπή αποδέχθηκε χαμηλή ή ακόμη και μηδενική αμοιβή, όπως στις υποθέσεις των Banco de Valencia (BVA) ⁽¹⁰⁹⁾, Banco Portugues de Negocios (BPN) ⁽¹¹⁰⁾ ή Banco CAM ⁽¹¹¹⁾.

⁽¹⁰⁸⁾ Βλέπε υποσημείωση 103.

⁽¹⁰⁹⁾ Απόφαση της Επιτροπής της 28ης Νοεμβρίου 2012 σχετικά με την υπόθεση SA.34053 (12/N) — Ισπανία — Ανακεφαλαιοποίηση και αναδιάρθρωση της Banco de Valencia SA (EE C 75 της 14.3.2013, σ. 1).

⁽¹¹⁰⁾ Απόφαση 2012/660/ΕΕ της Επιτροπής, της 27ης Μαρτίου 2012, σχετικά με τα μέτρα SA. 26909 (2011/C) που έθεσε σε εφαρμογή η Πορτογαλία για την αναδιάρθρωση της Banco Portugues de Negocios (BPN) (EE L 301 της 30.10.2012, σ. 1).

⁽¹¹¹⁾ Απόφαση της Επιτροπής της 29ης Ιουνίου 2010 σχετικά με την υπόθεση NN 61/09 — Ισπανία — Διάσωση και αναδιάρθρωση της Caja Castilla-La Mancha (EE C 289 της 26.10.2010, σ. 1).

- (218) Συναφώς, η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι όλες οι εν λόγω αποφάσεις — στον βαθμό που η έγκριση δεν χορηγήθηκε για ενισχύσεις εξυγίανσης ή στήριξη συντεταγμένης εκκαθάρισης (σημείο (189)) — ελήφθησαν πριν τεθεί εν ισχύ η τραπεζική ανακοίνωση του 2013.
- (219) Επίσης, ως προς την ουσία, η Επιτροπή επισημαίνει ότι και στις τρεις περιπτώσεις που επικαλούνται οι ενδιαφερόμενοι εφαρμόστηκαν ιδιαίτερα μελετημένα μέτρα σύμφωνα με τις αρχές της ανακοίνωσης περί αναδιάρθρωσης. Σε όλες τις εν λόγω περιπτώσεις αυτό είχε ως αποτέλεσμα την απόσυρση της τράπεζας και του σήματός της από την αγορά. Επίσης, η μείωση των εμπορικών δραστηριοτήτων ήταν ιδιαίτερα σημαντική και στις τρεις περιπτώσεις (~ 50 % μείωση ως προς τον αριθμό των υποκαταστημάτων και ~ 35 % ως προς το προσωπικό στην CAM, ~ 90 % μείωση ως προς τον αριθμό των υποκαταστημάτων και ~ 50 % ως προς το προσωπικό στην BVA, 65 % μείωση σε επίπεδο ισολογισμού και κλείσιμο όλων των κλάδων δραστηριότητας πλην της λιανικής στην BPN).
- (220) Η Επιτροπή επισημαίνει ότι, όσον αφορά την Tercas, τα υποκαταστήματα και το προσωπικό θα μειωθούν αντιθέτως περίπου κατά [...] %, ενώ θα παραμείνουν σε λειτουργία όλοι οι κλάδοι δραστηριοτήτων. Επίσης, το σήμα της Tercas εξακολουθεί να υπάρχει και οι οικονομικές δραστηριότητες εξακολουθούν να ασκούνται στην προηγούμενη περιοχή δραστηριοποίησης.
- (221) Με βάση τα ανωτέρω, η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι, σε αντίθεση με όσα ισχυρίζονται το FITD, η BPB και η Tercas, η αναδιοργάνωση της Tercas δεν έχει ανάλογο εύρος με εκείνο των παραδειγμάτων που επικαλούνται και δεν δικαιολογεί την πλήρη απουσία αμοιβής για τα μέτρα.
- (222) Το FITD ισχυρίζεται επίσης ότι η επίπτωση της πράξης στην αγορά είναι αυτή καθαυτή περιορισμένη, λαμβανομένου υπόψη του μικρού μεγέθους και του γεωγραφικού εύρους των δραστηριοτήτων της Tercas, η οποία δραστηριοποιείται κυρίως στην περιφέρεια του Αμπρούτσο.
- (223) Ωστόσο, σύμφωνα με τα διαθέσιμα στατιστικά στοιχεία της Τράπεζας της Ιταλίας στα τέλη του 2014, στην περιφέρεια του Αμπρούτσο δραστηριοποιούνταν 12 τράπεζες, μεταξύ των οποίων και ένα τουλάχιστον μεγάλο ευρωπαϊκό χρηματοπιστωτικό ίδρυμα. Δεδομένου ότι η Tercas δραστηριοποιείται στον χρηματοπιστωτικό τομέα με 163 υποκαταστήματα στην περιφέρεια του Αμπρούτσο το 2011 και ότι λειτουργεί ανταγωνιστικά με μια σειρά άλλων ευρωπαϊκών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων που διαθέτουν υποκαταστήματα στην ίδια περιφέρεια, κάθε χορηγούμενο πλεονέκτημα συνεπάγεται πιθανή νόθευση του ανταγωνισμού.
- (224) Δεδομένης της απουσίας αμοιβής για την παρέμβαση του FITD και της σχετικά μικρής μείωσης της οικονομικής δραστηριότητας της Tercas, σε συνδυασμό με τη διατήρηση του σήματος Tercas, η Επιτροπή θεωρεί ότι δεν προβλέπονται επαρκείς δικλίδες για τον περιορισμό πιθανών στρεβλώσεων του ανταγωνισμού.

8.4. Συμπέρασμα ως προς το συμβιβασμό

- (225) Εν κατακλείδι, η Επιτροπή δεν είναι σε θέση να προσδιορίσει συγκεκριμένο λόγο, προκειμένου να θεωρήσει τα τρία μέτρα ως συμβιβασίμα με την εσωτερική αγορά.
- (226) Ειδικότερα, τα έγγραφα που υπεβλήθησαν αποδεικνύουν ότι τα μέτρα δεν προβλέπουν τον καταμερισμό των επιβαρύνσεων που απαιτείται σύμφωνα με την τραπεζική ανακοίνωση του 2013 και δεν πληρούν τις αναγκαίες συνδυασμένες προϋποθέσεις για να κριθεί ως συμβιβασίμη η ενίσχυση αναδιάρθρωσης, ήτοι την αποκατάσταση της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας, τον περιορισμό της ενίσχυσης στο ελάχιστο αναγκαίο και τη θέσπιση μέτρων με σκοπό τον περιορισμό των στρεβλώσεων του ανταγωνισμού.

9. ΑΝΑΚΤΗΣΗ

- (227) Σύμφωνα με τη Συνθήκη και την πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, η Επιτροπή, όταν διαπιστώσει το ασυμβίβαστο μιας ενίσχυσης με την εσωτερική αγορά, είναι αρμόδια να αποφασίσει ότι το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος πρέπει να την καταργήσει ή να την τροποποιήσει ⁽¹¹²⁾. Επίσης, σύμφωνα πάντα με την πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, η υποχρέωση που επιβάλλεται σε ένα κράτος να καταργήσει μια ενίσχυση που θεωρείται από την Επιτροπή ασυμβίβαστη με την εσωτερική αγορά σκοπό έχει την επαναφορά των πραγμάτων στην προτέρα κατάσταση ⁽¹¹³⁾.

⁽¹¹²⁾ Βλέπε υπόθεση 70/72 *Επιτροπή κατά Γερμανίας* EU:C:1973:87, σκέψη 13.

⁽¹¹³⁾ Βλέπε συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-278/92, C-279/92 και C-280/92 *Ισπανία κατά Επιτροπής* EU:C:1994:325, σκέψη 75.

- (228) Στο πλαίσιο αυτό, το Δικαστήριο αποφάσισε ότι ο στόχος έχει επιτευχθεί όταν ο λαβών την ενίσχυση έχει αποδώσει τα ποσά που χορηγήθηκαν με παράνομη ενίσχυση, χάνοντας με τον τρόπο αυτό το πλεονέκτημα που απολάμβανε στην αγορά σε σχέση με τους ανταγωνιστές του, και επανέρχονται τα πράγματα στην προ της καταβολής της ενίσχυσης κατάσταση ⁽¹¹⁴⁾.
- (229) Σύμφωνα με τη νομολογία, το άρθρο 16 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) 2015/1589 του Συμβουλίου ⁽¹¹⁵⁾, ορίζει ότι «σε περίπτωση αρνητικής απόφασης για υπόθεση παράνομων ενισχύσεων, η Επιτροπή αποφασίζει την εκ μέρους του οικείου κράτους μέλους λήψη όλων των αναγκαίων μέτρων για την ανάκτηση της ενίσχυσης από τον δικαιούχο» και ότι «Η Επιτροπή δεν απαιτεί ανάκτηση της ενίσχυσης εάν αυτό αντίκειται σε κάποια γενική αρχή του δικαίου της Ένωσης».
- (230) Ούτε η Ιταλία ούτε οι τρίτοι ενδιαφερόμενοι δεν ζήτησαν επίσημως να μην επιβληθεί η ανάκτηση γιατί αντίκειται σε γενική αρχή του δικαίου της Ένωσης. Ωστόσο, λαμβάνοντας υπόψη τις πληροφορίες που αντήλλαξε με την Ιταλία και τους τρίτους ενδιαφερόμενους, η Επιτροπή θεωρεί σκόπιμο να αξιολογήσει αν, στην υπό εξέταση περίπτωση, η εντολή ανάκτησης αντίκειται στις γενικές αρχές του δικαίου της Ένωσης.
- (231) Με βάση την αναφορά στις παρεμβάσεις των συστημάτων εγγύησης των καταθέσεων του σημείου 63 της τραπεζικής ανακοίνωσης και την προηγούμενη πρακτική λήψης αποφάσεων της Επιτροπής ⁽¹¹⁶⁾, καμία τράπεζα και κανένα κράτος μέλος δεν θα μπορούσαν τον Ιούνιο του 2014 να βασίζονται στο γεγονός ότι οι παρεμβάσεις των συστημάτων εγγύησης των καταθέσεων θα μπορούσαν να μην θεωρηθούν κρατικές ενισχύσεις. Επίσης, κανένας δικαιούχος παράνομων ενισχύσεων δεν μπορεί να έχει δικαιολογημένη εμπιστοσύνη όσον αφορά τη νομιμότητα των ενισχύσεων πριν λάβει τη σχετική τελική απόφαση η Επιτροπή, σύμφωνα με το άρθρο 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης.
- (232) Επίσης, καταρχήν, η Επιτροπή αξιολογεί το συμβιβασμό των μέτρων ενίσχυσης βάσει των κριτηρίων που ισχύουν κατά τον χρόνο λήψης της απόφασης. Τα κριτήρια συμβιβασμού που ορίζονται στην τραπεζική ανακοίνωση του 2013 άρχισαν να εφαρμόζονται από 1ης Αυγούστου 2013, ήτοι 11 μήνες πριν τη χορήγηση της ενίσχυσης. Συνεπώς, δεν ήταν δυνατόν να υπάρχουν προβλήματα ασφάλειας δικαίου λόγω πρόσφατης υιοθέτησης της τραπεζικής ανακοίνωσης του 2013.
- (233) Η Επιτροπή επισημαίνει επίσης ότι η ανάκτηση αποτελεί το φυσικό επακόλουθο των αρνητικών αποφάσεων σε περιπτώσεις παράνομων ενισχύσεων και, συνεπώς, δεν μπορεί να θεωρηθεί δυσανάλογο μέτρο.
- (234) Η νομολογία των δικαιοδοτικών οργάνων της Ένωσης έχει επίσης ορίσει αυστηρά τις περιπτώσεις στις οποίες μπορεί να αναγνωριστεί σε ένα κράτος μέλος η απόλυτη αδυναμία εκτέλεσης μιας εντολής ανάκτησης. Ειδικότερα, σε περίπτωση που ληφθεί απόφαση ανάκτησης των ενισχύσεων, οι οικονομικές δυσκολίες που θα κληθεί να αντιμετωπίσει ο δικαιούχος των ενισχύσεων δεν καθιστούν αδύνατη την ανάκτηση. Η Επιτροπή καταλήγει συνεπώς στο συμπέρασμα ότι, στην υπό εξέταση περίπτωση, δεν μπορεί να προβληθεί η αδυναμία εκτέλεσης της ανάκτησης.
- (235) Συνεπώς, επειδή τα υπό εξέταση μέτρα εφαρμόστηκαν κατά παράβαση του άρθρου 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης και πρέπει να θεωρηθούν παράνομες και μη συμβιβασίμες ενισχύσεις και επειδή η ανάκτηση δεν αντίκειται σε καμία γενική αρχή του δικαίου της Ένωσης, είναι αναγκαία η επιβολή της ανάκτησης, προκειμένου να αποκατασταθεί η κατάσταση που ίσχυε στην αγορά πριν την εφαρμογή των μέτρων. Η ανάκτηση αφορά το χρονικό διάστημα κατά το οποίο ο δικαιούχος απέκτησε πλεονέκτημα, δηλαδή το χρονικό διάστημα μεταξύ της ημερομηνίας κατά την οποία η ενίσχυση τέθηκε στη διάθεσή του και της πραγματικής ανάκτησής της, και τα προς είσπραξη ποσά περιλαμβάνουν τους δεδουλευμένους τόκους έως την πραγματική ανάκτηση. Στην υπό εξέταση περίπτωση, η ημερομηνία κατά την οποία τέθηκε στη διάθεση της επιχείρησης η ενίσχυση είναι η ημερομηνία καταβολής της εισφοράς, όσον αφορά το μέτρο 1, και η ημερομηνία σύστασης της εγγύησης, όσον αφορά τα μέτρα 2 και 3.

10. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

- (236) Η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η Ιταλία έδωσε παρανόμως σε εφαρμογή το μέτρο 1, ήτοι τη μη επιστρεπτέα συνδρομή των 265 εκατ. ευρώ, το μέτρο 2, ήτοι την εγγύηση των 35 εκατ. ευρώ για την κάλυψη πιστωτικών ανοιγμάτων προς [...], με στοιχείο ενίσχυσης 0,14 εκατ. ευρώ, καθώς και το μέτρο 3, ήτοι την περαιτέρω μη επιστρεπτέα συνδρομή των 30 εκατ. ευρώ, για σύνολο κρατικής ενίσχυσης 295,14 εκατ. ευρώ, τα οποία χορηγήθηκαν

⁽¹¹⁴⁾ Βλέπε υπόθεση C-75/97 Βέλγιο κατά Επιτροπής EU:C:1999:311 σκέψεις 64 και 65.

⁽¹¹⁵⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2015/1589 του Συμβουλίου, της 13ης Ιουλίου 2015, περί λεπτομερών κανόνων για την εφαρμογή του άρθρου 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ L 248 της 24.9.2015, σ. 9).

⁽¹¹⁶⁾ Βλέπε απόφαση σχετικά με την υπόθεση SA.33001 (2011/N) — Δανία — Μέρος Β — Τροποποίηση του δανικού καθεστώτος περί πτωχεύσεων για τα πιστωτικά ιδρύματα, αιτιολογικές σκέψεις από 43 έως 49· απόφαση σχετικά με την υπόθεση SA.34255 (2012/N) — Ισπανία — Αναδιάρθρωση της CAM και της Banco CAM, αιτιολογικές σκέψεις από 76 έως 87· και απόφαση σχετικά με την υπόθεση SA.37425 (2013/N) — Πολωνία — Καθεστώς συντεταγμένης εκκαθάρισης των χρηματοπιστωτικών συνεταιρισμών, αιτιολογικές σκέψεις από 44 έως 53.

την 7η Ιουλίου 2014 κατά παράβαση του άρθρου 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι παράνομες και μη συμβιβάσιμες ενισχύσεις πρέπει να ανακτηθούν εντόκως από τη δικαιούχο Tercas,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Άρθρο 1

Η κρατική ενίσχυση που χορηγήθηκε θέτοντας σε εφαρμογή το μέτρο 1, μη επιστρεπτέα συνδρομή 265 εκατ. ευρώ, το μέτρο 2, εγγύηση 35 εκατ. ευρώ για την κάλυψη πιστωτικών ανοιγμάτων προς [...], με στοιχείο ενίσχυσης 0,14 εκατ. ευρώ και το μέτρο 3, περαιτέρω μη επιστρεπτέα συνδρομή 30 εκατ. ευρώ, για σύνολο κρατικής ενίσχυσης 295,14 εκατ. ευρώ, τα οποία παρανόμως χορηγήθηκαν από την Ιταλία στην Tercas την 7η Ιουλίου 2014 κατά παράβαση του άρθρου 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, είναι ασυμβίβαστα με την εσωτερική αγορά.

Άρθρο 2

1. Η Ιταλία προβαίνει στην ανάκτηση από τον δικαιούχο των ενισχύσεων του άρθρου 1.
2. Τα ανακτώμενα ποσά περιλαμβάνουν τόκους από την ημερομηνία κατά την οποία τέθηκαν στη διάθεση του δικαιούχου μέχρι τον χρόνο της πραγματικής τους ανάκτησης.
3. Οι τόκοι υπολογίζονται επί σύνθετης βάσης σύμφωνα με το κεφάλαιο V του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 794/2004 της Επιτροπής⁽¹¹⁷⁾ και τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 271/2008 της Επιτροπής⁽¹¹⁸⁾, που τροποποιεί τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 794/2004.

Άρθρο 3

1. Η ανάκτηση των ενισχύσεων που αναφέρονται στο άρθρο 1 είναι άμεση και αποτελεσματική.
2. Η Ιταλία διασφαλίζει την εκτέλεση της παρούσας απόφασης εντός τεσσάρων μηνών από την ημερομηνία κοινοποίησής της.

Άρθρο 4

1. Εντός δύο μηνών από την κοινοποίηση της παρούσας απόφασης, η Ιταλία υποβάλλει στην Επιτροπή τις ακόλουθες πληροφορίες:
 - α) το συνολικό ποσό (κεφάλαιο και τόκοι ανάκτησης) που πρέπει να ανακτηθεί από τον δικαιούχο·
 - β) λεπτομερή περιγραφή των μέτρων που έχει ήδη λάβει και προγραμματίσει ώστε να συμμορφωθεί με την παρούσα απόφαση·
 - γ) έγγραφα από τα οποία προκύπτει ότι έχει δοθεί εντολή στον δικαιούχο να επιστρέψει την ενίσχυση.

⁽¹¹⁷⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 794/2004 της Επιτροπής, της 21ης Απριλίου 2004, σχετικά με την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΕ) 2015/1589 του Συμβουλίου περί λεπτομερών κανόνων για την εφαρμογή του άρθρου 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ L 140 της 30.4.2004, σ. 1).

⁽¹¹⁸⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 271/2008 της Επιτροπής, της 30ής Ιανουαρίου 2008, για τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 794/2004 σχετικά με την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 659/1999 του Συμβουλίου για τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του άρθρου 93 της συνθήκης ΕΚ (ΕΕ L 82 της 25.3.2008, σ. 1).

2. Η Ιταλία ενημερώνει την Επιτροπή σχετικά με την εξέλιξη των θεσπισθέντων εθνικών μέτρων για την εκτέλεση της παρούσας απόφασης έως την πλήρη ανάκτηση της ενίσχυσης που προβλέπει το άρθρο 1. Υποβάλλει αμέσως, με απλό αίτημα της Επιτροπής, πληροφορίες σχετικά με τα μέτρα που έχει ήδη λάβει και προγραμματίζει για να συμμορφωθεί με την παρούσα απόφαση. Η Ιταλία παρέχει επίσης λεπτομερείς πληροφορίες σχετικά με το ποσό της ενίσχυσης και των τόκων που έχει ήδη ανακτηθεί από τον δικαιούχο.

Άρθρο 5

Η παρούσα απόφαση απευθύνεται στην Ιταλική Δημοκρατία.

Βρυξέλλες, 23 Δεκεμβρίου 2015.

Για την Επιτροπή
Margrethe VESTAGER
Μέλος της Επιτροπής
